

11/2018

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
NOVEMBER – LISTOPAD

Fjällräven

CONSCIOUS HUNTING

Zaupanja vredna oprema za
ozaveščenega lovca

LAPPLAND HIKE 15

NOVI LAPPLAND HIKE 15 je nagrajen nahrbtnik za aktivne lovce. Edinstveno in inovativno hrbišče je izdelano iz reciklirane stisnjene volne, funkcionalna zasnova pa je rezultat našega dolgoletnega poznavanja ergonomičnosti, gibanja, materialov in trajnostne naravnosti. In naših dolgoletnih izkušenj v lovstvu. Poiščite več na fjallraven.com

TRGOVINA LOVEC, Nova Gorica 5000, Vodovodna pot 11 - TRGOVINA LOVEC, Ljubljana 1000, Šmartinska 152, BTC-Hala A -
TRGOVINA KOPTEx, Maribor 2000, Tržaška cesta 65 - Puškarstvo Vute, Maribor 2000, Kremplova ulica 2

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CI., št. 11

november – listopad

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik dr. Arpad Kőveš

Odgovorna urednica

Jasna Kováčik Šiuka

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorný

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 23.000 izvodih.

Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in žigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec

Zupančičeva 9 – p. p. 505

1001 Ljubljana

e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si

Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:

<http://www.lovska-zveza.si>

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej.

Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBASIZX. Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Foto: Marej Kováčik

IZ VSEBINE:

F. Černigoj:	Pesmi o lovu in lovcih	500
IZ DNEVNEGA TISKA		502
LOVSTVO		504
J. Kováčik Šiuka:	Šakal v Sloveniji in na Balkanu: stanje in upravljavski izzivi	504
J. Verčko:	Obujanje slovenske domorodne pasme goniča – koroškega žigca	510
E. Krašna:	Ptice, ljudje in ornitologija	514
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		519
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		520
M. Koritnik:	Zlati Zatrnik	520
LOVSKA ORGANIZACIJA		523
U. Kmetec:	Podpisali kodeks obnašanja v naravi	523
F. Rotar:	Klubu prijateljev lova Celovec spominski trak Lvske zveze Slovenije	524
V. Prodan:	LZ Koper uspešno izpeljala strelski tekmi	524
I. Rožman:	Pokal Pomurskega sejma 2018	525
Ž. Mastnak:	Peti tabor mladih v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje	525
O. Knez:	Lisička zvitorepka, prvi lovski tabor za mlade v Brkinih	526
P. Novak:	Razstava trofeje na prosenjakovskem hribu	527
M. Kralj:	40 let rogistov LD Muta	527
V. Prodan:	Vodstvu LZ Koper zaupan še en mandat	528
B. Ogorevc:	50 let LD Bučka	529
F. Peternefj:	60-letnica LD Prem	530
JUBILANTI		531
MLADI IN LOVSTVO		532
J. Petrič:	Motniški Polžki	532
LOVEC ZA MLADE		533
Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)		533
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		534
LOVSKI OPTNIK		535
P. Novak:	Hubert in boginja Diana v osrčju Lendavskih goric	535
A. Fanrich Čendak:	Tradicionalni pohod Korak za korakom do zdravega življenja	536
S. Tatalovič:	Lovci so lovili ribe	537
M. Toš:	Lenartčanom pokal LD Dobrava	537
F. Rotar:	15. srečanje in urjenje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu	538
B. Žerdin:	Lvske slovesnosti se je udeležila 109-letnica	539
D. Rožman:	Kura divjega petelina v Posavju	539
B. Žerdin:	Prva Hubertova lvska maša v Rankovcih	539
F. Krivec:	Srečanje kmetovalcev in lovcev	540
Optium, d.o.o.:	Predstavljamo: termalno optiko Pulsar Helion	540
Žan, Eva:	Nadevan fazan, obložen s slanino in rdečim zeljem	541
V SPOMIN		542
LOVSKA KINOLOGIJA		543
J. Šumak:	Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi v LD Bojansko - Štore	543
B. Ačko:	Vzrejni pregled za bavarske in hanovrske barvarje	543
KZS:	Predvidena legla lvskih psov	544

SLIKA NA NASLOVNICI:

Rjavi medved – *Ursus arctos*

Foto: Marjan Artnak

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lvske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5. – 31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladica:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal*

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pišmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Siva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Pesmi o lovu in lovcih

*Zelen od pomladi je gozd.
In zlat od poletnega dne.
Rdeč in rumen od jeseni.
Od zime bel in leden ...*

*In lovec in lov v vsem tem ...
(Franc Černigoj: Gozda dih in duh)*

V uredniškem odboru revije *Lovec* smo se odločili, da bomo naslednje natečaje za najboljšo lovsko leposlovno besedilo razširili še z natečajem za pesmi o lovu in lovcih. Morebiti bomo s tako razširjenim natečajem vzbudili koga, da bo poskusil svoja doživetja na lovu izraziti tudi v obliki pesmi.

O lovskem leposlovju sem v *Lovcu* že pisal¹. In tudi o vsakoletnih literarnih natečajih za dobro leposlovno lovsko zgodbo, ki v *Lovcu* še danes živijo svoje živo življenje². V tokratnem uvodniku bom razmišljal o pesmih v lovski literaturi, s poudarkom na lirskih, izpovednih pesmih. Izhajal bom predvsem iz pesmi, objavljenih v dveh knjigah lovskih leposlovnih besedil, ki sta v okviru Zlatorogove knjižnice izšli pri Lovski zvezi Slovenije – *Zelene stečine* in *Zelene stečine II*³.

Močna doživetja na lovu se leposlovno pišočim lovcem raje zapišejo v obliki proze, jezik v njej pa je pogosto že kar pesniški, bogat, rodovitno nabrekel od doživetij. Od tod ni več daleč do pesmi. Ni daleč do gostega čutenja narave in poglobljenega doživljanja lova – tudi z moralnimi stiskami, ki se v nas ob tem vzbudijo. Če kdo začuti potrebo po takem izražanju in lovski dogodek zapiše kot pesem, pa se pogosto znajde v zadregi: izpovedna pesem zgodbe skorajda ne prenese, četudi je ta včasih nevsiljivo skrita. To seveda ne velja za pripovedne lovske pesmi, v katerih je zgodba celo poudarjena.

V lirskih izpovednih pesmih, v katere je ujet tudi lov, četudi največkrat le kot okvir pesniške izpovedi, so pogosto splošno lirske teme: narava in njene lepote, vzporejanje pesnikove usode s slikami iz narave, ujetost pesnikove duše v življenjskih stiskah, zaznamovanost vsega živga z minevanjem ...

Pobljže si pogledjmo Kosovelovo *Balado*, od vseh pesmi v *Zelenih stečinah* najbolj splošno znano.

*V jesenski tihi čas // prileti brinjevka // na Kras.
Na polju // že nikogar več ni, // le ona // preko gmajne // leti.
In samo lovec ji sledi ...
Strel v tišino; // droben curek krvi; // brinjevka // obleži, obleži ...
(Srečko Kosovel: Balada)*

Lov v tej pesmi je le okvir pesnikovemu občutju, ki več pove z molkom kot z besedami! Kljub zelo skopemu pesniškemu jeziku ali pa prav zato – je v pesmi izjemno močno izraženo občutje ogroženosti, ki izzvani v čisto grozo. Seveda ni potrebno veliko domišljije, še posebno, če pomislimo, kdaj in kje

je pesem nastala⁴, da vemo: brinovka je pesnik sam. In tudi lovec ni lovec ...

V izboru leposlovnih besedil iz druge knjige lovskega leposlovja – *Zelene stečine II*, s podnaslovom *Dotiki narave*, so na začetku skoraj vseh vsebinskih enot prav tako pesniška besedila. To so lirske pesmi, polne lepote narave in tudi lova, ujetega v besede. Vzemimo eno od njih, kot primer pesmi, v kateri je upesnjen tudi pravi lov:

*Nočne ptice iz sna se budijo, // ko nad dobrovo večer zazvoni.
Iz leščevja sloka k vodi, // senca neslišna zleti.*

*Nad ločjem to večno vršenje ... // Čuj klic divje gosi!
Ni vse to le smrtno drhtenje // življenj, ki njih tek dogori?*

*Hitra sloka v letu!
V urnem strelu zadeta // pada, opleta;
perut in kljun // zaliva kri ...*

(Andrej Rant: Sloka)

Seveda tudi v tej pesmi širše sporočilo (minljivost vsega živga, tudi človeka) daleč presega lov kot tak. Pesniški jezik je pretanjen. Najbolj pa je pesniško učinkovit – za-molk ...

Pa še nekaj osebnih misli o bolj znanih ljudskih, prirejenih in ponarodelih pesmih o lovu in lovcih, ki jih pojejo razni pevski sestavi, tudi lovski pevski zbori. V njih so zgodbe, pogosto je poudarjena šaljiva lovška latinščina (*Lovska je ta, Lovska, Lisička je prav zvita zver, Jager gre na jago ...*), pa tudi pristno občutje lova in narave najdemo v njih; celo slavnostno slovesne so nekatere (*Pozdravljeni nam, lovci vsi; Mi smo, lovci, zgodaj vstali; Zeleni gozd je lovčev raj ...*). Med njimi so tudi zgodbe v obliki pesmi, podobne televizijskim nadaljevanjam, v katerih je lepa gozdarjeva hči zaljubljena v divjega lovca (*V gozdu, tam, kjer srnica se pase*).

Kot primer uspešne predstavitve lovskih pétih pesmi naj omenim zgoščenko *Jaz sem en frišen jager*, ki je izšla ob stoletnici *Lovca* v letu 2010. Z nje zveni razkošen bariton opernega pevc Marka Kobala (pri dveh pesmih sodeluje tenorist Andrej Debevec) in ljudsko mili glas citer Tomaža Plahutnika. Vključeni so tudi Zasavski rogisti ter naslednji lovski pevski zbori: Dekani, Medvode in Škofja Loka. Večinoma manj posrečeno so lovsko tematiko upesnili in uglasbili narodno-zabavni ansambli, med njimi tudi zelo znani. S poslušalci se pogosto spogledujejo skozi sproščujočo lovsko latinščino – s pregovornimi lovskimi lažmi. Morebiti gre tu bolj za žanrsko hotenje ugajati čim širšemu občinstvu in ga zabavati.

V izhodišču tega zapisa je bolj osebno gledanje na pesniške poskuse, ki kdaj pa kdaj prihajajo v uredništvo *Lovca*. Vsekakor jih ni veliko. Mogoče se lovci pogosto ravnajo po tisti misli, da je pesem najlepša, dokler ni napisana. No, morda pa bomo vseeno v *Lovcu* z novim, razširjenim natečajem za literarna

¹ *Lovec*, 1998/12 in 2000/12.

² Tudi letošnja bera leposlovnih prispevkov (leto 2018) v okviru omenjenega natečaja je obilna.

³ *Zelene stečine*; LZS, Ljubljana 1977; *Zelene stečine II*, Dotiki narave; izbor kratke lovske proze in pesmi iz tridesetih letnikov *Lovca*, 1972–2001; LZS, Ljubljana 2002.

⁴ Kosovelova pesem *Balada* je nastala v času fašizma, ki je prebivalstvu v zasedeni Primorski grozil z uničenjem. V pesmi lovec pooseblja fašizem, smrt brinovke pa simbolizira tragičen konec zgodovinskega dogajanja, ki se na srečo ni povsem uresničil.

besedila z lovsko tematiko, ki bo vključeval tudi lovsko pesništvo, vzpodbudili koga, da bo poskusil svoja doživetja na lovu izraziti v pesmi in jo poslati na natečaj.

*Franc Černigoj,
član Uredniškega odbora revije Lovec
in predsednik Komisije za Javni natečaj
za literarna besedila z lovsko tematiko*

*»Močna doživetja na lovu se leposlovno pišočim lovcem
raje zapišejo v obliki proze, jezik v njej pa je pogosto že kar
pesniški, bogat, rodovitno nabrekel od doživetij. Od tod ni
več daleč do pesmi.«*

Foto: Marjan Artnak

Foto: Merjen Arnek

ŽIVI 500 MEDVEDOV NA VSEGA PETINI SLOVENIJE?

DELO, 12. 9. 2018 (Simona Fajfar) – Trije volkovi sredi Sodražice, medvedje na dvoriščih in brlogi, ki so sto metrov stran od hiš, je samo nekaj dejstev, na katere opozarjajo prebivalci Sodražice in Ribnice. »Srečanj ljudi z medvedi in volkovi je vse več in ljudje se ne počutijo varne,« je dejal sodraški župan **Blaž Milavec**, ki se boji, če stroka in država ne bosta ukrepali, bo nekdo vzela stvari v svoje roke in bo vse narobe. »Medveda vidimo na vsakem koraku,« je povedal sodraški svetnik Andrej Pogorelec, ki je razložil, da so se prebivalci tega območja od leta 2000, ko je država območje opredelila kot osrednji življenjski prostor medveda, navadili na te velike zveri. Toda zadnja leta se v veliko večji meri pojavljajo ne samo medvedi, ampak tudi volkovi. Obiskovalka Sodražice je povedala: »Prišla sem na obisk in videla, da imajo zaradi zveri okoli hiše električnega pastirja, sto metrov stran pa brlog medvedke. V kakšnem drugem predelu Slovenije bi se ljudje počutili ogrožene, če moraš imeti zaradi lastne varnosti električnega pastirja okoli hiše.« Dr. Ivan Kos z ljubljanske biotehniške fakultete je dejal, da je razlog za večjo prisotnost medvedov in volkov tudi v tem, da se je območje zaraslo: »Sodražica je naselje v gozdu. Večina vasi na tem območju je obkrožene z gozdom,

ki je v zadnjih desetletjih zarasel površine. Ljudje pa 200 do 300 metrov od vasi ne bi smeli narediti prostora, ki je primeren za velike zveri.« Blaž Milavec opozarja, da so vsi predlogi občine, kako urejati sobivanje zveri in ljudi, da bi torej ohranjali vitalne populacije medvedov in volkov na eni strani in razmere, da se bodo ljudje v domačem okolju počutili varne, naleteli na gluha ušesa. Država ne sliši, da je živali veliko več kot pred časom. »Toda naš cilj je sožitje zveri in ljudi,« opozarja Milavec. Da je medvedov in volkov več, tako kot trdijo Sodražani in tudi Ribničani, stroka potrjuje na podlagi monitoringa. »Naši populaciji medveda in volka, ki sta del dinarske populacije, sta stabilni,« je dejal dr. Tomaž Skrbinec z ljubljanske biotehniške fakultete. Prva resna raziskava, v kateri so uporabili molekularno genetiko, je bila opravljena leta 2007, ko so v treh mesecih zbrali 1.052 vzorcev iztrebkov medvedov. Na podlagi analiz DNK ter modelov so našli 424 medvedov oziroma odvisno od mesecev – ali je to pozimi, po odstrelu, ali spomladi, v času kotitve –, od 385 do 458 medvedov.

SLOVENIJA: REZILNA ŽICA NI USTAVILA MIGRANTOV, PAČ PA POLHA

ŠTAJERSKI TEDNIK, 14. 9. 2018 (Eva Milošič) – To jesen bodo minila tri leta, odkar so na meji z Republiko Hrvaško posta-

vili prve t.i. »zaščitne tehnične ovire«, ki prehod državne meje ovirajo še dandanes ... Vendar ne migrantom. Prvotne žičnate ograje so doslej že večinoma zamenjali s panelnimi ograjami z rezilno žico na vrhu (ob tem so dodali še panelna vrata), ki naj bi nelegalnim migrantom preprečila vstop v našo državo. Na Policiji so povedali, da so od 1. januarja do 31. julija letos policisti obravnavali 4.621 primerov: »Lani so obravnavali 893 mejnih prehodov. Število se je glede na prvo polovico preteklega leta povečalo za 417,5 odstotkov.« So pa ograje in žice od novembra 2015 uspešno in dokončno zaustavile 21 navadnih jelenov, 12 srn in navadnega polha. Takšni so vsaj uradni (in gotovo nepopolni) podatki, ki so jih v spletno aplikacijo Lisjak posredovale lovske družine, upravljavke lovišč na meji s Hrvaško. Primere poginov divjadi so zabeležili tudi v Spodnjem Podravju; po dva primera v loviščih Velika Nedelja in Središče. Nazadnje so zaradi ovir poginulo divjad odstranjevali pred le nekaj dnevi v lovišču Adlešič pri Črnomlju. V Lovski zvezi Slovenije (LZS) so ob postavitvi rezilne žice sicer zahtevali in pridobili repelente za odvrčanje divjadi od nevarne ograje, sicer bi bile številke najbrž višje. V LZS so ugotovili, da se je z zamenjavo rezilne žice s panelno ograjo število poginule divjadi zmanjšalo: »Izgub v rezilni žici je vsako leto manj, kar kaže tudi statistika.« Dodali so, da so upravljavci lovišč tudi določili mesta stalnih prehodov divjadi:

»Ti prehodi omogočajo stik populacij divjadi med seboj, kar je potrebno za njihovo dolgoročno preživetje. Lovci prav tako sodelujejo pri nadzoru državne meje oz. obveščajo policijo o prehodih migrantov, ki jih opazijo v lovišču oz. ob meji.«

ZADNJA DOMORODNA RISA IN NA RAŠICI USTRELJENA HIJENA

DNEVNIK, 17. 9. 2018 (Mateja A. Hrastar) – V največjem trgovskem središču v mestu (Ljubljana, op. ur.), v BTC, se med trgovinami in skladišči skriva tudi depo Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Prostori so za shranjevanje muzejskih eksponatov popolnoma neprimerni in muzej že dolga leta prosi za rešitev prostorske težave z gradnjo nove muzejske stavbe. »V omarah je mnogo študijskih zbirk, med njimi tudi v svetovnem merilu največja zbirka navadnih polhov,« je dejala **Mojca Jerneje Kodrič**, višja kustodinja kustodiat za vretenčarje. Na omarah – in tudi v njih – so postavljeni nagačeni primerki živali, tako da je v skladišču v temi kar malce strašljivo, ko se v kotih skrivajo sence velikih medvedov, na omarah pa krila raztegujejo velike ptice. Med preparati sta tudi edina ohranjena primerka domorodnih risov na Slovenskem, pravzaprav edini materialni dokaz, da so res živeli tod. »Risi so bili pri nas iztrebljeni konec 19. stoletja, ko je pri nas živela avtohtona balkanska

podvrsta risov. Kasneje, leta 1973, pa so naselili karpatsko podvrsto risov,« je razložila kustodinja. Balkanski risi sicer še živijo v Albaniji, Makedoniji, Srbiji in na Kosovem, kjer naj bi skupno živel le še okoli petdeset živali.

EVROPA PRED NOVO NEVARNOSTJO VELIKIH RAZSEŽNOSTI: ODKRITI NOVI PRIMERI SMRTONOSNE AFRIŠKE PRAŠIČJE KUGE, KI BI LAHKO UNIČILA CELOTNE POPULACIJE DOMAČIH IN DIVJIH PRAŠIČEV

NOVA 24TV, 17. 9. 2018 (C. Š.) – Evropski komisar za zdravje in varno hrano Vytenis Andriukaitis je v svojem govoru na generalni skupščini FACE (Združenja zvez za lov in varstvo divjadi v Evropski uniji, op. ur.) v Bruslju afriško prašičjo kugo navedel kot enega od največjih evropskih izzivov, pri reševanju katerega imajo lovci izredno pomembno vlogo. Iz Lovske zveze Slovenije so sporočili, da so imeli na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano lani več sestankov na to temo in ugotovili,

da za nujne ukrepe po izbruhu afriške prašičje kuge pri divjih prašičih v naši državi ni pristojna Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin niti nobena druga državna institucija. To pomeni, da nihče nima ustreznih finančnih in materialnih sredstev za ta namen. Edino mogočo rešitev tako vidijo v sprejetju izrednega zakona, s katerim bi bile opredeljene odgovornosti in ustrezna finančna sredstva. Glede na številčnost divjih prašičev v nekaterih delih Slovenije bodo zgolj za odstranjevanje in uničevanje kadavrov poginulih divjih prašičev potrebna velika finančna sredstva, dobra organizacija in ustrezna tehnična opremljenost intervencijskih ekip.

DUŠANOVA ZVESTOBA ZELENI BRATOVŠČINI

DLOVENSKE NOVICE, 19. 9. 2018 (Marjan Toš) – Osemdesetletnico življenja je praznoval dolgoletni in ugledni koroški lovec in lovski funkcionar Dušan Jukič. Njegova lovska pot je bila izjemno razgibana in ustvarjalno bogata. Poleg številnih odgovornih nalog v LD Jamnica iz Prevalj je bil Dušan dolga leta funkcionar v nekdanji Zvezi lovskih družin Maribor, ki je pred ustanovitvijo samostojne Koroške lovske zveze (LZ) leta 2001 pove-

zovala in združevala tudi lovske družine s Koroške. Aktivno je deloval tudi v organih Lovske zveze Slovenije (LZS), v katerih se je vseskozi zavzemal za trdnejše čezmejno sodelovanje lovskih organizacij in še posebej za krepitev stikov s Klubom prijateljev lova iz Celovca (KPLC), ki združuje slovenske zamejske lovce na avstrijskem Koroškem. Dušan je postal njihov častni član in še vedno rad pomaga pri utrjevanju stikov med lovci na tej in oni strani meje. Za predano lovsko udejstvovanje na vseh področjih je Jukič prejel visoka odlikovanja LZS ter priznanja in plaketo Lovske zveze Maribor, Koroške LZ in KPLC.

TROP VOLKOV SE JE VERJETNO ODPRAVLJAL NA LOV

24ur POP TV, 25. 9. 2018 (Maja Korošec) – Džuro Lukačević je pri Slovenskih državnih gozdovih zaposlen kot voznik tovornjaka. Iz gozdov prevaža les že enajst let, zato je srečan z živalmi že navajen. Nazadnje je srečal kar tri volkove naenkrat. Peljal se je iz Banje Loke proti Stružnici po les in v bližini lovske kočice v gozdu ob cesti opazil tri volkove. Eden je bil manjši; najverjetneje samica, je predvideval Lukačević: »Potem so iz gozda prišli na gozdno cesto

in jo prečkali. Fotografiral sem jih iz tovornjaka.« Čeprav tovornjaka ni ugasnil, se volkovi niso prav nič bali. »Ko so bili na cesti, so zgolj pogledali proti meni, nato pa so po levi strani hoste mirno nadaljevali pot. Kot da me ni,« je dodal. A volkovi niso edine živali, ki jih na svoji službeni gozdni poti srečuje Lukačević. Poleg košut, srn, jelenov in divjih prašičev je nekajkrat naletel tudi na medveda. »Volkove vidim večkrat kot medvede, saj jo medvedu še hitreje 'popihajo',« se je zasmel. Z nobeno živaljo še ni imel neprijetnih izkušenj, da bi ga napadla ali kaj podobnega. Vendar tudi sam opozarja, da moraš biti vedno previden, saj nikoli ne veš, kdaj se žival počuti ogroženo in te napade.

LOVCI LAHKO STRELJAJO V PANOVCU

PRIMORSKE NOVICE, 22. 9. 2018 (Mitja Marusisig) – Odlok o mestnem gozdu Panovec (gozd, ki je v neposredni bližini Nove Gorice, op. ur.) ne prepoveduje več skupnega lova in postavljanja krmišč v Panovcu. Svetniki so to potrdili, a ne brez zadržkov. Nekateri nasprotujejo skupinske-mu lovu in so predlagali, naj župan zagotovi financiranje interventne skupine, ki bi izvajala izredni odstrel na nelovnih površinah.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Oton Naglost

Foto: Andrej Tomažin

Jubilejni strokovni posvet: deseti Slovenski lovski dan

Šakal v Sloveniji in na Balkanu: stanje in upravljavski izzivi

V slovenskem prostoru je ena izmed opaznejših sprememb v okolju pojav nove vrste iz družine psov (Canidae) – šakala (Canis aureus). Pojav te vrste je zelo opazen, saj gre za večjega sesalca, kar med različnimi družbenimi skupinami vzbuja pozornost. Monitoring (spremljanje) stanja populacij je dandanes nujen del sodobnega upravljanja z njimi. Stalno spremljanje stanja populacij in učinkov ukrepov je potrebno zaradi trajnostnega ohranjanja populacij.

je najprej pozdravil dr. **Boštjan Pokorny**, predsednik SZS pri LZS, ki je povedal, da izbor mesta Koper kot lokacije za strokovni posvet o šakalu ni naključje. V tem predelu Slovenije je gostota šakala največja, Koper pa je poleg tega, da je lepo mesto, tudi univerzitetno središče in vse to so razlogi, da je SZS pri LZS Slovenski lovski dan tokrat organiziral prav v Kopru.

Strokovno-znanstveni svet (SZS) pri Lovski zvezi Slovenije (LZS) je pripravil že deseti Slovenski lovski dan, tokratna tema pa je bila *Šakal v Sloveniji in na Balkanu: stanje in upravljavski izzivi*. V Kopru se je v dvorani sv. Frančiška na Martinčevem trgu v soboto, 6. oktobra 2018, zbralo 120 udeležencev posveta. Le-ti so na tradicionalnem strokovnem srečanju, namenjenem ozaveščanju splošne in strokovne javnosti o pomenu lova in lovstva ter trajnostne rabe naravnih virov, poslušali predavanja trinajstih predavateljev iz Slovenije in tujine, ki so predstavili šakala in različne vidike upravljanja z njim.

Za kulturni program so poskrbeli **Notranjski rogisti**. Udeležence dogodka

Vse foto s strokovnega posveta: Jana Kovačič Štuka

Za kulturni program so poskrbeli Notranjski rogisti, ki so v Kopru igrali pred dvorano sv. Frančiška in v njej.

Ciljni raziskovalni projekt *Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlati šakal (Canis aureus) v Sloveniji* je potekal v obdobju 1. 10. 2016–30. 9. 2018.

V sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije so sodelavci projekta *Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlati šakal (Canis aureus) v Sloveniji* v lovskem informacijskem sistemu *Lisjak* izdelali portal za vnos podatkov opažanja šakala in izvedenega aktivnega izzivanja oglašanja. V okviru projekta so pripravili tudi izobraževanje, ki se ga je udeležilo več kot 850 lovcev in drugih zainteresiranih prostovoljcev, ki so se kasneje tudi aktivno vključili v pridobivanje podatkov o šakalu v Sloveniji.

Predsednik LZS mag. **Lado Bradač** je povedal, da podpira znanstveno-metodološki pristop pri upravljanju z divjadjo, saj lahko lovška organizacija le tako dokaže, da je vredna zaupanja za opravljanje vseh nalog na tem področju. »Znanje je ključ do uspeha,« je dodal in se zahvalil SZS pri LZS kot organizatorju strokovnega posveta, da pripravlja Slovenski lovski dan.

Obiskovalce v dvorani je pozdravil tudi **Simon Zajc**, državni sekretar Ministrstva za okolje in prostor (MOP), ki je povedal, da mu je pri lovski organizaciji všeč, da se opira na znanje, ker če se podatki in argumenti opirajo na znanje, potem tudi predstavniki države nimajo težav, da jih sprejmejo. »Upamo, da bo naše sodelovanje še naprej dobro in da bomo ob koncu tega mandata imeli kaj pokazati,« je sklenil, sicer pa smo lahko po njegovem prepričanju na okolje v Sloveniji zelo ponosni.

Fabio Steffe, predsednik Lovske zveze Koper, je pozdravil vse, ki so prišli na strokovni posvet o šakalu v Koper. Povedal je, da je na tem območju zaradi šakala manj srnjadi in dodal, da si zato v tem predelu Slovenije želijo, da bo že prihodnje leto določena lovna doba za šakala.

Prireditve je povezoval dr. Pokorny, ki je po nagovorih posebnih gostov predal besedo predavateljem. Le-ti so zbrane seznanili z ugotovitvami nacionalnega monitoringa, prehranskimi značilnostmi šakalov, spremembo kulturne pokrajine kot možnem vzroku za širjenje šakala, predvidevanji o širjenju šakala v prihodnosti, genetsko pestrostjo in strukturo populacije ter mnenji slovenskih lovcev o tej živalski vrsti, izvedeli pa so lahko tudi, kako se s šakalom soočajo na Madžarskem in Hrvaškem ter v Romuniji in Srbiji.

Zakaj in kako smo šakala raziskovali v sklopu ciljnega raziskovalnega projekta

Prejšnji predsednik SZS pri LZS, zdaj pa predsednik **Komisije za upravljanje z divjadjo** pri LZS dr. **Ivan Kos**, ki je

*Dr. Ivan Kos je predstavil ciljni raziskovalni projekt **Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlati šakal (Canis aureus) v Sloveniji**.*

tudi predavatelj na Biotehniški fakulteti (BF) Univerze v Ljubljani (UL) in član SZS pri LZS, je predstavil ciljni raziskovalni projekt *Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlati šakal (Canis aureus) v Sloveniji*.

Izvedbe projekta se je lotila projektna skupina raziskovalcev z **Biotehniške fakultete, Visoke šole za varstvo oko-**

V enajstih državah Evropske unije je šakal lovna vrsta, vendar je za uvrstitev med lovne vrste najprej potreben monitoring (spremljanje). Sistematični monitoring šakala v Sloveniji bo med drugim podlaga za sprejemanje ustreznih ciljev in ukrepov upravljanja s to vrsto v prihodnjih letih.

Ija in Gozdarskega inštituta Slovenije ob podpori LZS in **Zavoda za gozdove Slovenije**.

Projekt so izvajali v obdobju od 1. 10. 2016 do 30. 9. 2018; vseboval je enajst delovnih svežnjev, s poudarkom na ugotovitvi stanja šakala v Sloveniji, vzpostavitvi monitoringa vrste ter pripravi izhodišč za upravljanje z vrsto. V sodelovanju z LZS so v lovskem informacijskem sistemu *Lisjak* izdelali portal za vnos podatkov opažanja šakala in izvedenega aktivnega izzivanja oglašanja. V okviru projekta so pripravili tudi izobraževanje, ki se ga je udeležilo več kot 850 lovcev in drugih zainteresiranih prostovoljcev, ki so se kasneje aktivno vključili v pridobivanje podatkov o šakalu v Sloveniji.

Šakal v Sloveniji: najpomembnejše ugotovitve nacionalnega monitoringa

Dr. **Hubert Potočnik**, ki prav tako prihaja z BF UL in je obenem tudi član SZS pri LZS, je poročal o monitoringu populacij šakala pri nas. Povedal je, da

V dvorani se je zbralo 120 udeležencev strokovnega posveta o šakalu.

Dr. Hubert Potočnik je poročal o monitoringu populacij šakala pri nas, saj je za morebitno uvrstitev med lovne vrste najprej potreben monitoring.

je v enajstih državah Evropske unije šakal lovna vrsta, vendar je za morebitno uvrstitev med lovne vrste najprej potreben monitoring. Sistematični monitoring šakala v Sloveniji bo med drugim podlaga za sprejemanje ustreznih ciljev in ukrepov upravljanja s to vrsto v prihodnjih letih.

Povedal je, da se rezultati monitoringa nanašajo na obdobje od novembra 2016 do septembra 2018, tj. obdobje 23 mesecev. V sklopu monitoringa so raziskovalci začeli raziskovati prostorsko vedenje (telemetrijo) šakalov in tako vse od aprila 2018 na Krasu vsak dan spremljajo mlajšega samca.

Doslej zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko. Lahko pričakujemo, da se bo v Sloveniji reproduktivno območje šakala povečevalo.

Vsiljivec ali sosed? Mnenja slovenskih lovcev o šakalu in upravljanju z njim

Mag. Aleksandra Majić Skrbinšek z BF UL je predstavila anketo, s katero so ugotavljali mnenje slovenskih lovcev o

V Sloveniji je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko. Lahko pričakujemo, da se bo v Sloveniji povečevalo reproduktivno območje šakala.

volka kot šakala,« je dejala mag. Majić Skrbinškova.

Med lovci je največji pomislek potencialen škodljiv vpliv, ki ga ima šakal na divjad. Več anketirancev podpira ustavitev širjenja vrste v Sloveniji, še posebno tisti, pri katerih šakala v lovišču še ni.

Z anketo so ugotovili, da slovenski lovci šakala vidijo kot vsiljivca, vendar se sčasoma navajajo na prisotnost te vrste. Prisotno je tudi prepričanje o pomembnih negativnih vplivih šakala na izvedbo lovskih načrtov. Škode zaradi šakala na

Šakal (Canis aureus) spada v družino psov (Canidae).

šakalu in upravljanju z njim. Spraševali so, ali je šakala v Sloveniji pomemben ohraniti za prihodnje generacije. »Lovci so po anketi bolj naklonjeni ohranjanju

domačih živalih anketiranci niso prepoznali kot pomemben dejavnik. Anketa je še pokazala, da večina anketirancev podpira trajnostni odstrel kot popolno ustavitev širjenja vrste.

Prehranske značilnosti šakalov v Sloveniji

Šakali so prehranski generalisti, ki se prilagajajo lokalni in sezonski razpoložljivosti prehranskih virov, sta razložila dr. Katarina Flajšman in dr.

Največji pomislek med lovci je, sodeč po anketi, ki so jo opravili raziskovalci, potencialen škodljiv vpliv, ki ga ima šakal na divjad. Več anketiranih lovcev podpira ustavitev širjenja vrste v Sloveniji, še posebno tisti, pri katerih jih v lovišču še ni.

Mag. Aleksandra Majić Skrbinšek je predstavila anketo, s katero so ugotavljali mnenje slovenskih lovcev o šakalu in upravljanju z njim.

Dr. Katarina Flajšman je udeležence posveta seznanila z rezultati raziskave, pri kateri so analizirali vsebino želodcev 29 šakalov, ki so izgubili življenje v Sloveniji v obdobju 2016–2018.

Šakali so prehranski generalisti, ki se prilagajajo lokalni in sezonski razpoložljivosti prehranskih virov, je povedal dr. Tom Levanič.

Tom Levanič z Gozdarskega inštituta v Ljubljani. V njihovi prehrani so pogosti mali sesalci, mrhovina, sadje in druga hrana rastlinskega izvora, odpadki, pa tudi mladiči in mlade živali parkljarjev.

Za ugotavljanje in določanje prehranskih značilnosti mesojedih živali je mogoče uporabiti različne pristope in metode. Pogosto uporabljeni sta analiza iztrebkov in analiza želodcev; obe je mogoče nadgraditi z genetskimi analizami.

Z mikroskopskim in makroskopskim pregledom so raziskovalci analizirali vsebino želodcev 29 šakalov, ki so izgubili življenje v Sloveniji v obdobju 2016–2018. V želodcih so prevladovali ostanki (koža, kosti in parklji) domačih in prostoživečih parkljarjev (domači prašič, divji prašič, ovce, koze, srnjad/jelenjad) ter mali sesalci (krti, zajci, miši in voluharice). V posameznih želodcih so našli še ostanke ptičev (prostoživečih in domačih, npr. kokošje noge), žuželk (npr. hrošči, kobilice, bramorji) ter hrano rastlinskega izvora (fižol, koruza, sadje in trava).

Analizirani želodci so bili zbrani v različnih letnih časih in kažejo na veliko raznolikost prehrane šakalov, a bi bilo treba za bolj celostno sliko zbrati več vzorcev iz vseh letnih časov, sta še povedala predavatelja.

Spremembe kulturne pokrajine kot morebiten vzrok za širjenje šakala v Sloveniji in Evropi

Šakal je kot prilagodljiv prehranski oportunist med tistimi vrstami, katerih populacije se v zadnjem desetletju povečujejo in zasedajo območja nekdanje razširjenosti ter osvajajo tudi nove habitate. **Dr. Jernej Zupančič** s Filozofske fakultete UL in član SZS pri LZS je povedal, da je vzrokov veliko.

Eden od njih je urbanizacija, zaradi katere so se oblikovale zgostitve prebivalstva v ožjih območjih, vendar tako, da prevladuje mozaični (razdrobljen, raznolik) prostorski vzorec z vrsto življenjskih niš, ki ob določenih prilagoditvah šakalov tej živalski vrsti omogočajo več prehranskih virov in do neke mere mir. V podeželskih območjih (ki so, vsaj v Sloveniji, po življenjskem slogu dejansko urbanizirana) pa nastajajo območja z redkejšo poselitvijo, širjenjem gozdnih površin ter opuščanjem poselitve in kmetovanja. Zbiranje populacije šakala v zaledju je sprožila tudi koncentracija prebivalstva in dejavnosti v obalnih predelih.

Šakalu kot vrsti gredo poleg tega v

Dr. Jernej Zupančič je govoril o spremembah kulturne pokrajine kot možnem vzroku za širjenje šakala v Sloveniji in Evropi.

Šakali so prehranski generalisti, ki se prilagajajo lokalni in sezonski razpoložljivosti prehranskih virov. V njihovi prehrani so pogosti mali sesalci, mrhovina, sadje in druga hrana rastlinskega izvora, odpadki, pa tudi mladiči in mlade živali parkljarjev.

Vzrokov za širjenje šakala je veliko – urbanizacija in koncentracija prebivalstva v urbanih središčih, s tem pa širjenje šakala v zaledje, podnebne spremembe z večjo sušnostjo in naraščanjem povprečne letne temperature, velika dostopnost odpadkov in spremenjeni vzorci človekovega delovanja.

Zlati šakal je – podobno kot druge vrste šakalov – zelo prilagodljiva in oportunistična vrsta, zato lahko živi v raznolikih habitatih. Zanj je značilno tudi, da se hitro širi in zasede nova območja tudi na večji oddaljenosti od jedra populacije.

prid tudi podnebne spremembe z večjo sušnostjo in naraščanjem povprečne letne temperature. Posebno ugodna okoliščina je velika dostopnost odpadkov, ki jih določene živalske vrste, tudi šakal, očitno zelo koristno uporabljajo.

Razloge in okoliščine širjenja šakala velja iskati tudi v spremenjenih vzorcih človekovega delovanja. Človek se je umaknil kot kmetovalec, prihaja pa kot rekreativec, in sicer v časovno raznolikem spektru. Medtem ko je to za nekatere živalske vrste zelo ovirajoče, druge moti manj ali jih sploh ne.

»Noben izmed omenjenih dejavnikov ni posamično odločilen, a skupaj ustvarjajo spekter ugodnosti, zaradi katerih se prilagodljivi vrsti šakalu zgodba očitno izide bolje kot njegovi medvrstni konkurenci,« je sklenil Zupančič.

Širjenje zlatega šakala po Evropi: od kod prihajajo in kam gredo?

»Ko sem pred 12 leti začel z raziskavami o šakalu, so me ljudje čudno gledali, ker te vrste niso poznali. Zdaj je situacija drugačna,« je svoje predavanje začel dr. **Miha Krofel** z BF UL. Udeležencem posveta je razložil še, da je zlati šakal – podobno kot druge vrste šakalov – zelo prilagodljiva in oportunistična vrsta, zato lahko živi v raznolikih habitatih. Zanj je značilno tudi, da se hitro širi in zasede nova območja tudi na večji oddaljenosti od jedra populacije.

V Evropi je bila vrsta prisotna večji del holocena (od približno 7.000 let pred sedanostjo), vendar je bila do nedavnega

»Ko sem pred 12 leti začel z raziskavami o šakalu, so me ljudje čudno gledali, ker te vrste niso poznali. Zdaj je situacija drugačna,« je povedal dr. Miha Krofel.

Šakal je vrsta, katere prisotnost v Evropi se povečuje; ta proces vključuje tudi naseljevanje v Sloveniji, ki lahko poteka s selitvami živali iz dalmatinske populacije vzdolž jadranske obale oziroma s panonskega območja na vzhodu.

omejena le na manjša območja jugovzhodne Evrope, predvsem na obale in otočja Sredozemskega in Črnega morja. Po več tisočletjih zelo omejene razširjenosti je nastala nenadna ekspanzija šakalov, ki so doslej poselili že velik del Evrope, vse do Estonije na severu in Francije na zahodu.

Raziskovalci pričakujejo, da se bo vrsta širila tudi v prihodnje, predvsem v južni, srednji in zahodni Evropi. Eden pomembnejših dejavnikov, ki vpliva na pojavljanje šakala po Evropi, je prisotnost stabilnih tropov volkov. To daje podporo hipotezi, da je širjenje šakala sprožilo iztrebljanje volkov.

Poleg volkov sta pomembna dejavnika, ki vplivata na verjetnost prisotnosti šakala, trajanje snežne odeje in v manjši meri mozaičnost krajine. To nakazuje na pomen globalnega segrevanja ozračja in sprememb v rabi prostora, je še povedal dr. Krofel.

Genetska pestrost in struktura populacije šakalov v Sloveniji glede na panonsko in dalmatinsko populacijo

Astrid Vik Stronen, sicer Norvežanka, ki živi v Sloveniji in dela na BF UL, je predstavila genetske analize, ki so jih opravili na tkivnih vzorcih šakalov, zbranih v Sloveniji.

Šakal je vrsta, katere prisotnost v Evropi se povečuje, proces pa vključuje tudi naseljevanje v Sloveniji, ki lahko poteka s selitvami živali iz dalmatinske populacije vzdolž jadranske obale oziroma s panonskega območja na vzhodu.

Raziskovalci so z genetsko analizo ugo-

Astrid Vik Stronen, sicer Norvežanka, ki živi in dela v Sloveniji, je predstavila genetske analize, ki so jih izvedli na tkivnih vzorcih šakalov, zbranih v Sloveniji.

tovili, da so šakalji vzorci iz Slovenije v osnovi pripadali panonski populaciji (čeprav so vsaj pri štirih osebkih zaznali znake dalmatinskih prednikov). Nobena izmed analiziranih živali ni kazala znakov križanja oziroma križanja njihovih prednikov s psi ali volkovi. Šakal **Luka**, ki so ga spomladi opremili s telemetrično ovratnico blizu Divače, pripada panonski populaciji, je še povedala.

Z nadaljnjimi študijami genetskih značilnosti šakalov iz Slovenije oziroma širše balkanske regije bi lahko spremljali vzorec prevladujočega panonskega selitvenega toka šakalov oziroma njegovo morebitno spreminjanje skozi čas.

Upravljanje s šakalom v drugih državah

Predavanjem o raziskavah na slovenskih tleh so sledila predavanja predavateljev o raziskavah, opravljenih v tujini. Dr.

Predavatelji iz tujine:

Dr. András Náhlik (Madžarska): V Romuniji in na Madžarskem je šakal lovna vrsta, ki jo lahko lovijo vse leto.

Dr. Duško Čirović (Srbija): Šakal je stalno prisoten na približno 70 odstotkih ozemlja Srbije.

Dr. Ivica Bošković (Hrvaška): Na Hrvaškem so zabeležili primere medsebojnega parjenja in obstoja križancev med šakali in psi.

Miljenko Bujanić (Hrvaška): Šakali prenašajo številne, za človeka nevarne bolezni (različne gliste in trakulje ter metljaja posebne vrste *Alaria alata*), zato morajo biti lovci pazljivi.

Hrvoje Bezmalinović (Hrvaška): Na Hrvaškem je populacija šakala že ušla izpod nadzora.

András Náhlik, ki prihaja s Fakultete za gozdarstvo Univerze v Sopronu na Madžarskem, je povedal, da je zanimivo, da na Madžarskem v preteklosti beseda šakal ni bila znana, ampak so mu rekli volk iz trstičja, beseda šakal se je pojavila šele leta 1801. V Romuniji in na Madžarskem je šakal lovna vrsta, ki jo lahko lovijo vse leto.

Dandanes je šakal stalno prisoten na približno 70 odstotkih ozemlja Srbije, je udeležencem strokovnega posveta o šakalu povedal Dr. **Duško Čirović** z Biološke fakultete Univerze v Beogradu. V Srbiji je velikost populacije šakalov ocenjena na več kot 20.000 osebkov. V prihodnosti bi bila lahko posledica prisotnosti šakalov na obrobju mest pojavljanje osebkov te vrste znotraj urbanih območij, je še dodal.

Dr. **Ivica Bošković** s Fakultete za agrobiotehnične znanosti Univerze Josipa Juraja Strossmayera v Osijeku na Hrvaškem je kot primer o prilagodljivosti vrste in hitrosti širjenja populacije šakala predstavil podatek iz lovišča Tomin hrast (vzhodna Hrvaška), kjer je bil v lovni sezoni 2002/03 odstreljen prvi šakal, samo štiri leta kasneje pa so lovci tam uplenili že 50 osebkov. Povedal je še, da so na Hrvaškem zabeležili sobivanje šakalov in psov. Posebno potepuški psi, ki živijo na odlagališčih odpadkov, se dobro razumejo s šakali, zabeleženi so tudi primeri medsebojnega parjenja in obstoja križancev med šakali in psi; praviloma so očetje psi, matere pa šakalke. Samice psov se gonijo dvakrat na leto, število poleženih mladičev v posameznem leglu pa je vse do 12. Glede na dejstvo, da je količina dostopne hrane na odlagališčih zelo velika, je velika možnost, da takšna (hibridna) samica vzgoji tudi po deset mladičev na leto, kar je zelo veliko. Lahko tudi pričakujemo, da se bodo križanci lažje prilagodili na sobivanje z ljudmi, zato je mogoče, da bi postali pomembni prenašalci bolezni, npr. zoonoz, tudi v urbana okolja.

Miljenko Bujanić z Veterinarske fakultete Univerze v Zagrebu je predstavil raziskavo, pri kateri so proučevali za jedrce v otoški in celinski populaciji šakala na Hrvaškem. Ugotovili so, da šakali prenašajo številne, za človeka ne-

Raziskovalci so z genetsko analizo ugotovili, da so šakalji vzorci iz Slovenije v osnovi pripadali panonski populaciji. Nobena izmed analiziranih živali ni kazala znakov križanja oziroma križanja njihovih prednikov s psi ali volkovi.

Šakali prenašajo številne, za človeka nevarne bolezni (različne gliste in trakulje ter metljaja posebne vrste *Alaria alata*), zato morajo biti lovci pazljivi.

Po koncu predavanj je sledila zaključna razprava, na katero je Strokovno-znanstveni svet pri Lovski zvezi Slovenije kot organizator strokovnega posveta povabil predstavnike različnih institucij, povezanih z lovstvom.

varne bolezni (različne gliste in trakulje ter metljaja posebne vrste *Alaria alata*), zato morajo biti lovci pazljivi.

Hrvoje Bezmalinović z iste fakultete je dejal, da je na Hrvaškem populacija šakala že ušla izpod nadzora, sicer pa je natančneje predstavil analizo razširjenosti šakala na Hrvaškem glede na podatke o smrtnosti vrste. Genetske raziskave šakalov so pokazale, da se celinska populacija in populacija z območja Dalmacije

razlikujeta, kar je verjetno posledica naseelitve celinskega dela države iz Bolgarije, Romunije in Srbije. Ugotovili so tudi, da šakal ni prisoten na višji nadmorski višini – v Liki in Gorskem kotarju.

Namen strokovnega posveta o šakalu

Po koncu predavanj je sledila zaključna razprava, na katero je SZS pri LZS kot

organizator strokovnega posveta povabil predstavnike različnih institucij, povezanih z lovstvom. Nekateri se vabilu niso odzvali, večina pa se jih je. V razpravi so tako sodelovali: dr. **Marija Markeš** (vodja Sektorja za ohranjanje narave, Direktorat za okolje, MOP), **Sašo Novinec** (Sektor za lovstvo in ribištvo, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano), **Roman Savšek** (predsednik Zveze društev rejcev drobnice Slovenije), **Rudi Kraševac** (predsednik Društva Dinaricum), mag. **Teo Hrvoje Oršanič** (direktor Zavoda RS za varstvo narave), izr. prof. dr. **Nikica Šprem** (Agronomska fakulteta Univerze v Zagrebu), izr. prof. dr. **Dragan Gačić** (Gozdarska fakulteta Univerze v Beogradu) in mag. Bradač (predsednik LZS). Po razpravi so sledila vprašanja in komentarji občinstva, marsikdo pa je izrekel tudi čestitke za zelo dobro organiziran dogodek s kakovostnimi predavanji o šakalu.

Strokovni posveti, kakršen je bil tokratni o šakalu, so namenjeni ozaveščanju o pomenu lova in lovstva ter trajnostne rabe naravnih virov. Zaradi večanja številčnosti šakala v Sloveniji je šakal žival, ki ni zanimiva samo za lovce, pač pa tudi za državne institucije, raziskovalce in splošno javnost. Seznanjanje z izsledki raziskav je ključno za pripravo izhodišč za upravljanje s to vrsto.

Gradivo z izvlečki predavanj desetega Slovenskega lovskega dne najdete na spletni strani LZS.

Jasna Kovačič Siuka

Foto: Janez Tarman

Širjenje šakala med drugim omogoča velika dostopnost odpadkov.

Obujanje slovenske domorodne pasme goniča – koroškega žigca

Bralci starejše lovske in kinološke literature s konca 19. stoletja in začetka druge polovice 20. so ali bodo zasledili, da se je za prijazne, delovne pse – goniče uporabljalo pogosto ime koroški žigec ali tudi alpski gonič. Psi, po večini telesa enotno črne barve, so bili visoki od 46 do 52 cm, z ne posebno dolgimi klapastimi uhlji, po nogah in gobcu so imeli manjše rumene ožige in lise, nad očmi pa obvezno madeža take barve v velikosti graha. Te pasme lovskih psov med različnimi pasmami podobnih psov zdaj ni več zaslediti. V preteklosti se je zgodovina oziroma so se kinologi s to pasmo prijaznih in delovnih goničev tako zelo poigrali, da se je zanje po letu 1969, ko je bil sprejet standard za planinskega goniča, v literaturi le redko še zasledilo ime koroški žigec.

Koroški žigec v času Avstro-Ogrske

Prav se mi zdi, da osvetlim žalostno usodo nekdanjih strastnih goničev – koroških žigcev. Ko smo bili Slovenci še pod Avstro-Ogrsko, so avstrijski lovski kinofili (proučevalci izvora, razvoja in razširjanja) psov goničev, med njimi predvsem najbolj znani **Fr. B. Laska**

(cesarsko kraljevi kapetan), ki je bil pred prvo svetovno vojno lovski referent v monarhiji priključeni pokrajini Bosni in Hercegovini, zatrjevali, da gre pri na zunaj zelo podobnih psih (brandl braku, koroškemu žigcu in podobnih goničih) iz srednje Evrope in Balkana za eno in isto pasmo psov, ki se je, razširjena po večini evropskih dežel, nadalje oblikovala in različno imenovala. Posebno avstrijski

kinologi so se zavzemali, da bi imeli na območju tedanje velike monarhije samo eno, čim enotnejšo pasmo goniča – avstrijskega goniča.

Na Slovenskem je bil v tistem obdobju koroški žigec tudi najštevilčnejši gonič. Njegovo število pa se je začelo zmanjševati, ko so se začeli vzreditelji in vodniki teh in drugih pasem goničev na Slovenskem organizirati po posameznih pasemskih skupinah. To velja predvsem za vodnike istrskih kratkodlakih goničev in resastih istrskih goničev. Omenjeni in še druge pasme goničev lovcev so hitro začele izpodrivati koroškega žigca, ki se je še najbolj obdržal predvsem na območju Koroške. Maja 1924 so ljubitelji goničev pod vodstvom dr. **Ivana Lovrenčiča** v Ljubljani ustanovili **Klub ljubiteljev brakov**. Člani kluba so že 23. junija in 6. julija 1924 določili temeljni standard za istrskega kratkodlakega goniča, koroškega žigca in še za nekatere druge pasme goničev. Pri ocenjevanju zunanosti, njihove dejavnosti na preizkušnjah in na razstavah psov so uporabljali nove standarde in imena pasem psov. Tako je

Ime pasme koroški žigec se je uporabljalo do 8. maja 1969, do zborovanja Mednarodne kinološke zveze (FCI) v Varšavi, kjer je FCI uradno potrdila standard planinskega goniča (standard št. 279). S tem dejanjem so jugoslovanski in slovenski kinologi obenem tudi uradno ukinili ime koroški žigec, ki je bil preimenovan v planinskega goniča; čeprav lovci pogovorno marsikdaj ali celo pogosto uporabljamo za planinskega goniča domače izvorno ime – koroški žigec.

Zgodovinski viri dokazujejo, da smo na našem območju začeli z vzrejo in selekcijo psov pasme koroški žigec, saj so rodovniške pse hrvaški lovci in lovci iz drugih republik nekdanje skupne države prihajali kupovat k našim že organiziranim rejcem. Dokaze in sorodstvene povezave bi nenazadnje lahko poiskali tudi v starih rodovnih knjigah za te pasme.

bilo na primer na 6. Mednarodni razstavi psov, ki je bila 11. in 12. septembra 1948 v Ljubljani, razstavljenih osem koroških žigcev (šest psov in dve psici), ki so bili v razstavni katalog vpisani pod tem imenom pasme.

Ime pasme se je uporabljalo do 8. maja 1969, do zborovanja **Mednarodne kinološke zveze** (FCI) v Varšavi, kjer je FCI uradno potrdila standard planinskega goniča (standard št. 279). S tem dejanjem so jugoslovanski in slovenski kinologi tudi uradno ukinili ime koroški žigec, ki je bil preimenovan v planinskega goniča; čeprav lovci pogovorno marsikdaj ali celo pogosto uporabljamo za planinskega goniča domače izvorno ime – koroški žigec.

Obdobje nekdanje Jugoslavije

V nekdanji Jugoslaviji smo bili slovenski kinologi prepričani, da so posavski, istrski kratkodlaki in istrski resasti gonič ter planinski gonič nesporno slovenske domorodne (avtohtone) pasme lovskih psov. Po našem mnenju je to še vedno tudi zgodovinsko dejstvo. Zgodovinski viri namreč dokazujejo, da smo na našem območju začeli z vzrejo in selekcijo teh pasem psov, saj so rodovniške pse hrvaški lovci in lovci iz drugih republik nekdanje skupne države prihajali kupovat k našim že organiziranim rejcem. Dokaze in sorodstvene povezave bi nenazadnje lahko poiskali tudi v starih rodovnih knjigah za te pasme.

Po razpadu Jugoslavije se je pojavila želja, da bi si vsaka od novih držav izpogajala kar največ od nekdanjega skupnega premoženja – ali naravnih dobrin. Kot smo

lahko občutili, pri tem nekateri niso izbirali sredstev. Nič drugače ni bilo na področju kinologije. V obdobju po osamosvojitvi, nekako do sredine novembra 1996, so potekala pogajanja med novo nastalimi državami tudi za razdelitev in priznanje domicilov pasem psov. Slovenski kinologi smo bili prepričani, da so takratne odgovorne osebe na **Kinološki zvezi Slovenije** (KZS) zbrale in v postopkih predstavile vse zgodovinske vire ter se potrudile, da bi FCI Sloveniji dodelila vse štiri pasme goničev, ki smo jih po enotnih merilih veljavnih standardov in dejavnosti vzrejali in uporabljali pri nas.

Nato je leta 1997 predsedstvo FCI v Kopenhagnu objavilo, da priznavajo domorodnost posavskega goniča Hrvaški, istrski kratkodlaki in istrski resasti gonič, ki ju je zahtevala Slovenija, pa da bosta ostala do leta 2001 še pod patronatom FCI. Po tem letu so ju prav tako dodelili Hrvaški, planinskega goniča pa Zvezni republiki Jugoslaviji oziroma Srbiji. Šele tedaj smo se začeli kinologi – vzredniki teh pasem spraševati, ali je tedanje vodstvo KZS sploh zbralo vse

razpoložljivo dokazno gradivo in ali je storilo vse, kar bi bilo potrebno, da bi nam priznali vse slovenske domorodne pasme psov. Zdaj lahko nesporno ugotovimo, da je bilo v tej smeri storjenega bore malo ali nič – glede na bogat zgodovinski in tudi kinološko pionirski razvoj slovenskih pasem na ozemlju Slovenije.

Zakaj domorodna pasma?

Za slovenske domorodne pasme živali se štejejo tiste domače živali, ki so bile prvotno vzrejene in skozi nadaljnje generacije vzrejane na območju Republike Slovenije (RS), kar lahko potrjujejo zgodovinski viri. Pomembnost domorodnih pasem je v prvobitni zakladnici genov in biotski pestrosti živali, vrst in pasem (pri rastlinah sort). Gre pa tudi za odraz razvosti nekega naroda in njegov prispevek k biotski pestrosti (biodiverziteti).

Iz tega razloga so bile na primer občutene tudi izrazite težnje Avstrije, da bi ji priznali domorodnost pasme konj lipicancev, in tudi uspešnejši napor novih držav nekdanje Jugoslavije, ki so zaradi

Foto: Žiga Zupenič

V preteklosti se je zgodovina oziroma so se kinologi s pasmo koroški žigec tako zelo poigrali, da se je za te pse po letu 1969, ko je bil sprejet standard za planinskega goniča, v literaturi le redko še zasledilo ime koroški žigec.

Foto: Foto: Miron Sušec

V okviru projekta Ohranitev avtohtonih lovskih pasem si bomo prizadevali oživiti pasmo koroški žigec, doseči pri Mednarodni kinološki zvezi (FCI) priznanje o njenem obstoju in priznanje za sodomicilnost (Hrvaška in Slovenija) za pasme kratkodlaki istrski gonič, resasti istrski gonič in posavski gonič.

naših napak (KZS) dobile domicil oziroma priznana domorodnost za omenjene štiri lovske pasme psov (goničev). Prav zato je **Državni zbor RS** 12. februarja 2002 sprejel (žal nekoliko prepozno!) *Zakon o živinoreji* ter zaščitil več slovenskih domorodnih pasem živali, med njimi tudi kratkodlakega istrskega goniča, resastega istrskega goniča, posavskega goniča in planinskega goniča, čeprav je FCI že pred tem domorodnost priznala Hrvaški in Srbiji.

O koroškem žigcu obstaja več pisnih virov. **R. W. Dobrowsky** na primer v svoji knjigi *Cabnis venetici genus* omenja najstarejše pasme v Evropi ter podrobno

opisuje in analizira zgodovino psov in koroškega žigca. V svoji knjigi ugotavlja, da je to ena najstarejših pasem psov v Evropi in na Slovenskem. Dr. **Jožko Šavli** v članku *Planinski gonič* (na strani 221 in 222), objavljenem v III. Venetskem zborniku, ki ga je uredil in izdal **Ivan Tomažič** na Dunaju (2000), prav tako piše o tem goniču.

Projekt KZS: Ohranitev domorodnih lovskih pasem

Komisija za strokovna vprašanja (KSV) pri Kinološki zvezi Slovenije (KZS) je 13. junija 2018 sprejela sklep, da bo začela s projektom *Ohranitev avtohtonih lovskih pasem* in je tako sprejela še več navezujočih se sklepov, ki jih je potrdil upravni odbor KZS. V okviru projekta si bomo prizadevali oživiti pasmo koroški žigec, doseči pri FCI priznanje o njenem obstoju in priznanje za sodomicilnost (Hrvaška in Slovenija) za pasme kratkodlaki istrski gonič, resasti istrski gonič in posavski gonič. Projekt je predviden kot nacionalni, vodi pa ga posebna **Komisija za ohranitev avtohtonih lovskih pasem**. K sodelovanju bo

KZS povabila predstavnike **Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**, LZS in strokovnjake **Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani**. Vsak deležnik bo imenoval po enega člana, KZS pa je za usklajevalca (koordinatorja) aktivnosti že pooblastila **Jožefa Verčeka**. Temeljna cilja projekta sta: oživitve pasme koroški žigec ter številčna okrepitev in kakovostna izboljšava pasem kratkodlaki istrski gonič, resasti istrski gonič in posavski gonič.

Strokovne aktivnosti pri obujanju vzreje koroškega žigca

Nosilec strokovnih aktivnosti je KSV pri KZS. Za opravljanje strokovnih nalog je ustanovila **Državno vzrejno komisijo za avtohtone lovske pasme** in jo sestavljajo **Radoš Burnik, Bojan Deberšek, Janez Nahtigal, Slavko Žlebnik in Jožef Verčko**. Naloge komisije so:

- pripraviti osnutek standarda pasme koroški žigec;
- pripraviti vzrejni program za vsako pasmo posebej;
- pripraviti nabor plemenjakov in plemenk za pasme planinski gonič, ki so

Leta 1997 je predsedstvo Mednarodne kinološke zveze (FCI) v Kopenhagenu objavilo, da priznavajo domorodnost posavskega goniča Hrvaški, istrski kratkodlaki in istrski resasti gonič, ki ju je zahtevala Slovenija, pa da bosta ostala do leta 2001 še pod patronatom FCI. Po tem letu so ju prav tako dodelili Hrvaški, planinskega goniča pa Zvezni republiki Jugoslaviji oziroma Srbiji.

primerni za vključitev v vzrejni program oživitve pasme koroški žigec;

- pripraviti pogoje in razmere za vključitev plemenjakov in plemenk v vzrejni program posamezne pasme;

- opravljati telesna ocenjevanja, prirejanje delovne preizkušnje in vzrejne preglede za vse tri pasme;

- načrtovati in strokovno določati vzrejne kombinacije za plemenke in plemenjake vseh treh pasem;

- pregledovati legla in spremljati/ocenjevati uspešnost vzrejnih kombinacij s posebnim poudarkom na pasmi koroški žigec;

- natančno evidentirati vsa opravila in arhiviranje vse dokumentacije;

- zbirati in arhivirati slikovno (fotografsko) gradivo vseh plemenjakov, plemenk, legel mladičev v različnih razvojnih fazah s posebnim poudarkom na pasmi koroški žigec ter

- pripravljati letna poročila.

KSV pri KZS je sprejela tudi sklepe:

- Rodovna knjiga KZS nastavi začetno rodovno evidenco za pasmo koroški žigec s pasemsko kratico **KŽ** takoj, ko bo FCI potrdila standard za pasmo koroški žigec.

- Vse plemenjake in plemenke, ki bodo uvrščeni v vzrejni program pasme koroškega žigca, se iz rodovne knjige

planinskih goničev »prestavi« v začetno rodovno evidenco pasme koroškega žigca.

- Ko bo pri nas dokončno potrjen standard za pasmo koroški žigec, ga KZS uradno posreduje v potrditev FCI.

Ker gre za pomemben projekt nacionalnega pomena, je upravni odbor KZS potrdil vse sprejete sklepe in priporočila KSV pri KZS ter odobril tudi naslednje ugodnosti za lastnike plemenjakov in plemenk, ki bodo sodelovali v projektu:

- brezplačne storitve DVK (telesna ocenjevanja, delovne preizkušnje, vzrejni pregledi, pregledi legel),

- brezplačno ugotavljanje DNK-profila,

- brezplačne rodovnike,

- brezplačno sodelovanje na preizkušnjah/tekma in razstavah na območju RS,

Vse navedene ugodnosti veljajo le za tiste vodnike, ki bodo sprejeli pogoje (s podpisano izjavo) za vključitev v vzrejni program.

Vzrejne aktivnosti in cilji obuditve pasme

Državna vzrejna komisija (DVK) KZS se je sestala 4. julija 2018, takoj potem, ko je njene sklepe potrdil tudi upravni odbor KZS, saj se člani zavedajo, da s temi aktivnostmi pravzaprav zamujamo že 20 let. Člani se tudi zavedajo, da se je v zadnjih letih število psov teh pasem zelo zmanjšalo, saj jih je zdaj v lovskem informacijskem sistemu Lisjak evidentiranih skromnih 55. Člani komisije so do sestanka pripravili in tudi na sestanku obravnavali ter sprejeli *vzrejni program za koroškega žigca, standard in pravilnik za vzrejo koroškega žigca*, kar je temeljni pogoj za začetek vzreje. Hkrati so na sestanku sprejeli tudi merila (kriterije) za določevanje plemenjakov in plemenk, ki bodo preneseni v začetno rodovno evidenco koroškega žigca (rodovno knjigo) ter oblikovali vsebino dogovora z lastniki plemenjakov in plemenk, s katerim se bodo strinjali s prenosom izbranih psov (planinskih goničev) v začetno vzrejno evidenco pasme koroški žigec.

Člani komisije so opravili tudi že nekaj razgovorov z lastniki planinskih goničev in zbrali nekaj podpisanih dogovorov za evidentiranje njihovih psov v začetni rodovni knjigi koroških žigcev. Akcija še poteka, cilj DVK pa je, da bi pridobila pisna soglasja za vsaj 20 psov obeh spolov.

Glavni cilji vzreje koroškega žigca:

- Vzrediti goniča s plečno višino od 44 do 52 cm, elegantnega videza, z nekoliko ožjo glavo.

- Vzreja psa oziroma psice mirnega, prijaznega, neagresivnega značaja – lovskega in družinskega psa, navezanega na vodnika, ki se po zunanosti, predvsem po obliki glave in še nekaterih drugih telesnih značilnostih razlikuje od podobnih pasem goničev.

- Vzreja delovnega, vztrajnega ter ostrega goniča zajcev, lisic in divjih prašičev, ki bo, glede na zdajšnje oblike lova, divjad gonil vsaj do 30 minut in se vsaj po uri vrnil k vodniku – lastniku ter ki bo lahko zaradi svoje vztrajnosti in pravilno izšolan uporaben tudi kot dober krvosledec.

- Da bomo v naslednjih desetih letih vzredili vsaj sto psov pasme koroški žigec (vsaj šestih vzrejnih linij) zaradi neoviranega parjenja in da bomo po tem času lahko na FCI vložili zahtevo za priznanje pasme.

Spremembe za vzreditelje psov pasme koroški žigec

V prihodnje se za lastnike in vzreditelje koroških žigcev pravzaprav ne bo nič spremenilo. Vzreja bo načrtna, kar pomeni, da bomo še bolj načrtno in strokovno spremljali rezultate delovnih preizkušenj, ki bodo vplivali na usmeritev pri posameznih paritvenih kombinacijah. Vsi koroški žigci bodo dobili originalni rodovnik za to pasmo, kar pomeni, da se bodo s to pasmo lahko vodniki/lastniki udeleževali na vseh kinoloških prireditvah (tudi razstavah), saj bo imela FCI potrjen standard za koroškega žigca. Ker pa bo še nepriznana pasma pri FCI, koroški žigci ne bodo mogli dobivati nazivov za mednarodna prvaštva (npr. mednarodni prvak v zunanosti oziroma mednarodni prvak v delu).

Spoštovani bralci, lovci - vodniki in vzreditelji, s prispevkom sem vas želel podrobneje seznaniti s projektom, ki je bil sprejet pri KZS, zato je le KZS pristojna za to področje kinologije. Predlagali smo ga kinologi iz lovskih vrst in je v izvedbenem pomenu tudi v celoti odvisen od nas lovcev - kinologov. Samo mi lahko uresničimo cilje tega projekta v dobro stare/nove pasme koroškega žigca. Naša želja je, da se bomo v prihodnosti ob pomislekih, katero pasmo goniča si bomo nabavili, lahko odločili za našo, povsem slovensko pasmo. S skupnimi močmi, z vašimi predlogi, pripombami in kritikami bomo vzrejali goniča, ki bo ustrezal našim načinom lova, ki bo primeren našim loviščem in divjadi v njih ter v skladu z drugimi našimi razmerami. Končni cilj in rezultat vzreje koroškega žigca pa je mednarodno priznanje pasme na ravni FCI.

Vsi zainteresirani lahko vse potrebne dodatne informacije v povezavi s projektom dobite na spletni strani KZS, na e-naslovu vercko.jozef@gmail.com ali po telefonu (06) 816-68-63.

Jožef Verčko

Viri so na voljo pri avtorju.

Komisija za strokovna vprašanja pri Kinološki zvezi Slovenije (KZS) je 13. junija 2018 sprejela sklep, da bo začela s projektom *Ohranitev avtohtonih lovskih pasem* in je tako sprejela še več navezujočih se sklepov, ki jih je potrdil upravni odbor KZS. V okviru projekta si bomo prizadevali oživiti pasmo koroški žigec, pri FCI doseči priznanje o njenem obstoju in priznanje za sodedicilnost (Hrvaška in Slovenija) za pasme kratkodlaki istrski gonič, resasti istrski gonič in posavski gonič.

Projekt *Ohranitev avtohtonih lovskih pasem* je predviden kot nacionalni, vodi pa ga posebna Komisija za ohranitev avtohtonih lovskih pasem. K sodelovanju bo Kinološka zveza Slovenije (KZS) povabila predstavnike Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Lovsko zvezo Slovenije in strokovnjake Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Vsak deležnik bo imenoval po enega člana, KZS pa je za usklajevalca (koordinatorja) aktivnosti že pooblastila Jožefa Verčka. Temeljna cilja projekta sta: ožvitev pasme koroški žigec ter številna okrepitev in kakovostna izboljšava pasem kratkodlaki istrski gonič, resasti istrski gonič in posavski gonič.

Foto: Janez Papež

Ptice, ljudje in ornitologija

Leta 1918 je ameriški kongres sprejel zakon o varstvu ptic selivk, da bi jih zavaroval pred namernim pobijanjem na gnezditvenih območjih in vseh selitvenih poteh. Ob 100-letnici tega dogodka sta National Geographic in Bird Life International razglasila leto 2018 za leto ptic. Odgovorni so spregledali, da je dejansko že 130 let, odkar je Nemčija leta 1888 sprejela prvi zakon o varstvu ptic in naslednje leto ustanovila Zvezo za varstvo ptic. Pomembneje je, da so ptice prve pritegnile človekovo pozornost in da o nobeni drugi živalski vrsti ni napisanih toliko knjig kot o njih in da ni nobena živalska vrsta tako raziskana. Razvoj ornitologije je merilo in kačipot zoološkega napredka pri proučevanju narave. V reviji National Geographic (januar 2018) se je ornitolog Jonathan Franzen spraševal, zakaj so ptice pomembne in podal naslednji odgovor: »So naša zadnja najtrdnjša izmed vezi z naravo, ki se sicer trgajo.«

Kratek sprehod skozi razvoj ornitologije

Ze pri jamskih in številnih kasnejših poslikavah ptic ugotovimo, da so že zelo zgodaj pritegnile človekovo pozornost. Upodobljene in

mumificirane najdemo v najstarejših egipčanskih grobnicah pred več kot 4.000 leti. Zanimivo je, da med proučevalci ptic najdemo že antične mislece, z njimi so se ukvarjale kronane glave in verski dostojanstveniki. Za začetnika ornitologije velja Platonov učenec **Aristotel** (384–322

pr. n. š.), ki ga upravičeno štejemo med največje vsestranske človeške ume. Na dvoru makedonskega kralja Filipa II. je bil vzgojitelj in mentor njegovemu sinu, poznejšemu kralju Aleksandru III. Velikemu. Ta je poznal strast svojega mentorja do proučevanja živalskega sveta in mu pošiljal oziroma prinašal ptice in druge prostoživeče živali z vseh svojih poznejših osvajalskih pohodov vse do Indije. Aristotela so najbolj pritegnile prav ptice, ki jim je namenil kar deset zvezkov v svojem obširnem delu *Zgodovina živali*.

»Ljubezen do narave in vseh živih bitij je veliko ljudem položena že v zibelko. Tudi sam sem eden teh srečnežev, saj sem po zaslugi mame sodeloval pri krmljenju in opazovanju ptic že pred skoraj osmimi desetletji. Vse do danes se moje navdušenje nad pticami ni zmanjšalo, kvečjemu stopnjevalo. Moje življenje je zaradi ptic bogatejše.«

Edvard Krašna

Že pri jamskih in številnih kasnejših poslikavah ptic ugotovimo, da so že zelo zgodaj pritegnile človekovo pozornost. Upodobljene in mumificirane najdemo že v najstarejših egipčanskih grobnicah pred več kot 4.000 leti. Zanimivo je, da med proučevalci ptic najdemo že antične mislece, z njimi so se ukvarjale kronane glave in verski dostojanstveniki. Za začetnika ornitologije velja Platonov učenec Aristotel (384–322 pr. n. š.), ki ga upravičeno štejemo med največje vsestranske človeške ume.

Slovenci nismo bili in nismo nič manjši ljubitelji ptic kot drugi evropski narodi, a smo s proučevanjem ptic začeli pozneje. Prvi, ki je v Sloveniji proučeval ptice, je bil Giovanni Antonio Scopoli (1723–1788). Za praočeta naše ornitologije štejemo barona **Žiga Zoisa** (1747–1819).

Ptice je seciral, skrbno proučeval in jih že razvrščal v razrede po določenih, ki si jih je sam postavil: po videzu in telesnih delih (noge, kljuni), načinu življenja (stalne selivke), po življenjskem prostoru (vodne, suhozeme), prehrani in oglašanju. Aristotel je s to knjigo dejansko postavil temeljni kamen znanstvene zoologije. Vse do srednjega veka so vsi proučevalci ptic prepisovali iz Aristotelovih zvezkov. Ptice so vedno bolj povezovali z vraževerjem, jim pripisovali božje poslanstvo in različne sporočilne sposobnosti.

Šele 1.500 let po Aristotelu se je pojavila kronana glava, ljubitelj ptic, ki ga lahko primerjajo z njim. To je bil **Friderik II.** (1194–1250), stric **Friderika Barbarose**, nemški kralj in cesar ter kralj Sicilije. Bil je razgledan vladar, ki je podpiral umetnost in znanost in bil leta 1224 ustanovitelj prve državne univerze v Neaplju. Po celotnem cesarstvu je imel številne vivarije - obore in vzrejališča živali, največjega s pticami pri Foggi. Za proučevanje ptic in sokolarjenje je porabil veliko časa in bil daleč najboljši poznavalec ptic. Že proti koncu svojega življenja je izdal obsežno delo z naslovom *De arte venandi cum avibus* (*Umetnost lova s pticami*). Delo ni bilo razmnoženo v samostanskih prepisih, kot je bilo takrat običajno, ker je bil Friderik II. v hudem sporu zaradi oblasti s papežem **Gregorjem IX.**, ki ga je leta 1228 izobčil iz cerkve. **Dante Alighieri** mu je pozneje v svoji *Božanski komediji* namenil šesti krog pekla. Svoje delo je izdal v sedmih knjigah, a le ena je posvečena sokolarjenju. V preostalih šestih je predstavil ptice in podrobno opisal njihovo anatomijo, prehrano, razmnoževanje, let, menjavo perja in selitve. Prvi je ugotovil,

da jastrebi in še nekatere druge ptice tudi vohajo in tako najdejo hrano. Zaradi spora s papežem je bilo njegovo delo natisnjeno šele leta 1596 v Augsburgu in šele po letu 1788 vzbudilo pozornost takratnih ornitologov. Nekaj poznejših ornitologov je o njem izrazilo mnenje: »Škoda za naravoznanstvo, da je bil Friderik II. cesar in ni živel v današnjem času.«

V 16. stoletju so se pojavila nova pomembnejša imena za nadaljnji razvoj ornitologije. Bilo jih je veliko, a naj omenim le najpomembnejše. Bolonjski profesor **Ulise Aldrovandi** (1527–1612) je poleg italijanskih proučeval tudi ptice Balkanskega polotoka. Predstavil jih je v treh knjigah z naslovom *Ornitologia*. Anglež **William Turner** (1500–1568) je dokončal študij

Slike vseh sesalcev in ptic so upodobljene v tehniki lesorez. Pri predstavitvi ptic je pogosto navajal starejše avtorje; začel je z Aristotelom, **Plinijem st.**, nadaljeval pa z **Magnusom, Friderikom II., Turnerjem, Belonom** in **Aldrovandijem**. Pri vsaki ptici je navedel še 10–16 njihovih evropskih in bližnjevzhodnih imen. Presenetil me je z imeni ptic pod *Wendisch*, kjer sem pričakoval slovenska imena, a so bila češka. Iz nedavne preteklosti nam je znano ime vindiš, vindišer, ki izvira od Venetov in so ga Avstrijci uporabljali kot zaničljivo ime za koroške Slovence. Zanimivost je še, da je Gesner med ptice uvrstil tudi netopirja, čeprav tolmači njegovo podobnost z mišjo.

Iz tistega obdobja je zanimivo še to, da

Foto: Lojzi Avenik

Ptice so prve pritegnile človekovo pozornost in o nobeni drugi živalski vrsti ni napisanih toliko knjig kot o njih in nobena živalska vrsta ni tako raziskana.

teologije in medicine v Cambridgeu in se poleg svojih cerkvenih obveznosti posvetil še proučevanju ptic. **Piere Belon** (1517–1567) je dokončal Univerzo v Wittenbergu in se posvetil botaniki in zoologiji. Veljal je za najboljšega poznavalca ptic in rib. Najpomembnejši iz tistega obdobja je Švicar **Conrad Gesner** (1516–1565), naravoslovec, zdravnik in filolog. Bil je züriški zdravnik in poznejši profesor naravoslovja. Posvetil se je proučevanju živali in sodeloval s številnimi takratnimi evropskimi znanstveniki. Izdal je več knjig, v katerih je predstavil sesalce, še posebno podrobno evropske in takrat znane eksotične ptice. Njegova prva knjiga o pticah je bila natisnjena v Zürichu že leta 1555. Celotna izdaja njegove *Zgodovine živali*, ki jo je predelal in pripravil **Georg Horst**, je izšla šele leta 1669 v Frankfurtu na Majni. Izšla je v dveh obsežnih delih z naslovoma *Tierbuch*, v katerih so predstavljeni sesalci, in še obsežnejšem *Vogelbuch*, kjer so predstavljene ptice.

se je pojavilo več kronanih glav in boga-tašev, ki so si zgradili zverinjake in razne obore za gojitev zveri, raznih parkljarjev in številnih ptic, med njimi tudi eksotičnih. Le-te so v Evropo pripeljali osvajalci novih eksotičnih dežel. Naj navedem le zanimiv primer rimsko-nemškega vladarja **Rudolfa II.** (1552–1612), ki je dal blizu Dunaja zgraditi nov дворец s številnimi oborami, kjer so gojili razne živali, med drugim tudi eksote. V ptičji obori je imel prvega v Evropo preko Holandije pripeljanega kazuarja in z otoka Mauritiusa prispelo zelo redko ptico dodo, ki je približno sto let kasneje izginila z zemeljske oble. Od nje se je v evropskih muzejih ohranilo le nekaj skeletov in lobanj.

V 18. stoletju se je spet pojavila večja skupina znanstvenikov, ki so jih pritegnile ptice in so nadaljevali delo na temeljih dognanj prejšnjih proučevalcev. Naj navedem le najpomembnejše: **Peter Simon Palas** (1741–1811), **Jochan Fridrich Gmelin** (1748–1804), **Louis Pierre**

Slovenski ornitologi so leta 1981 ustanovili Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS). Že iz naziva društva je bil razviden okvir njegove delovne usmeritve, sprejeli pa so še podrobnejši program dela. Društvo bo kmalu slavilo 40-letnico delovanja, je izredno aktivno in vključuje že blizu 1500 članov. Osnova vsega dela je opazovanje ptic v naravi in zbiranje terenskih podatkov, ki so podlaga za analize in objavljane podatkov v različnih publikacijah.

Vieillot (1748–1831), grof **Georg Luis Buffon** (1707–1788), **Giovanni Antonio Scopoli** (1723–1788), **Carl von Linne** (1707–1778) in **John James Audubon** (1785–1851). Med njimi bom podrobneje predstavil le najstarejšega Linneja, Scopolija in najmlajšega Audubona.

Linne je bil švedski zdravnik, botanik, zoolog in predavatelj vseh teh tem na univerzi v Uppsali. Bil je med ustanovitelji švedske akademije znanosti in njen prvi predsednik. Pomemben je, ker je utemeljil sistem binarne nomenklature oziroma dvojniškega poimenovanja rastlin

Foto: Klemen Markus

Ptice so po mnenju Jonathana Franzena naša zadnja najtrdnjša izmed vezi z naravo, ki se sicer trgajo.

rudniški zdravnik v Idriji in predaval na metalurški šoli. Bil je velik naravoslovec, ki je na potovanjih širom Kranjske proučeval rastlinstvo in živalstvo ter si dopisoval z Linnejem. Objavil je dvojce del: *Flora*

rupestris, črnoglavega strnada – *Emberiza melanocephala* in beločelo gos – *Anser albifrons*.

Najmlajši iz tega obdobja je Audubon, ki se je rodil v Ameriki kot nezakonski sin francoskega mornarja, poznejšega kapitana, in francoske kreolke. Že kot otroka so ga pritegnile ptice. Mlade tirančke je še na gnezdu barval v različne barve, da bi ugotovil, ali se bodo spomladi vrnili. Zelo rad jih je upodabljal, zato ga je oče doraščajočega peljal v Francijo in ga leta 1802 v Parizu vpisal v risarsko šolo znanega slikarja **Jacquesa Louisa Davida**. Že po dveh letih ga je peljal nazaj v Ameriko, da se je izognil služenju v Napoleonovi vojski. Tam se je ponovno klatil na konju po gozdovih z risarskim blokom in puško ter postrelil več ptic, da jih je lahko proučil in narisal. Večkrat se je vrnil v Evropo, kjer je sodeloval z znanimi ornitologi. Leta 1826 se je več časa zadržal na Škotskem, večkrat razstavljal svoje slike ptic in tu tudi izdal svojo knjigo risb. Med evropskimi ornitologi je še posebno znan po opisu ameriškega goloba selca, takrat najštevilnejše ptice na svetu. Jeseni 1813 jih je opazoval na vzpetini nad reko Ohio, ko so se v ogromnih jatah kar tri dni selili s severovzhoda proti jugozahodu. Njihove številčnosti ni bilo mogoče niti oceniti. Nadalje je opisal, na kakšne načine vse jih ljudje čez leto pokončujejo, kamor priletijo, še posebno v gozdovih, kjer množično gnezdiijo. Golobe so uporabljali za hrano, jih solili in drugače konzervirali ter z njimi celo hranili prašiče. Takšen pomor golobov je trajal več kot tri četrtoletja in še leta 1878, 27 let po Audubonovi smrti, je en sam ameriški trgovec prodal več kot tri milijone soljenih golobov. Posledice so bile katastrofalne in kljub

Foto: Lojze Avenik

Z raziskavo ptičjih selitev so se ukvarjali že misleci pred Aristotelom in temeljiteje on sam. Postavljali so si vprašanje, zakaj in kam ptice potujejo, kako se na poti orientirajo in kaj se z njimi dogaja na prezimovališčih. Več kot dva tisoč let je veljalo prepričanje, da tam zimo prespijo.

in živali, pri katerem ima vsaka vrsta dve imeni: najprej latinsko rodovno in nato še latinsko vrstno ime. Sam je uspel poimenovati veliko rastlinskih in živalskih vrst, med njimi tudi ptic. Približno tretjino ptic so poimenovali drugi, med njimi največ Palas, Gmelin, Temminck, Vieillot in Scopoli.

Scopoli je za nas še posebno zanimiv. Rodil se je v Padovi, kjer je doštudiral medicino. Med letoma 1754 in 1770 je bil

Carniolica in *Entomologia Carniolica*. Njegovo ime nosi kar nekaj naših redkih rastlinskih in živalskih vrst, naj omenim le dva primerka: rastlinsko vrsto scopolijev repnjak – *Arabis scopoliana* in hrošča z latinskim imenom *Dorkadion scopolii*. Proučeval je tudi ptice in opisal ter poimenoval 15 vrst. Med njimi tudi: čuka – *Athene noctua*, pegasto sovo – *Tyto alba*, planinsko pevko – *Prunella collaris*, skalno lastovko – *Ptyono progne*

Dandanes obstaja na svetu veliko opazovalnic in vedno več je ljudi, ki svoj prosti čas namenjajo proučevanju in opazovanju ptic. Najpomembnejša opazovanja evrazijskih ptic potekajo na njihovih glavnih selitvenih poteh na Gibraltarju, Malti, Bosporju, Eilatu na Sinajskem polotoku in na dveh znanih opazovalnicah v Baltiku: na otokih Helgoland in Hiddensee. Veliki uspehi pri proučevanju selitve ptic so se pojavili v zadnjih dveh desetletjih, ko smo ptice začeli opremljati s telemetrijo in jih lahko vsak dan spremljamo na njihovih skrivnostnih poteh. Veliko skrivnosti o teh čudovitih krilatih bitjih, ki na letni selitveni poti premagajo tudi do 40.000 km, smo že odkrili, še veliko skrivnosti čaka zanamce.

poznejši zaščiti je bil ameriški golob selec iztrebljen. Zadnji je bil v naravi uplenjen leta 1899, zadnja samica z

Foto: Milan Vogrin

Na osnovi sklepov Dunajskega ornitološkega kongresa so ornitologi kmalu začeli ustanavljati ptičje opazovalnice. Dandanes obstaja na svetu veliko opazovalnic in vedno več je ljudi, ki svoj prosti čas namenjajo proučevanju in opazovanju ptic.

imenom Marta pa je poginila v kletki živalskega vrta v Cincinnatiju septembra 1914. To se je zgodilo točno 101 leto po Audubonovem opazovanju in proučevanju golobov ob reki Ohio. V številnih svetovnih muzejih dandanes najdemo le še nekaj več kot 1500 preparatov in okostij goloba selca.

Koliko kamenčkov smo Slovenci prispevali v mozaik ornitologije?

Slovenci nismo bili in nismo nič manjši ljubitelji ptic kot drugi evropski narodi, a smo s proučevanjem ptic začeli pozneje.

Prvi, ki je v Sloveniji proučeval ptice, je bil že prej omenjeni idrijski zdravnik Scopoli. Za praočeta naše ornitologije štejeemo barona **Žiga Zoisa** (1747–1819); bil je trgovec, posestnik, lastnik železarn, fužin, rudnikov in izumitelj. Bil je tudi geolog, mineralolog, zoolog in botanik, torej vsestranski učenjak in predvsem človek. Pomembno je njegovo razsvetljensko prizadevanje. Finančno je podpiral J. Japlja, B. Kumerdeja, A. T. Linharta in V. Vodnika, kateremu je pomagal pri izdajanju *Ljubljanskih novic*. Družil se je z jezikoslovci in med njimi tudi z J. Kopitarjem. Da se je ukvarjal tudi z ornitologijo, je Slovincem manj znano. Prav Zois naj bi vzbudil naravoslovca **Henrika Freyerja** (1802–1866), da je izdal knjigo *Na Kranjskem poznane živali*. Naslednji, ki je Zoisa omenil, je bil dr. **Janko Ponebšek** v svoji knjigi *Naše ujede* iz leta 1917. Ponovno je Zoisa in njegova dva rokopisa s slovenskimi in tujimi imeni ptic javnosti odkril **Janez Gregori** v letih 1976 in 1991. Oba zvezka Zoisovih

ornitoloških rokopisov hrani **Nacionalna univerzitetna knjižnica v Ljubljani**. Zvezka nosita naslov *Nomenklatura carniolica* in vsebujeta imena 430 evropskih ptic v latinščini in angleščini. 230 ptic je opremljenih tudi s slovenskimi imeni.

Naslednji, ki je proučeval naravo in ptice, je bil **Fran Ejavec**. Bil je naravoslovec in pisatelj. Poučeval je na realki v Zagrebu in nato v Gorici, kjer je leta 1887 tudi umrl. V letih 1868 do 1873 je v petih zvezkih predstavil *Domače in tuje živali v podobah*. V tretjem in četrtem zvezku je predstavil ptice, in sicer v naravi živeče, domače in nekaj tujerodnih. Širše znana je njegova pripoved *Ni vse zlato, kar se svetli*.

Leta 1926 je bil v Ljubljani ustanovljen **Ornitološki observatorij** predvsem po zaslugi nekaterih naprednih lovcev: dr. **Ivana Lovrenčiča**, dr. Ponebška in dr. **Stanka Bevka**. Glavno vlogo je pri tem odigral dr. Ponebšek (1861–1935), ki je bil vse od začetka vodja in gonilna sila observatorija. Iz vnetega lovca se je prelevil v enega najboljših poznavalcev in občudovalcev ptic. Zbiral je ptičja jajca, mehove in slovenska imena ptic, ki žal niso nikoli izšla. Bil je tudi urednik glasila *Lovec*, v katerem je objavljala številne prispevke o pticah. O pticah je pisal tudi v drugih domačih in tujih revijah in si dopisoval z ornitologi po vsem svetu. Zavzemal se je za varstvo ptic, še posebno preganjanih ujed. Napisal je tudi knjigi *Naše ujede I in II*, od katerih je izšla le prva, druga je ostala v rokopisu.

Med pionirje slovenskih naravovarstvenikov uvrščamo dr. **Bevka** (1875–1956). Na Dunaju je dokončal študij zoologije in nato poučeval na gimnaziji v Trstu, Celju, Kranju, nadaljeval na realki v Idriji ter zaključil kot direktor **II. Državne gimnazije v Ljubljani**. Poklicno je svoje življenje posvetil pedagoškemu delu, prosti čas pa namenil lovstvu, ribištvu in varstvu narave. Najdemo ga med uredniki glasila *Lovec* in avtorji številnih prispevkov tako v glasilu kot v obeh izdajah učbenika *Naš lov*. Za deželno vlado je napisal *Spomenico*, prvi celoviti naravovarstveni program, in se zavzemal za ustanovitev naravovarstvenih parkov. Veliko se je ukvarjal s proučevanjem ptic, bil je med ustanovitelji Ornitološkega observatorija in dolgoletni predsednik kuratorija. Veliko strokovnih člankov in razprav je objavljala v *Lovcu* in *Izvestijah*, glasilu Ornitološkega observatorija.

Slovenska ornitologija po drugi svetovni vojni

Skupna lastnost Slovencev je prav gotovo ljubezen do ptic, zato ni nič čudnega, da so se takoj po drugi svetovni vojni ponovno pojavili novi opazovalci in proučevalci ptic in se začeli povezovati. Desetletja je ta dejavnost potekala pod okriljem **Prirodoslovnega muzeja Slovenije** kot **Kustodiat za ornitologijo**. Zaradi vse večjega zanimanja in vse številnejšega članstva je nastala potreba po društvu, ki bi jih povezovalo in usmerjalo. Po 55 letih so se ornitologi povezali in leta 1981 ustanovili **Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije** (DOPPS). Že iz naziva društva je bil razviden okvir njegove delovne usmeritve, sprejeli pa so še podrobnejši program dela. O ustanovitvi društva je v glasilu *Lovec*, 1981/12, pisal eden najaktivnejših članov Gregori in med drugim zapisal: »*Naše društvo predstavljamo širokemu krogu slovenskih lovcev,*

v prepričanju, da mnogim nudimo prav tisto, kar so si že dolgo želeli – poglobljeno spoznanje našega ptičjega sveta. S tem bogatimo samega sebe in dokazujemo tudi drugim, da ima naša družba ljudi, ki cenijo naravo in se poglobljajo v njeno spoznavanje.» Ob zaključku je povabil lovce iz vseh delov naše domovine, naj se pridružijo ornitologom in lovcem, ki so že člani društva, ki bo kmalu slavilo 40-letnico delovanja, je izredno aktivno in vključuje že blizu 1500 članov. Osnova vsega dela je opazovanje ptic v naravi in zbiranje terenskih podatkov, ki so podlaga za analize in objavljane podatkov v različnih publikacijah. Naj omenim le dve: *Zimski ornitološki atlas Slovenije*, ki je izšel leta 1994 in ga je pripravil **Andrej Sovinc**, ter *Ornitološki atlas Slovenije*, ki je izšel leta 1995, pripravil pa ga je znani ornitolog **Iztok Geister**. Po dobrih 20 letih je v zaključni fazi nov Ornitološki atlas Slovenije.

je popravil Aristotela, ki je trdil, da na čelu klina leti vedno le najbolj izkušena ptica. Šele **Ferdinand Adam von Pernau** (1660–1731) je leta 1702 ugotovil, da imajo ptice skriti nagon, ki jih v selitev požene še pred pomanjkanjem hrane in ohladitvijo. To teorijo so potrdili številni rejci ptic selivk, ki so opazovali njihov nemir v kletkah, ko je napočil čas selitve.

Vedno večje povezovanje ornitologov je pripeljalo do prvega mednarodnega kongresa na Dunaju leta 1884. Idejo sta dala dva zagnana in marljiva organizatorja, **dr. Rudolf Blasius** iz Braunschweiga in Dunajčan **dr. Gustav von Hayek** s privolitvijo prestolonaslednika **Rudolfa Avstrijskega**, ki je bil znan po svoji naklonjenosti slovanskim narodom. Na kongresu so po daljših razpravah imenovali komite na čelu z dr. Blasiusom in sprejeli resolucijo o ustanavljanju opazovalnih postaj širom sveta. Sprejeli so še sklep o ustanovitvi časopisa *Ornis*, ki je

obroček je nataknil srednjemu žagarju, naslednje škorcem iz valilnic. Šele po obročkanju škorcev v naslednjem letu je dobil prva rezultata: en obročkan škorec je bil odstreljen na Norveškem, drugi na Nizozemskem.

Na osnovi sklepov **Dunajskega ornitološkega kongresa** so ornitologi kmalu začeli ustanavljati ptičje opazovalnice. Prva je bila Vogelwarte v Rossittenu v Vzhodni Prusiji leta 1901 pod vodstvom znanega ornitologa **Johanessa Thienemanna** (1863–1938). Thienemann je takoj začel z obročkanjem ptic po vzoru Mortensena in kmalu dobil prve podatke o selitvah in klatenju ptic. Prve rezultate je javnosti predstavil **Hans Duncker** v svoji knjigi *Selitive ptic*, ki je izšla v Jeni leta 1905. Po navedbah dr. Ponebška v glasilu Lovec, 1926/321, je bila naslednja opazovalnica ustanovljena leta 1908 v Budimpešti in so že prvo leto obročkali 1064 ptic. Sledile so še hrvaška, ustanovljena leta 1910, in salzburška, ustanovljena leta 1913. V glasilu Lovec, 1914/3, se je že pojavil prvi prispevek o obročkanju. Vodja Salzburške opazovalnice **Ed. P. Tratz** je slovenske lovce seznanjal o ustanovitvi opazovalnice pod nazivom *Ornith Station Salzburg* in jih vabil k sodelovanju. Vsem zainteresiranim je ponudil brezplačne obročke le iz obveznostjo, da poročajo o njihovi uporabi. Ponudil je obročke šestih različnih velikosti. Najmanjši so bili namenjeni pticam pevkam, največji orlom, jastrebom in velikim uharicam. Ali je takrat kdo od naših lovcev naročal obročke in jih uporabljal, nam ni znano. Vemo pa, da smo Slovenci začeli obročkati ptice leta 1927 po ustanovitvi Ornitološkega observatorija. Lani je torej minilo že 90 let od začetka obročkanja v Sloveniji. *Kako in kaj bomo obročkali* je bil prvi prispevek dr. Ponebška, objavljen v glasilu Lovec, 1926/321. V njem je dal navodila, katere ptice in kako naj jih obročkajo in katere obročke naj uporabljajo. V naslednjih letih najdemo v glasilu Lovec še več njegovih prispevkov, in sicer o številu, vrstah in krajih obročkanja ptic pri nas ter o najdenih ali odlovljenih pticah v tujini. Prav tako tudi o najdenih ali uplenjenih obročkanih pticah pri nas, ki so bile obročkane drugod.

To je kratek sprehod skozi zgodovino ornitologije. Predstavil sem le pomembnejše dogodke in osebnosti, ki so orale ledino in veliko prispevale k poznavanju ptic in njihovega življenja. **Erwin Stresemann**, znani ornitolog, jih je v svoji knjigi *Die Entwicklung der Ornithologie (Razvoj ornitologije)* predstavil več kot 600 in vsak je prispeval kamenček v mozaiku ornitologije.

Edvard Krašna

Viri so na voljo pri avtorju.

Foto: Slavko Polak

Okrog leta 1890 je danski gimnazijski učitelj **Hans Christian Mortensen** (1856–1921) začel z obročkanjem ptic. Idejo je dobil pri lastnikih poštnih golobov in sokolarjev, ki so svojim pticam dajali na noge razne oznake z imenom lastnika.

Selitev ptic je bila večna uganka vseh ornitologov

Z raziskavo ptičjih selitev so se ukvarjali že misleci pred Aristotelom in temeljiteje on sam. Postavljali so si vprašanje, zakaj in kam ptice potujejo, kako se na poti orientirajo in kaj se z njimi dogaja na prezimovališčih. Več kot dva tisoč let je veljalo prepričanje, da tam zimo prepijo. Še Linne je menil, da se lastovke jeseni na jugu pogreznejo v močvirje in pridejo pomladi na površje kot dvoživke. Tudi Friderik II. je proučeval selitve in kot vzrok zanje navedel pomanjkanje hrane in mraz. Opazoval je klinasto obliko selitve žerjavov in ugotovil, da se čelne ptice v klinu zamenjujejo. S tem

začel izhajati naslednje leto. V njem so objavljali prispevke ornitologov z raznih koncev sveta. Zanimivost kongresa je bil predlog pruskega gozdarja in biologa Borggreva, da bi nekaterim odlovljenim pticam odrezali srednji prst in jim tako lažje sledili na selitveni poti. Tak predlog ni bil sprejet.

Okrog leta 1890 je danski gimnazijski učitelj **Hans Christian Mortensen** (1856–1921) začel z obročkanjem ptic. Idejo je dobil pri lastnikih poštnih golobov in sokolarjev, ki so svojim pticam dajali na noge razne oznake z imenom lastnika. Po nekajletnih neuspešnih poskusih je šele leta 1899 opremil prve ptice z aluminijastimi obročki, na katere je vgraviral ime kraja Viborg in zaporedno številko. Prvi

Na kratko iz tujega tiska ...

Evropska unija: Pristojna komisija znotraj Evropske unije je pripravila upravljavski načrt z naborem možnih ukrepov za ohranitev biotske pestrosti na svojem območju v povezavi z najbolj problematičnimi tujerodnimi in invazivnimi rastlinskimi in živalskimi vrstami. Katere ukrepe izmed navedenih bo posamezna država uporabljala, je seveda v njeni pristojnosti, gre pa v splošnem za različne varstvene ukrepe, ukrepe zgodnjega odkrivanja prisotnosti in hitrega odziva v pomenu čim prejšnje odstranitve ter različne upravljavske ukrepe, s katerimi bi preprečili širjenje in čim bolj omejili negativne vplive na ekosisteme. Na seznamu je 37 rastlinskih in živalskih vrst, med katerimi je tudi rakun.

Wild und Hund, 18/2018

Kitajska: Afriška prašičja kuga se z mesta pojava na območju Gruzije ne širi zgolj proti zahodu, kar je sicer dobro znano, temveč tudi proti vzhodu azijske celine. Tako je pred časom virus afriške prašičje kuge dosegel Kitajsko, od koder poročajo o treh žariščih izbruha na severovzhodu države, ki so med seboj oddaljena več 100 km. Vzrok za izbruhe naj bi bila okužena hrana in izdelki iz prašičjega mesa, ki so prišli iz Rusije. Ukrepi za preprečitev širjenja so bili zaenkrat neuspešni, preventivno pa je bilo ubitih več kot 10.000 domačih prašičev. Na Kitajskem naj bi sicer gojili preko 430 milijonov prašičev, nekateri od njih pa živijo v majhnih zasebnih izpušnih in vrtovih. Strokovnjaki se bojijo, da bo zaradi izjemne velikosti države bolezen prešla v kronično obliko.

Wild und Hund, 18/2018

Nemčija: Na Bavarskem so objavili lovske statistične podatke za lovsko leto 2017/2018. Izstopa predvsem odstrel divjih prašičev, ki je bil v omenjenem letu kar za 50 odstotkov večji kot leto poprej in je znašal več kot 95.000 divjih prašičev, kar je tudi nova rekordna vrednost, saj je s tem prejšnja najvišja vrednost presežena za 12 odstotkov. Povečan odstrel je tudi posledica številnih ukrepov za zmanjšanje številčnosti zaradi nevarnosti afriške prašičje kuge. Na drugi strani pa negativno izstopa več kot 50-odstotno zmanjšanje odstrela divjih kuncev na 3.427 živali. Za približno 25

Foto: Oton Naglost

odstotkov se je zmanjšal tudi odstrel muflonov (196 živali), za 10 odstotkov odstrel poljskih zajcev (53.883 živali) in poljskih jerebic (824 ptic). Na približno enaki ravni kot leto poprej je ostal odstrel jelenjadi (12.469 živali), srnjadi (323.900 živali) in gamsov (4.443 živali), medtem ko se je odstrel rakunov (2.725 živali) povečal. Rekordni odstrel divjih prašičev so bili sicer, predvsem zaradi ukrepov zniževanja številčnosti zaradi nevarnosti afriške prašičje kuge, doseženi tudi v nekaterih drugih zveznih deželah (Saška, Spodnja Saška, Schleswig-Holstein, Rheinland-Pfalz ...)

Wild und Hund, 18/2018

Nemčija: 12. avgusta je krogla, izstreljena iz lovske puške, na bavarski cesti v bližini kraja Nittenau prebila okno vozečega avtomobila in ubila 47-letnega sopotnika na sprednjem sedežu. Podrobnejših podatkov pristojni organi še niso sporočili, policija pa proučuje orožje in izstreljene strele lovcev, ki so v tistem času v neposredni bližini lovili divje prašiče med žetvijo koruze. Prav tako še ni znano, ali je bil neposredni strel ali pa se je krogla morebiti odbila od ovire in spremenila smer.

Wild und Hund, 18/2018

Danska: Kljub uporabi električnih varovalnih ograj, pastirskih psov in celo oslov za varstvo čred drobnice vedno znova

nastajajo napadi volkov na omenjene črede. Pristojni minister za okolje je kot enega izmed prihodnjih ukrepov za varovanje čred drobnice naznanil uvajanje lam, ki naj bi s svojo velikostjo in znamenitim natančnim »pljuvanjem« uspešno preganjale volkove pred morebitnimi napadi. Poleg tega naj bi čim več volkov opremili s telemetričnimi ovratnicami, s čimer bi lahko pravočasno ukrepali pred morebitnimi napadi.

Wild und Hund, 17/2018

Češka republika: Potem ko več kot štiri tedne niso ugotovili nobenega novega primera afriške prašičje kuge, so pristojni češki organi izjemno zadovoljni z izvedenimi ukrepi in upajo, da so z njimi uspeli, vsaj začasno, v svoji državi izkoreniniti bolezen. Kot smo že poročali, namerava Bolgarija zgraditi 133 km dolgo ograjo, ki naj bi preprečila prihod okuženih divjih prašičev iz sosednje Romunije, kjer je primerov okužbe, zlasti med domačimi prašiči, vse več.

Wild und Hund, 17/2018

Nemčija: Na Bavarskem so v prvi polovici leta razglasili pomilostitev za neprijavljeno oziroma nezakonito posedovano orožje, ki se je iztekla s 1. julijem. V tem času so lastniki oddali ali prijavili približno 13.500 kosov orožja, med katerimi je bilo 47 kosov prepovedanega vojaškega orožja, 6.377

kosov dolgocevnega in 7.108 kosov kratkocevnega orožja. Približno 40 odstotkov vsega prijavljenega orožja je bilo v nezakoniti lasti. Poleg tega je bilo oddanih še približno 320.000 kosov streliva, od tega več kot 50 odstotkov nezakonitega. Oddanega je bilo tudi več kot 1.000 kosov hladnega in drugega orožja. Tako zbrano orožje in strelivo je bavarski kriminalni urad razstavil in uničil.

Deutsche Jagd Zeitung, 9/2018

Južnoafriška republika: Študija raziskovalcev univerze iz Port Elizabetha je pokazala, da rejci domačih živali utrpijo na leto približno za 60 milijonov evrov škode zaradi zveri v tej državi. Pri tem so upoštevali škodo, ki jo povzročajo šakali, velike mačke, pa tudi različne ptice ujede. Lastniki farm so jezni zaradi tovrstne škode, zato si pogosto pomagajo z uporabo strupov in najrazličnejših pasti za omenjene plenilce. Cilj študije, ki je sicer prva tovrstna večplastna študija v tej afriški državi, je zmanjšanje škode med domačimi živalmi, kar bo dolgoročno pripomoglo k zmanjšanju nezakonitega pobijanja zveri in s tem tudi k ohranitvi biotske pestrosti. Študija je opozorila tudi na pomanjkljivo zakonodajo, ki bi natančneje urejala to področje.

Jagen Weltweit internet

Pripravil: mag. Janko Mehle

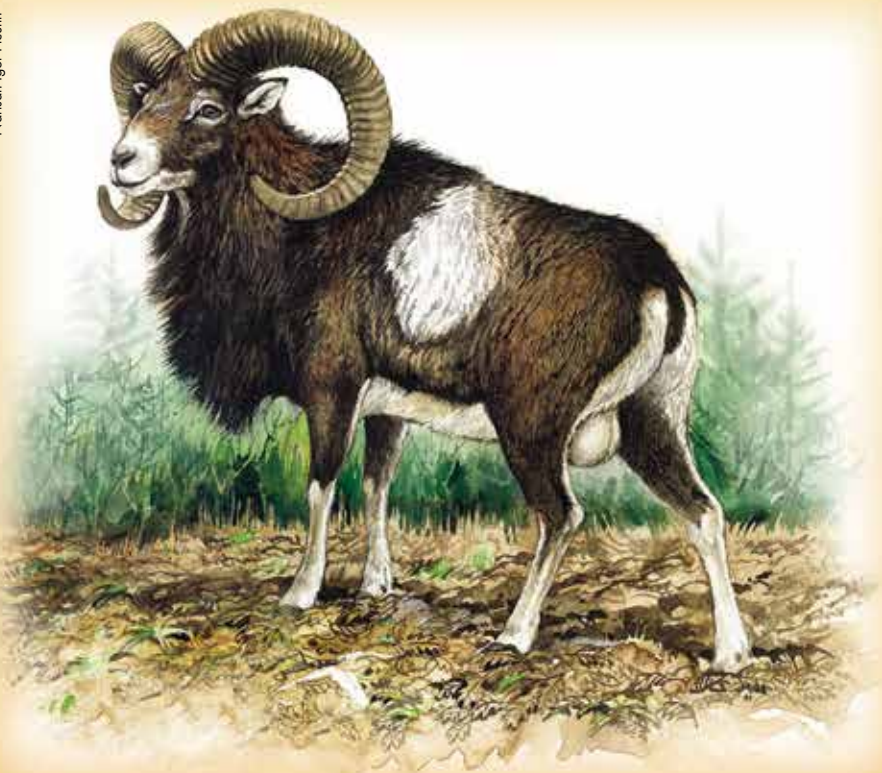
Sredi julija, drugi dan težko pričakovanega in zaslužnega dopusta. Po izjemno vročem dnevu sem sedel na terasi apartmaja na Rabu z mislimi nekje med oblaki.

Ob kozarcu mrzlega piva sem užival v pogledu na morje in v tistem posebnem obmorskem miru, ki ga dopolnjujejo zvoki mimo vozečih avtomobilov, vonj slanega morja in glasba tamburic v daljavi.

Iz prijetne zamaknjenosti me je zbudilo zvonjenje telefona. Klical me je Klemen, tajnik naše lovske družine. »Nekaj nujnega mora biti, da me kliče na dopust,« sem pomislil in se oglasil. »Oprosti, ker te motim na dopustu, a zadeva je nujna! Lovski tovariši z Bleda nas vabijo na lov na muflona in jim moram že danes sporočiti, ali pride-mo. Morali pa bi oditi že zadnjega, da prvega zjutraj takoj začnemo z lovom.«

Kar poskočil sem. Od nekdanj si želim

Narislal: Igor Pičulin

Flati Fatrnik

MLADEN KORITNIK

loviti muflona, pa ga nikoli v naravi še videl nisem. »Seveda gremo, tega ne smemo zamuditi!« sem veselo vzkliknil in že sem ženi razlagal veselo novico.

»Spet greš, pa toliko dela naju čaka doma!« je navidezno jezna odvrnila.

»Se bo že rešilo,« sem veselo zavzdihnil.

Naslednji trenutek je ponovno zazvonil telefon. Franci, prijatelj in lovski tovariš iz pobratene LD Podlehnik, je naju z ženo naslednji vikend vabil na Štajersko. Boljšega trenutka ni mogel izbrati. Povabilo je tudi ženi zvabilo nasmešek na obraz, saj si je že nekaj časa želela obiskati kraj, kamor tako rad zahajam na lov.

Dopust na morju sem preživel z družino, v igri z otroki, fotolovu na fazane in 'kuniče' ter dokaj uspešnem večernem ribolovu. Imel sem namen obiskati tamkajšnje lovce, a starejši sin Aleksander se je tako razvnel za ribolov, da mi je za to zmanjkalo časa. Teden je minil hitro, skoraj prehitro, in že je bil čas za odhod domov in uresničitve načrtov.

Najprej Štajerska. Redko se zgodi, da mi kdo tako priraste k srcu, kot so

mi člani naše pobratene LD Podlehnik. Med njimi se vedno počutim sproščene in dobrodošlega. Vedno se rad vračam v njihovo družbo in vedno me s čim presenetijo. Tudi tokrat se je Franci izkazal in nama z ženo pričaral nepozaben družinski vikend, ki je bil oplemeniten z odlično trofejo srnjaka. Kako hvaležen sem mu za vse. Njemu in drugim članom te družine. Teško jim bom povrnil vse, kar so mi dali v teh letih.

In že je prišel tisti tako težko pričakovani ponedeljek enaintridesetega julija in čas za odhod na Gorenjsko ...

Zjutraj sem se prav priliznjeno prijazno priplazil v šefovo pisarno in ga prosil še za dva prosta dneva. »Seveda greš na muflona, tega ne smeš zamuditi!« mi je odgovoril. »Danes še delaš, potem pa da te ne vidim do četrтка! Pa vso srečo!« je pripomnil.

Iz službe sem kar zdrvel domov, kjer sem si pripravil vse potrebno za lov na Gorenjskem. Ko sem bil nared, so pred hišo že čakali Klemen, Toni in Alen. Opremo sem znosil v Klemenov avto in že smo bili na poti.

Na Bled smo prispeli pozno popoldan, se v lokalni prodajalni oskrbeli

s potrebnim živežem in se odpravili k Marenku v gostilno Pr' Jagru. Po prisrčnih pozdravih in kratkem klepetu z blejskimi tovariši Mareнком, Vinkom in Simonom smo se odpravili v lovsko kočjo Voklo. Namestili smo se in nato skoraj do polnoči vztrajali v prijetnem vzdušju in zgodbah, polnih lovskih doživetij in tiste vedno zanimive lovske latinščine.

Zjutraj je bila še tema, ko sem se s Klemenovim avtomobilom odpeljal pred gostilno Pr' Jagru. Vinko, ki je bil moj vodnik, me je že čakal na parkirišču. Od ta sva se peš povzpela na nekdanje smučišče Zatrnik in na iztek smučišča prispela ravno ob svitu. »Tu bova!« je dejal Vinko in pristavil: »Če jih v eni uri ne bo, greva dalje!«

Namestila sva se v smrekovem gozdičku. Vinko mi je po tleh položil šotorsko krilo, nanj namestil svoj nahrbtnik in mi velel, naj se uležem in namestim. Ker mi je bil njegov nahrbtnik prenizek, sem nanj položil še svojega in položaj je bil kar ugoden za streljanje proti solnici na nekdanjem smučišču. Vinko me je opozoril, da je do solnice približno 130 metrov, zato naj bo strel miren in zanesljiv. Med čakanjem sem

opazoval okolico in občudoval vonje in barve narave v prebujajočem se jutru, ki so me zazibali v nekakšno razmišljajoče stanje polsna.

Smučišče Zatrnik. Človek bi pričakoval, da bom sem prišel na smučarski oddih, danes pa tu lovim muflona. Neverjetno! Zagledal sem se v strmino in se zasanjano zamislil. Zatrnik je bil nekdanj prijetno smučišče, na katerem je bilo letno organizirano tudi do petindvajset smučarskih tekmovanj. Kar videl sem sneg in kopico smučarjev v modrih, napihnjenih smučarskih pajcah, ki v zlatih časih Bojana Križaja in drugih smučarskih legend mojeg otroštva vijugajo sem in tja po smučišču. Časi, ko smo v šoli prekinili pouk, da smo lahko spremljali Križajev boj z legendarnim tekmeccm, švedskim smučarskim velikanom Ingemarjem Stenmarkom, so bili tudi zlati časi tega smučišča. Da, prav tu je bilo kar nekaj

tekmovanj za evropski pokal v slalomu. Tu so se delile medalje. Bronasta, srebrna in zlata. Zdaj pa smučišče sameva. Namesto smučarskega direndaja se v zimskem času po smučini pasejo mufloni, srnjad, jelenjad in gamsi. Zapuščeno smučišče je bilo nepokošeno, visoka, od dolgotrajne suše porumenela trava pa se je v jutranjem soncu rumeno bleščala, kar mu je dajalo čaroben, rumen sijaj, kot bi bil ves Zatrnik posut z zlatom. Čudovit pogled je dopolnjeval vonj smrekovega gozda, pomešan z vonjem gob, ki so zagotovo rasle v bližini. Tam že dolgo ni padlo zlato. Zatrnik čaka enaka usoda kot naša domača zarasla in pozabljena kočevska smučišča v Dolgi vasi in Borovcu. Zaraščenost, osama, pozaba ... Usoda mnogih nekdanj redno vzdrževanih smučišč, pašnikov, kmetij in še česa.

Skoraj sem že pozabil, da sem na

lovu, ko me je iz zasanjanosti zbudil ropot kotalečega se kamenja v gozdu ob levem robu smučišča. Kmalu za tem mi je pogled na zlato rumeno travo zmotil rdečkast odtенок barve sredi smučine. »Srnjad!« sem zašepetal. Bil je mlajši srnjak, ki se je mirno pasel le malo pod solnico. Pomikal se je levo od naju. Menila sva, da je tudi kamenje sprožila srnjad, saj sva na vrhu smučišča opazila še en kos srnjadi, ki pa je bil tudi za daljnogled predaleč in nisva uspela razločiti, za kaj gre.

Čez nekaj minut je Vinko vzkliknil: »Muflon!«

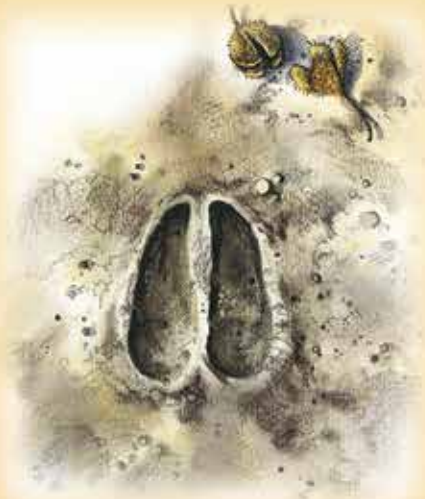
Pogledal sem po smučini in ob levem robu smučišča, približno dvajset metrov nad solnico, opazil muflona. Vinku sem prišepnil: »Ti se na tele spoznaš! Povej, ali lahko streljam!«

Odgovoril mi je: »Počakaj, da si ga ogledam. Če je dvetletnik, ti ga ne dovolim, ker mi bo nerodno ... Vsaj štiri leta ima! Ko se bo prav postavil, kar streljaj!«

Muflona sem ujel v križ, a obrnjen je bil navzgor, stran od naju, in nisem mogel streljati. Po nekaj minutah se je končno premaknil in mi pokazal desno pleče. Nameril sem in sprožil, a poka ni bilo, le kratek in top 'klik'. Ves paničen sem ugotovil, da pred strelom nisem odklenil puške. V tisti paniki se nisem spomnil, da bi še enkrat 'šnelal', temveč sem ponovno 'repetiral' in se hkrati bal, da me bo muflon slišal. A muflon se ni dal motiti in se je pasel naprej, le da se je spet obrnil navzgor in sem ga spet gledal v zadnjo plat. »Ušel bo!« me je spreletelo. Ravno se je začel obračati nekoliko v levo, ko mi je Vinko prišepnil: »Zdaj pa pazi! Levo, le dva metra od tebe se pase srnjak! Če te zdaj fotografiram, bo to fotografija leta! S klobuka bi ti lahko jedel, tako blizu je!«

Pogledal sem v levo in videl srnjaka, ki je nepremično stal in gledal v naju. Pomislil sem: »Samo še ti zalajaj, pa bom ob muflona!« V tistem trenutku se je muflon premaknil in mi pokazal levo pleče. Kot narisana je stal tam na smučišču, kakšnih sto petdeset ali sto šestdeset metrov od naju. Pomeril sem. Kljub pričakovanju in vznemirjenju sem se popolnoma umiril. Muflona sem dobil v strelni daljnogled in križ samo za spoznanje dvignil po plečetu navzgor. Kar presenečen sem bil nad mirnostjo, ki me je preplavila v tistem trenutku. Niti malo se mi ni zatresla roka. Počutil sem se, kot bi me sama Diana nosila na rokah in križ daljnogleda je kot pribit počival za muflonovim plečatom. Pobožal sem petelina in počilo je. S kotičkom očesa sem ujel srnjaka na moji levi, ki je odskočil,

kot bi ga stresla elektrika, in bavkajoč izginil v gozdu. Muflon pa je za trenutek obstal, se stresel, padel in zdrsel po smučišču navzdol. Po približno petdesetih metrih drsenja je obležal sredi smučine. Ponovno sem napolnil puško, ga še enkrat ujel v križ in čakal, ali bo morebiti vstal, saj še kar nisem mogel verjeti, da je uspelo. Kar zdrzil sem se, ko sem zaslišal Vinkov glas: »A greva! Naš je!«

Šele tedaj sem v žilah začutil adrenalin in roka se je zatresla. Pravzaprav se je začelo tresti celotno telo. Odgovoril sem, naj počaka, da bom najprej pokadil cigareto in se umiril. Z užitkom sem tistih nekaj minut pihal in okušal vonj tobačnega dima, s pogledom ves čas usmerjenim v tisto čudovito žival, ki je ležala sredi smučine. Umiril sem se in rekel: »Zdej pa pejva!«

Tedaj pa je Vinko skoraj na glas vzkliknil: »Saj ne morem verjeti! Še dva muflona sta zgoraj in kos srnjadi! Imava pa res srečo dons, ej ga!« In res. Nekaj deset metrov nad mestom, kjer je malo prej stal 'moj muflon', sta se pasla dva mlajša in pod njima manjši kos srnjadi. Kar nisem mogel verjeti, kakšno srečo imam tokrat. Do tega dne muflona v naravi še videl nisem, tistokrat pa sem videl kar tri in enega celo uspel upleniti. Še dve ali tri minute sva vsa navdušena opazovala muflona, ki sta se nato izgubila v gozdu, in prišel je trenutek, da bi si najinega ogledala od blizu. Povzpela sva se po smučišču navzgor in kmalu prišla do njega. V tem letnem času nima sedla, dlaka je svetlejša, griva je kratka in redka. Kljub temu je bil čudovit oven z močnimi, lepo navzven zavitimi rogovi, ki so skoraj sklenili krog, konica levega roga pa je bila nekoliko odkrhnjena. 'Čudovita žival!' sem pomislil, Vinko je kar zakričal: »Madona, ej ga! Ta pa ni štirleten, ej ga! Je pa kar deset plus! Ta je pa v medalji, ej ga! Tega ti pa še jaz

malo zavidam!« Nejeverno sem ga pogledal in ga vprašal, ali iz mene norca brije, on pa mi je odgovoril: »Res, res, ej ga! Morebiti je celo zlat!«

Uhhh, presenečenj kar ni bilo konca. Po izkazanem spoštovanju uplenjeni živali z zadnjim grizljajem in iskrenem lovskem blagru sva muflona odnesla k robu gozda in ga v miru iztrebila. Ko sem že zarezal skozi kožo na vratu, je sledilo vprašanje: »A ga boš dal preparirati? Če ga boš, mu nikaar preveč ne zareži kože na vratu!«

Kakšno vprašanje? Kaj preparirati? Kaj me sprašuješ? Še danes zjutraj nisem verjel, da bom muflona videl, zdaj pa se moram že odločiti, če ga bom dal preparirati! Pa stanovanje urejam, pa registracijo imam, pa ... Le negotovo sem odgovoril: »Ne vem! Vse je na kupu zdaj!« In že sem zarezal pregloboko.

Muflona sva očistila in ga odnesla k vozilu. Že med potjo sem se odločil: »K vragu vse skupaj! Seveda ga bom dal preparirati! Če imam čas za vse, bo tudi za to!«

V avtu sva končno imela signal za mobilni telefon in tovarišem sporočila, da imava muflona. Seveda jih je zani-

malo, kakšen je, a ostala sva skrivnostna in odgovorila, da je najmanj štiri plus. Zadovoljna in v nekoliko navihanem vzdušju sva se odpravila v koč, kjer sva skoraj stavila, kako hitro bodo ostali tovariši za nama. In res so prišli, po le nekaj minutah. »Ja, madona, ej ga! To je za vaju štiri plus, ej ga! To je deset plus, ej ga! Pa še medalja je, ej ga!« se je v smehu razburjal Marenek in mi izrekel lovski blagor. Tudi drugi tovariši so mi izrekli lovski blagor in obrazi vseh so bili nasmejani.

Mene pa so spet odnesle zasanjane misli. Vinko se je zagledal vame in se hudomušno nasmehnil: »Ja, madona! Ne bit žalosten, ej ga! Sej bova pa drugič boljšga našla, ej ga!«

Ne, nisem si želel boljšega. Nisem bil žalosten. Le tisto noč in v naslednjih dneh še nekajkrat sem ga ponovno lovil. Spet sem ležal v smrekah pod Zatnikom. Spet sem ga videl stati ob robu smučine. Ponovno je počilo in spet se je zasmučal po zatniški smučini.

Ja, na Zatniku je spet padlo zlato. Niso pomembne točke. Ni pomembna medalja. Zame je zlat. Zlat kot Zatnik v tistem, obema usojenem jutru.

Podpisali kodeks obnašanja v naravi

Spoštujem naravo. Spoštujem sebe. Spoštujem druge. Spoštujem lastnino. Spoštujem lokalno skupnost. To je pet ključnih načel kodeksa *Obisk v naravi*, ki ga je 27. septembra 2018 v prostorih **Zavoda za gozdove Slovenije** in **Gozdarskega inštituta Slovenije** slavnostno podpisalo kar 27 organizacij. V imenu **Lovske zveze Slovenije** (LZS) ga je podpisal podpredsednik LZS **Ivan Malešič**.

Cilj kodeksa, ki je nastal na pobudo **Zveze tabornikov Slovenije** (ZTS), je bolje informirati obiskovalce narave, kako se v Sloveniji obnašamo v naravi. »Slovenija je prepoznavna kot ena najbolj

zelenih držav v svetu, z lepo in ohranjeno naravo. Gozdovi so pri nas še vedno zeleni, vode še vedno bistre ... Naš privilegij in odgovornost je, da to tudi ohranimo,« je dejal **Jernej Stritih**, starešina ZTS.

Obiskovanje narave in uživanje njenih danosti je vse bolj priljubljeno. Številnim domačim obiskovalcem se pridružujejo tuji, prav tako se povečuje ponudba za tiste, ki dejavno preživljajo

*Kodeks **Obisk v naravi** najdete na spletni strani <http://www.taborniki.si/wp-content/uploads/2018/06/ZTS-zlozenka-Obisk-v-naravi-SLO-splet.pdf>.*

Kodeks so oblikovali in podpisali (po abecednem vrstnem redu):

Center šolskih in obšolskih dejavnosti; CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp; Čebelarstva zveza Slovenije; Dinaricum, Društvo za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov; Gozdarski inštitut Slovenije; Kajakaška zveza Slovenije; Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije; LIFE DINALP BEAR; Lovska zveza Slovenije; Morigenos – slovensko društvo za morske sesalce; Planinska zveza Slovenije; Prirodoslovni muzej Slovenije; Ribiška zveza Slovenije; Slovenski državni gozdovi, d. o. o.; Slovensko odonatološko društvo; Snaga d.o.o., Služba Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib; Triglavski narodni park; Turistična zveza Slovenije; Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj; WWF Adria; Zavod Red Tree Heritage; Zavod Republike Slovenije za varstvo narave; Zavod za gozdove Slovenije; Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov; Zveza gozdarskih društev Slovenije; Zveza lastnikov gozdov Slovenije; Zveza tabornikov Slovenije.

Cilj kodeksa, ki je nastal na pobudo Zveze tabornikov Slovenije, je bolje informirati obiskovalce narave, kako se v Sloveniji obnašamo v naravi.

svoj prosti čas v naravi. Zato je treba motivirati ljudi, da narave ne ogrožajo, ampak varujejo. To je naloga tistih, ki dejansko doživljajo naravo. To niso tisti, je dejal Stritih, ki si vsake toliko po televiziji ogledajo kakšen dokumentarec o naravi, ampak tisti, ki delajo z gozdom, gorami, zemljišči ...

Zapisani kodeks obsega usmeritve, ki spoštujejo zakonodajo, temeljijo na tradiciji in ravnanjih, izoblikovanih skozi čas. V tem dokumentu so usmeritve zapisane splošno in poljudno, tako da jih lahko uporablja vsak.

Urša Kmetec

Klubu prijateljev lova Celovec spominski trak Lovske zveze Slovenije

31. maja leta 1964 so v osrčju avstrijske Koroške, v Celovcu, naši zavedni severni lovski rojaki ustanovili svoj **Klub prijateljev lova Celovec (KPLC)**. Ker v tistih časih avstrijska politika na avstrijski strani živečim Slovencem ni bila preveč naklonjena, saj jim nikoli ni povsem priznala vseh pravic po 7. členu Meddržavne pogodbe, je bila ustanovitev slovenskega lovsko obarvanega kluba za takratno kar zaprto severno mejo zagotovo pogumno dejanje.

Ustanovni člani, **Franci Pasterk, Tonči Haderlap, Marica Pradetto, Mirko Kumer – Fric, Jakob Potočnik, Vladimir Prušnik** in koroški partizan **Karel Prušnik - Gašper**, ki je bil pobudnik ustanovitve in nato tudi izvoljen za prvega predsednika, so pred 54 leti postavili trden most čezmejnega lovskega, kulturnega in tudi gospodarskega sodelovanja z matično domovino. Takratno ustanovitev KPLC so pozitivno sprejeli tudi slovenski lovci v matični domovini, še posebno v **Lovski zvezi Slovenije (LZS)**, bližnjih območnih lovskih zvezah in lovskih družinah.

Dandanes lahko pohvalno zapisemo, da tudi člani KPLC že desetletja sestavljajo pisan mozaik 110-letnega slovenskega lovstva. Po smrti **Karla Prušnika - Gašperja**, leta 1980, je vodenje KPLC prevzel kleni domoljub **Mirko Kumer**, gospodar trdne in zavedne slovenske kmetije Črčej na Blatu. Z njegovim predsedovanjem so tamkajšnji slovenski »jagri« navsezadnje številna poznanstva in širili prijateljske vezi po vsej Sloveniji.

Na pragu jeseni 2018 so naši severni lovski rojaki končno dočakali zgodovinski dan! V okviru

Foto: Franc Rotar

Predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Lado Bradač je ob prisotnosti predsednika Kluba prijateljev Celovec (KPLC) Mirka Kumra - Frica in praporščaka Konrada Mandla pripel spominski trak LZS na prapor KPLC.

6. tradicionalne lovsko-planinske pohodniške naveze koroških lovcev in polharjev s te in one strani Pece, ki so se 14. septembra prvič povzpeli tudi na avstrijsko stran Pece, se je le zgodila dolgo načrtovana izročitev spominskega traka LZS. V Gornji vasi pri Žvabeku na avstrijskem Koroškem v lično urejeni veliki stanovanjski lovski brunarici Štefke in **Franca Hirma**, podpredsednika KPLC, je predsednik LZS mag. **Lado Bradač** slovesno pripel spominski trak LZS na prapor KPLC. To zgodovinsko dejanje je opravil v družbi predsednika in praporščaka KPLC Kumra in **Konrada Mandla** ter v prisotnosti nekaterih članov upravnega odbora KPLC ter lovcev in članov **Koroškega polharskega društva Uršlja gora** iz Mežiške in Mislinjske doline. Ob tem je predsednik vseh slovenskih lovcev, tudi tistih v zamejstvu, med drugim dejal, da mu je žal, da novega spominskega traka LZS klub ni dobil že ob svoji 50-letnici, in še poudaril: »Člani kluba se že desetletja us-

Foto: Franc Rotar

Koroški lovsko-planinski pohodniški navezi je septembra 2018 prvič uspelo druženje na avstrijski strani Pece. Tradicionalni član pohodniške naveze Mirko Kumer - Fric, ki se je spomladi še udeležil petega druženja na Uršlji gori, zaradi bolezni ni šel na Peco.

pešno povezuje z LZS in ste z njo solidarni v dobrem in slabem. Slovenski lovci, ki živite na avstrijskem Koroškem namreč že desetletja pišete tudi zgodbo

uspešnega čezmejnega lovskega povezovanja in sodelovanja. LZS, Koroška lovska zveza, Lovska zveza Maribor in druge območne lovske zveze ter lovske družine, s katerimi že desetletja uspešno sodelujete, si še kako želimo, da tako sodelovanje ostane tudi v prihodnje.»

Enainosemdesetletni predsednik Kumer se je v čustvenem nagovoru zahvalil svojemu dobremu prijatelju mag. Bradaču za njegovo veliko dejanje in za priznanje LZS, vse prisotne pa nato presenetil z izjavo, da bo zaradi zelo slabega zdravja po 48 letih zapustil mesto predsednika KPLC. »Želim si le, da si bomo člani izvolili tako novo pomlajeno vodstvo kluba, ki bo tudi v prihodnje uspešno povezovalo članstvo v KPLC ter

širilo in skrbelo za čezmejno lovsko povezovanje in sodelovanje z našimi dolgoletnimi lovskimi prijatelji,« je sklenil Kumer.

Franč Rotar

LZ Koper uspešno izpeljala strelski tekmi

Tudi letos smo na **Lovski zvezi (LZ) Koper** organizirali strelski tekmovanji, ki postajata že tradicionalni, in sicer meddružinsko strelsko tekmo v streljanju na glinaste golobe in z malokalibrsko puško, ki jo izvedemo vsako leto, ter drugo tekmo za pokal LZ Koper v streljanju z lovsko risanico.

Meddružinsko strelsko tekmo smo organizirali 23. junija 2018

Foto: Vedran Prodan

Zbor tekmovalcev pred drugo tekmo za Pokal LZ Koper v LD Dekani

na strelišču LZ Koper v Šmarjah. Na tekmovanju je nastopilo osem ekip članic LZ Koper s svojimi najboljšimi strelci. Strelci so dosegli odlične strelske rezultate tako v streljanju na glinaste golobe kot pri s streljanju z malokalibrsko puško. Najboljši rezultat v streljanju na glinaste golobe je dosegla ekipa **LD Koper**, ki je prehitela ekipo **LD Dekani**, pred tretje-uvrščeno ekipo **LD Šmarje**. V streljanju z malokalibrsko puško so bili najboljši lovci LD Dekani, pred ekipo LD Šmarje in strelci LD Strunjan. Po skupnem se-

števku zadetih glinastih golobov in zadetkov v tarčo, na katero so streljali z malokalibrsko puško, je prvo mesto v kombinaciji zasedla ekipa LD Dekani, pred ekipama LD Šmarje in LD Koper.

Med posamezniki je največ glinastih golobov zadel lovec LD Strunjan **Romeo Debernardi**, pred lovcema LD Šmarje **Valterjem Sirotičem** in **Mitjo Grižonom**. Najbolj mirno roko pri streljanju z malokalibrsko puško je imel **Iztok Kavrečič** iz LD Dekani, pred **Danilom Debernardijem** iz LD Izola in **Andrejem Perošo** iz LD Dekani. Po seštevku obeh disciplin je v kombinaciji zmagal Grižon, pred **Adrijanom Kocijančičem** in **D. Debernardijem** ter Kavrečičem, ki sta dosegla enak rezultat.

Pod okriljem LZ Koper je LD Dekani 1. septembra 2018 organizirala drugo strelsko tekmo za

Foto: Vedran Prodan

Najbolje uvrščene ekipe meddružinske strelske tekme LZ Koper: 1. LD Dekani, 2. LD Šmarje in 3. LD Koper

pokal LZ Koper v streljanju z lovsko risanico. Namen tekmovanja je strelca čim bolj približati

realni situaciji, ki ga lahko pričaka na lovu, s poudarkom na varnem ravnanju z orožjem.

Podobno strelsko tekmo vsako leto prireajo tudi v sosednji LZ istrske županije v sodelovanju s policijo kot preventivno akcijo *Varni lov*. Tekmovanja so se poleg ekip članic LZ Koper udeležili še lovci **LD Draga Trava**, ki je pobratena lovska družina organizatorja, ter ekipi LZ istrske županije in **LD Mirna Buzet**. Prehodni pokal in prvo mesto so osvojili lovci **LD Marežige**, pred domačini iz LD Dekani in lovskimi tovariši iz LZ istrske županije. Med posamezniki je bil najuspešnejši **Rok Godejša** iz LD Marežige, pred **Tomažem Hainom** iz LD Koper in **Andrejem Šturmanom** iz LD Dekani. Najboljši posamezniki so prejeli pokale in praktične nagrade, ki so jih prispevale lovske trgovine Slowarms, Avantura in Ancelj.

Vedran Prodan

Pokal Pomurskega sejma 2018

V Gornji Radgoni že vrsto let poteka tekmovanje v streljanju na glinaste golobe, ki ga

organizira tamkajšnja LD Gornja Radgona. Tekmovanje je bolj znano kot *strelska tekma za pokal Pomurskega sejma AGRA Gornja Radgona*, saj tekmovanje poteka v sklopu *Mednarodnega kmetij-*

ske-živilskega sejma AGRA, ki je bilo v letu 2018 že 56. po vrsti.

V nedeljo, 5. avgusta 2018, so se lovski strelci pomerili v ekipnem, posamičnem streljanju in streljanju ekipno. Letos se je streljanja udeležilo pet ekip, večinoma strelcev iz lovskih družin in strelskih društev, pretežno iz severovzhodnega dela Slovenije. Posamično so lovski strelci streljali v športnem stavu, največ točk pa je zbral **Dušan Hojnik**, ki sta mu sledila drugouvrščeni **Mitja Klobasa** in tretjeouvrščeni **Marjan Kovač**.

Med sodelujočimi so bili še (vrstni red v skladu s padajočim številom točk): **Robert Nagy**, **Stanko Rojko**, **Bojan Likovič**, **Albin Bratuša**, **Slavko Gorenc**, **Franc Tomažič**, **Vlado Šiško**, **Marko Miljevič**, **Gabriel Vučko**, **Franc Kardinar**, **Anton Korošak**

in **Alojz Majcen**. Za pokal Pomurskega sejma 2018 je pri streljanju iz lovskega stava najboljšo uvrstitev dosegel Rojko, sledila sta Vučko in Likovič. Kot ekipa so se najbolj izkazali lovci **LD Apače** (36 točk), sledili so **SD Velka** (35 točk), **LD Negova** (34 točk), **LD Mala Nedelja** (33 točk) in **LD Križevci pri Ljutomeru** (32 točk). Posebnost dogodka je bilo tekmovanje v streljanju na slepo tarčo, kjer je imel največ sreče **Mirko Kolbl**, ki je domov odnesel pršut.

Pokale, praktične nagrade, vrče Pomurskega sejma in seveda pršut sta najboljšim predala starešina LD Gornja Radgona **Milan Kolarič** in vodja tekmovanja **Mišo Kralj**, ki je tudi referent za lovsko strelstvo LD Gornja Radgona.

Iztok Rožman

Foto: Izток Rožman

Lovci z nagradami, ki so jih prejeli v sklopu tekmovanja v streljanju na glinaste golobe. Tekmovanje je bolj znano kot strelska tekma za pokal Pomurskega sejma AGRA Gornja Radgona.

Peti tabor mladih v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje

Savinjsko-Kozjanska zveza Sloveskih družin (ZLD) Celje in LD Rečica pri Laškem sta tudi v letu 2018 organizirali tabor mladih, ki je trajal od četrтка, 9. avgusta, do sobote, 11. avgusta. Tabora se je udeležilo 23 otrok iz različnih krajev celjske regije. Tudi letos smo bili tako kot prejšnja leta nastanjeni v planinskem domu na Šmohorju.

Dopoldanski čas prvega dne je bil namenjen spoznavanju lovstva, lovskega orožja, šeg in navad ter

Foto: Klemen Cokan

Lovci in udeleženci tabora so skupaj postavili prežo. Sicer jim je ni uspelo dokončati v celoti, kljub temu pa je bilo veliko narejenega.

uporabi lovskega roga. Popoldne sta člana Slovesne zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed **Vilma Alina Šoba** in **Herbert Goriup** s kratkim filmom predstavila lov s pticami in mlade seznanila, s katerimi vrstami ujed je pri nas dovoljeno loviti. Ob tem sta posebej poudarila, da je v Sloveniji dovoljeno loviti le z doma izvaljenimi in vzgojenimi ujedami. Na koncu sklopa predavanj prvega dne smo otrokom predstavili še divjad, ki živi na območju lovišča LD Rečica pri Laškem. Zvečer je sledil z lovci izhod v lovišče, kjer so z visokih prež opazovali izstop divjadi na pašo.

Drugi dan je bil namenjen

spoznavanju različnih lovskih objektov, v okviru katerega smo postavili visoko prežo. Prizadevni člani lovske družine so že prejšnji dan pripravili material, zato smo lahko takoj začeli z delom. Preže nam sicer ni uspelo dokončati v celoti, kljub temu pa je bilo veliko narejenega. Po kosilu je udeležence tabora revirni gozdar **Rok Golob** vodil v bližnji gozd, kjer jih je seznanil z drevesnimi vrstami, ki rastejo na območju Šmohorja. Po popoldanskem počitku in prostih dejavnostih je z lovci sledil večerni izhod v lovišče, kjer so z visokih prež opazovali izstop divjadi na pašo.

Zadnji dan je bil namenjen lovski kinologiji in streljanju z malokalibrsko puško na tarčo srnjaka. Po zajtrku smo se odpravili v lovski dom, kjer so nas že čakali vodniki lovskih psov. Predsednik Lovsko-kinološkega društva Celje **Janez Šumak** je predstavil vrste lovskih psov in njihovo delo. Nato so vodniki s svojimi štirinožci

prikazali nekaj vaj iz poslušnosti in ubogljivosti. Na koncu je bil še praktičen prikaz dela lovskega psa krvosledca. Po zaključku kinološkega dela je sledilo streljanje z malokalibrsko puško, ki je pod budnim očesom lovcev potekalo brez zapletov. Po končanem streljanju smo se vrnili v planinski dom, kjer smo pospravili ležišča in spakirali.

Kmalu so prišli starši, ki so se udeležili zaključka tabora. V imenu Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje je vse prisotne pozdravil predsednik zveze **Miran Krštinc**. Strokovni tajnik **Zdravko Mastnak**, ki je bil ves čas z udeleženci tabora in skrbel, da je bilo vse tako, kot mora biti, se je zahvalil za poslušnost in disciplino. V imenu LD Rečica pri Laškem se je zahvalil starešina **Gregor Horjak**, ki je pohvalil vse udeležence tabora za disciplino, posebej pa tudi njihove strelske sposobnosti. Na koncu so vsi mladi dobili spominsko priznanje za

Foto: Zdravko Mastnak

Mladi so se seznanili s pasmami lovskih psov in opazovali lovskega psa krvosledca pri delu.

udeležbo na taboru, najboljši trije v streljanju pa so prejeli še pokale za prvo, drugo in tretje mesto. Sledilo je skupno kosilo s starši in slovo z obljubo, da se bomo naslednje leto avgusta ponovno srečali na šestem taboru. Zahvala,

da smo lahko tudi letos uspešno izvedli tabor mladih, velja vsem predavateljem in prizadevnim članom LD Rečica pri Laškem.

Zdravko Mastnak,
strokovni tajnik
Savinjsko-Kozjanske ZLD

Lisička zvitorepka, prvi lovski tabor za mlade v Brkinih

LD Videž Kozina bo kmalu praznovala 70-letnico svojega delovanja in šteje 61 članov zelene bratovščine pod vodstvom starešine **Filipa Baka**. Odločili so se napisati novo zgodbo in tako so v začetku julija pripravili prvi lovski tabor za mlade, ki se ga je udeležilo 17 domačih osnovnošolcev, radovednih in iščočih novega znanja in izkušenj. Vodja tabora je bil **Darij Jelušič**, njegov pomočnik pa tajnik in blagajnik lovske družine **David Memon**. Pri organizaciji je sodelovalo osem mentorjev, kuharica **Anica Benčič** in slaščičarka **Alena Jež**.

»Naša lovška družina upravlja z divjadjo na 8.500 hektarih površine, od tega je kar 5.400 hektarov lovne površine. Brkini so bogati z divjim prašičem, srnjadjo in jelenjadjo, v zadnjem času pa se povečuje število male divjadi, precej je zajca, od zveri pa so poleg medveda in volka prisotni še šakali in ris. V letošnjem letu se lotevamo obnove 40 let stare lovske kočice na Glavici, ki smo jo zgradili leta 1978 s prostovoljnimi delom in lastnimi sredstvi,« je povedal Bak. Veliko skrbi namenja tudi mladim. Pobuda za organizacijo lovskega enodnevnega tabora je bila zasnovana na dejstvu, da želijo z izvedbo tega dogodka mlade seznaniti z varstvom divjadi

Foto: Olga Knez

Prvega lovskega tabora LD Videž Kozina se je udeležilo 17 mladih.

Foto: Olga Knez

Mladi so se seznanili tudi z lovsko kinologijo in njeno vlogo v lovstvu.

in naravnega okolja, udeležencem tabora pa so želeli pokazati tudi, da lovstvo ni samo lov.

Z odlično, vzorno in brežhibno organizacijo mladinskega tabora, ki so ga poimenovali *Lisička zvitorepka*, so člani brkinske zelene bratovščine dosegli, da so mladi, ki obiskujejo drugo triado **Osnovne šole Dragomirja Benčiča – Brkina Hrpelje**, občutili lovstvo na lastni koži in dojeli širši pomen besede lovstvo, ki zajema številne naravoslovne in družbene dejavnosti. Ekipa mentorjev, ki so jo sestavljali **Vojko Lazar, Renato Počkaj, Dorijan Andrejašič, Aleksandra Rudež**,

Suzana Godina Jelušič, Stojan Benčič in Andrejka Cunjactar, je mlade odpeljala stran od mestnega vrveža, tablic in računalnikov, v naravo, v bližnjo okolico in gozd. Pester in zanimiv dan so mladi, opremljeni z ličnimi majicami in kapami, po zvoku lovskega roga in z zastavo tabora na čelu začeli s pohodnom proti idiličnemu bivaku pri Lipi.

Mladi so se seznanili z delom in poslanstvom lovcev v naravi,

obnašanjem do lovskih tovarišev, slišali pa so tudi kakšno lovsko prigodo. Na prvi postaji pri Lipi so lovci mladim predstavili LD Videž Kozina in lovski kroj, govorili pa so tudi o lovski kinologiji in njeni vlogi v lovstvu. Po kosilu, kjer je zadišal lovski golaž s polento, za posledek pa so bila slastna sadna nabolada, so se mladi odpravili na lov za lovskim zakladom. Na krožni poučni poti so s pravilnimi od-

govori na vprašanja našli skrinjo z zakladom.

Pot so nadaljevali do lovske koče na Glavici, kjer so ustvarjali svoje risbe z lovsko tematiko. Skupaj s starši so si ogledali zanimivo razstavo o vseh pristožnih živalih, ki živijo v Brkinih, in orožje. Organizatorji tabora so udeležencem tabora podelili pohvale in priznanja, spodbudne besede pa je mladim namenila tudi hrpeljsko-kozinska županja

Saša Likavec Svetelšek, ki jim je zaželela še veliko lepih užitkov v naravi.

Mlade lisičke in lisjake tabora so druženje sklenili ob prasketa-joči žerjavici, v kateri so na leskovih palčkah spekli hrenovke. Za pomoč pri organizaciji tabora se lovci zahvaljujejo **Občini Hrpelje Kozina** z županjo na čelu, **Nane Baru Sonje Rudež** in **Čebelarstvu Sedmak**.

Olga Knez

Razstava trofej na prosenjakovskem hribu

Komisija za ekologijo in varovanje naravnega okolja za divjad pri Zvezi lovskih druženj (ZLD) Prekmurje, pod vodstvom **Aleksandra Beera**, je tudi letos pripravila razstavo lovskih trofej, ki je bila že tretja zapored in je bila na ogled v okviru 11. mladinskega lovskega tabora ZLD Prekmurje (29. junij–1. julij 2018), ki ga že vrsto let prireja **LD Prosenjakovci**.

Beer, organizator razstave, sicer diplomirani gozdar v poklju, je tudi letos dokazal, da

ski jezik, kar mu je v dodatno oporo pri požrtvovalnem delu strokovnega ocenjevalca. »Z razstavo želimo prikazati kakovost in posebnost rogovij uplenjenih jelenov, damjakov in srnjakov v ZLD Prekmurje,« je povedal Beer.

Rogovja so razstavili na prostem ob robu gozda pri lovskem domu LD Prosenjakovci, kjer v prijetnem naravnem okolju vsako leto predstavijo okoli 30 jelenjih rogovij, do 80 srnjačjih in tudi nekaj damjačjih. Najboljše jelenje rogovje z letošnje razstave je bilo ocenjeno z **216,47** CIC točke, jelen pa je bil uplenjen v LD Prosenjakovci v kraju Motvarjevci.

Razstava je bila na ogled v času

Foto: Peter Novak

Aleksander Beer med pripravo razstave

vzrok temu številni vzporedni dogodki, ki po navadi potekajo v tem obdobju. Zato bo v prihodnje treba razmisliti in časovno uskladiti prireditve. Nedvomno pa velja vse priznanje komisiji pri ZLD

Prekmurje in LD Prosenjakovci za vložen trud za organizacijo dogodka in izbrane lovske trofeje, ki so navdušile številčno skromno obiskovalce.

Peter Novak

Foto: Peter Novak

Najbolje ocenjena rogovja jelenov

sodi med največje poznavalce na področju lovskih trofej. Funkcijo strokovnega ocenjevalca pri ZLD Prekmurje opravlja že vrsto let, tako da ima celovit pregled nad zanimivimi trofejami v Prekmurju. V stiku je tudi z madžarskimi lovci, saj dobro obvlada madžar-

mladinskega tabora. Organizatorji z obiskom dogodka niso bili zadovoljni, saj kljub primernemu zaključku ter kulturnemu programu lovskih registov in lovskega pevskega zbora ZLD Prekmurje dogodek ni pritegnil pretiranega zanimanja lovcev. Mogoče so

Foto: Peter Novak

Videti je bilo mogoče tudi rogovja srnjakov.

40 let registrov LD Muta

Koroški kraj Muta in istoimenska občina nista prepoznavna samo po več kot 400-letni kovaški tradiciji, ampak še kako tudi po

72-letni **LD Muta**, katere starešina je **Jože Meh**. Za koroško lovsko kulturo, kovaško in lovsko Muto so štiri desetletja ambasadorki tudi rogisti LD Muta, na čelu katerih sta predsednik **Silvo Poročnik** in umetniški vodja **Silvo**

Gerhold. Mutska občina tradicionalno junija organizira praznovanje občinskega praznika. V ta namen v bližini lepe mutske osnovne šole postavi velik prireditveni šotor, v katerem so ves teden razne prireditve in srečanja

tudi ob okroglih jubilejih društev in organizacij, ki jih v tem koncu Zgornje Dravske doline ni malo.

V petek, 16. junija 2018, je tako v okviru občinskega praznika 40 let uspešnega lovskega kulturnega poslanstva praznovala tudi sedanja

Foto: Matjaž Kralj

Rogisti LD Muta s predstavniki domače lovske družine, LZS in Koroške LZ

pomlajena skupina rogistov LD Muta. Zdaj v njej zavzeto pihajo v lovske rogove prej omenjeni Poročnik, Simon, Silvo in Miha Gerhold, Janko Kotnik, Matjaž Hafner, Klemen Maklin in Aljaž Dobnik. Četudi niso vsi lovci, so še kako ponosni, da so lovski rogisti in da lahko nosijo lovski krog! Ne samo mi, tudi organizatorji in častni gostje so pričakovali, da se bo skrbno pripravljene in vodene jubilejne slavnostne prireditve, ki jo je povezoval Ernest Peruš, udeležilo več domačih lovcev in predstavnikov 19 koroških lovskih družin. Tistih torej, katerim so mutski rogisti vedno bili in zagotovo bodo tudi v prihodnje pripravljeni zaigrati na številnih lovskih prireditvah in ob slovesu umrlih lovcev.

Tistim, ki so se udeležili dogodka, gotovo ni bilo žal. Srečali so se s svojimi dolgoletnimi lovskimi prijatelji in ženami lovcev. Nekateri so se prvič rokovali s podpredsednikom Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Alešem Klemencem, predsednikom Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi pri LZS

Milanom Tepejem in podpredsednikom Lovske zveze (LZ) Maribor mag. Ivanom Žižkom, ki so bili v družbi člana upravnega odbora LZS Mihe Mrakiča, župana Občine Muta Mirka Vošnjerja, starešine LD Muta Meha ter Janeza Švaba, Franca Praznika in Dušana Leskovca, predsednika, strokovnega tajnika in nekdanjega predsednika Koroške LZ, ter Franza Hirma in Konrada Mandla, podpredsednika in praporščaka Kluba prijateljev lova Celovec (KPLC).

Bogat kulturni program so z ubranim petjem, glasbo, humorjem in lepimi melodijami lovskih rogov popestrili pevci lovskega okteta LD Peca - Mežica, rogisti LZ Maribor, ki jih vodi Marjan Golob, harmonikarica Ana Zoja Dobnik in primorski humorist Benjamin Purger, član LD Čaven. Za glasbeni vložek in plesno glasbo je poskrbel mladi kvintet 00. Poseben pečat so dogajanju pod šotorom dali jubilejni rogisti. Z lepim igranjem so tudi tokrat dokazali, da so dostojni nasledniki prvih mutskih rogistov Mihe Repnika, Ernesta

Dobrina, Zdravka Vilarja, Ota Pungartnika, Iva Draušbaherja in Titosa Kebra, ki so leta 1977 prvič uradno zaigrali na lovske rogove na lovski razstavi **Lovskogojitvenega bazena Radlje ob Dravi** v Vuhredu in tako začrtali bogato pot lovski glasbeni kulturi na Muti. Omeniti velja, da je skupina mutskih rogistov tretja najdlje delujoča skupina rogistov na Slovenskem.

Ob jubileju so bili omenjeni tudi drugi nekdanji mutski rogisti, ki so daljše obdobje Muto in koroško lovsko kulturo dostojno predstavljali po Sloveniji in tudi širše: **Oto Pungartnik, Venceslav Vilar, Damjan Smolar, Marjan Peklar, Robert Repnik, David Rogina, Avgust Pasterk, Boštjan Verdinek, Srečko Vačovnik** ter nekdanji vodje **Andrej Pungartnik, Robert Dobrina** in **Igor Švajger**. Krajši čas so bili rogisti tudi Žan in **Klavdija Pungartnik** ter **Jakob Kobovc, Sandi Kogelnik, Tine Peruš, Slavko in Marko Korat, Luka Cvar, Ivan Kričej** in nekdanji vodja **Avgust Lešnik**. Bogato zgodovino tamkajšnjih rogistov je na kratko povzel prizadeveni predsednik Poročnik. S ponosom je dejal: »Ko so se pred 40 leti na kovaški Muti prvič oglasili lovski rogi, je nad muško dolino zasijala mavrica.« Da njihovo pestro in bogato poslanstvo ne bo šlo v pozabo, da bodo o njem vedeli tudi poznejši rodovi, so rogisti izdali jubilejni almanah.

Zbrane so nagovorili tudi starešina Meh, ki se je rogistom zahvalil za njihovo nesebično lovsko kulturno poslanstvo. Župan Vošner je ponovno poudaril, da so občani in županstvo ponosni na delovanje mutskega lovstva in rogistov, ki so na letošnji slavnostni občinski seji prejeli občinsko priznanje – grb za posebne priložnosti.

Podpredsednik LZS mag. Klemenc je spomnil na bogato tradicijo slovenske lovske kulture, ki se je začela leta 1974 na prvem srečanju slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov v Globokem. »Že nekaj let jo dopolnjujejo tudi lovski slikarji, rezbarji, fotografi, literati, oponašalci jelenjega ruhanja in petja ruševca,« je dodal. Rogistom se je zahvalil za uspešno delovanje v slovenski lovski glasbeni kulturi in jim izročil posebno pisno priznanje LZS. Tudi novi predsednik Koroške LZ Švab se je v imenu celotnega koroškega lovstva zahvalil rogistom in dodal, da so rogisti sestavni del lovskega življenja, saj nas spremljajo na lovih, proslavah in ob smrti. Naš severni rojak Hirm, ki prihaja iz KPLC, je rogistom izročil meter dolgo salamo in ob tem dejal, da njihovo dobro igranje odmeva tudi čez mejo.

Ne samo na Koroškem, tudi širše je znano, da so mutski rogisti v minulih desetletjih veliko prispevali k slovenski lovski glasbeni kulturi. Nastopali so na številnih lovskih prireditvah, na lovskih razstavah, žal kar pogosto tudi ob slovesu lovskih tovarišev, obletnicah lovskih družin in lovcev. Redno nastopajo na vsakoletnih srečanjih slovenskih lovskih pevcev in rogistov, ki jih organizira LZS. Zato so ob letošnjem jubileju prejeli številne zahvale, priznanja, priložnostna darila ter plakete za lovsko kulturo LZS. Plaketo za lovsko kulturo III. stopnje so prejeli Silvo Poročnik, Igor Švajger, An drej Pungartnik in Venceslav Vilar. Skupina rogistov LD Muta je prejela plaketo I. stopnje (zlato plaketo). V svoji vitrini imajo odslej kar dve. Prvo zlato plaketo slovenske lovske kulture so prejeli leta 2008 ob svoji 30-letnici.

Matjaž Kralj

Vodstvu LZ Koper zaupan še en mandat

V restavraciji Valmarin je 24. maja 2018 potekal volilni občni zbor **Lovske zveze (LZ) Koper**. Delegati članic so za naslednja štiri leta mandat podaljšali dosedanjima predsedniku **Fabiu Steffetu** in podpredsedniku **Vedranu Prodanu**. Tako so potrdili, da je dosedanje vodstvo delalo dobro, kar se pozna pri številnih dejavnostih, ki so bile in še bodo opravljene.

Izvedli smo številna izobraževanja in usposabljanja, kar je ena temeljnih nalog območne zveze. Kljub majhnemu številu priprav-

Foto: Vedran Prodan

Predsednik LZ Koper Fabio Steffe med predstavitvijo opravljenih in načrtovanih dejavnosti LZ Koper delegatom volilnega občnega zbora

nikov v posameznih letih smo s požrtvovalnostjo in prostovoljnimi delom predavateljev uspeli vsako leto organizirati tečaj za lovski izpit in varno ravnanje z orožjem. V vodstvu zveze se zavedamo, da bi z ukinitvijo tečaja na našem območju še bolj zmanjšali že tako majhen dotok novih članov v naše vrste. V tem mandatu smo naredili velik korak pri odnosih z javnostmi, kjer smo se za našo predstavitev in predstavitev našega poslanstva poslužili vseh oblik komuniciranja: predstavitev na sejmih, prireditvah, spletu, družbenih omrežjih, radiu, televiziji in v klasičnih tiskanih medijih. Zavedajoč se vsega na-

šetega smo se lotili izgradnje *Naravovarstveno-izobraževalnega centra LZ Koper*, projekta, ki terja ogromno vloženega truda, časa in znanja. Želja je, da na enem mestu omogočimo ustrezne pogoje za izobraževanje in druženje lovcev, razvoj strelstva, kinologije in lovske kulture, hkrati pa naredimo zanimivo predstavitveno točko za širšo javnost s predstavitvijo lovstva in divjadi.

Na delno prenovljenem strelišču smo poleg že tradicionalnih meddružinskih tekem priredili tudi tekme z udeležbo reprezentantov v streljanju na glinaste golobe iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Izpeljali smo tudi tekmi v strelja-

nju na tarčo bežečega merjasca in tekmo z lovsko risanico, kar bomo prirejali tudi v prihodnje z željo, da ustanovimo tudi lastno ekipo, ki se bo udeleževala različnih strelskih tekem.

Zavedajoč se pomena lovske kinologije in kulture, ostajamo veliki podporniki **Obalno-Kraškega lovsko-kinološkega društva in Lovskega pevskega zbora Dekani**. Kljub politični ohladitvi odnosov med Slovenijo in Hrvaško ter postavitvi začasnih tehničnih ovir na meji so se medsebojni odnosi med lovci slovenske in hrvaške Istre samo še bolj učvrstili. Tudi po zaslugi

odličnega in tovariškega sodelovanja med vodstvom **Lovske zveze Istrske županije** in LZ Koper.

Vodenje nadzornega odbora je bilo zaupano dosedanjemu predsedniku **Jožefu Utenkarju**, za člana pa sta bila izvoljena še **Zoran Kosmina** in **Iztok Benčič**. V novem mandatu imamo tudi osem komisij za posamezna lovska področja. Veseli nas dejstvo, da je bilo za članstvo v teh komisijah med lovci precejšnje zanimanje. Upravni odbor ostaja praktično nespremenjen, saj je sestavljen iz predsednikov lovskih družin. Le mesto dosedanjega predsednika LD Šmarje

Vinka Ferčeca je zasedel novi predsednik te lovske družine **Bogdan Orlič**.

V zadnjem štiriletnem mandatu je bilo na temeljih prejšnjega vodstva opravljenega veliko dela, ki ga vsega ni mogoče zajeti v tem prispevku. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uresničitvi postavljenih ciljev, se zahvaljujemo, hkrati pa se moramo zavedati, da nas v tem mandatu čaka še veliko novih izzivov in nalog. Namreč: brez znanja ni napredka, brez napredka pa ni obstoja.

Vedran Prodan

Popravek in dopolnilo

V prispevku **Volilna skupščina v ZLD Prekmurje**, ki je bil v prejšnji številki Lovca (št. 10/2018) objavljen na strani 469 v rubriki **Lovska organizacija**, je bil med predstavitev izvoljenih predstavnikov organov zveze pomotoma izpuščen lovski tovariš **Anton Bensa** (LD Petišovci), ki je bil izvoljen za podpredsednika zveze in je hkrati tudi član upravnega odbora zveze.

Za napako se opravičujemo!
A. K.

50 let LD Bučka

Začetek letošnjega poletja je prav prijazno pozdravil lovce **LD Bučka**, ki so na sobotno popoldne, 9. junija 2018, proslavili 50. obletnico ustanovitve svoje lovske družine. Začetki LD Bučka segajo v leto 1968, ko je trinajst podpisnikov s stalnim prebivališčem na Bučki in okolici na takratno Skupščino Občine Sevnica vložilo prošnjo za vpis v register o ustanovitvi LD Bučka. Razlog, ki je botroval taki pobudi, je bilo preobsežno lovišče, ki je v tistem času združevalo območje sedanjih lovišč LD Bučka in LD Raka. Tako se je 19. maja 1968 oblikovala nova LD Bučka.

Člani LD Bučka so že nekajkrat obudili spomin na ta dan. Tokrat so ga počastili s slovesnostjo na prireditvenem prostoru pred lovskim domom LD Bučka in z izdajo biltena ob 50-letnici. Poklonili so se jim praporščaki lovskih družin iz Posavja, predstavniki lovske organizacije in okoliških lovskih družin, vaščani in njihovi družinski člani.

Uvod slavnostnemu dogodku so naznanile fanfare **Rogistov Zveze lovskih družin (ZLD) Novo mesto**. Na samem začetku so se predstavili tudi najmlajši, otroci iz **Podružnične Osnovne šole Bučka**. Pogumno so nastopili in se lovcem zahvalili za njihovo sodelovanje s šolo in da se smejo večkrat poigrati na lovskem dvorišču. Med prvimi je navzoče pozdravil starešina LD Bučka **Anton Kovačič** ter predstavil začetke in delovanje lovske družine skozi petdeset let. Naslednji so spregovorili: **Slavko Zakšek**, predstavnik Lovske zveze Slovenije (LZS), ki je obnem tudi predsednik Območnega združenja upravljalcev lovišč Posavje, predsednik ZLD Posavja **Niko Marn**, podžupan Občine

Foto: Slavko Jalovec

Prireditveni prostor in zbrani lovci

Škocjan **Alojz Hočevnar**, predstavnik Lovsko-kinološkega društva (LKD) Posavje **Branko Tucovič**, predsednik Krajevne skupnosti (KS) Bučka **Tomaž Marjetič** in starešina LD Škocjan **Dušan**

Povše. Kasneje, v neuradnem delu, se je lovцем pridružil in jih s svojim obiskom počastil tudi župan Občine Sevnica **Srečko Ocvirk**.

Osrednji del proslave je pope-

Foto: Slavko Jalovec

Na enem mestu je bilo mogoče videti veliko veselih obrazov.

stiril nastop domačih **Bučenskih ramplačev**, ki so na svoje ljudske instrumente zaigrali nekaj ponaredelih pesmi, pa tudi lovske obarvanih šal ni manjkalo. Del bogatega programa je obsegala tudi podelitev lovskih odlikovanj in kinoloških priznanj. Z znakom za lovske zasluge sta bila odlikovana **Mitja Pirman** in **Alojz Tičar**, zlati znak za lovske zasluge so prejeli **Franc Hočevnar**, **Darko Sedlar** in **Peter Žiberna**. Med odlikovanci enega najvišjih priznanj pa je **Jože Bukovec**, ki je prejel red za lovske zasluge I. stopnje. Kinološka priznanja sta podelila starešina LD Bučka **Kovačič** in predstavnik LKD Posavje **Tucovič**, prejeli pa so jih **Jože Bukovec**, **Anton Kovačič**, **Mitko Pirman** in **Jože Pungeršič**. LD Bučka ni pozabila na tiste svoje člane, ki tudi na druge nači-

ne večkrat in nesebično pomagajo lovski družini. Družinsko zahvalo je LD Bučka podelila **Niku Draklerju**, **Mirku Hočevanju** in **Slavku Salmiču**. Na tem mestu velja omeniti, da je bila tudi sama LD Bučka deležna podelitve priznanj ob obletnici svojega obstoja:

prejela je priznanje LZS, prav tako je prejela priznanje ZLD Posavja in LKD Posavje. **KS Bučka** jim je ob svojem krajevnem prazniku podelila priznanje v počastitev družinskega jubileja.

Starešina Kovačič se je na koncu zahvalil še povezovalki

programa **Zali Pungeršič** in lovski tovarišici **Barbari Ogorevc**, ki je pomagala pri sestavi programa in izdaji biltena ob 50-letnici lovske družine. Nato je sledilo povabilo k nadaljnjemu druženju ob odličnem divjačinskem golažu. Dobrot ni manj-

kalo. Zadnji pogon so naznanili lovski rogovi in tudi kot zadnji nastopajoči lovce pozdravili v slovo. Prav vsi navzoči so bili dobre volje in navdušeni nad dogajanjem.

Barbara Ogorevc

60-letnica LD Prem

V LD Prem smo 30. junija 2018 slavnostno obeležili 60-letnico ustanovitve in organiziranega delovanja. Slavnostno prizorišče praznovanja je bilo pred lovskim domom. Prireditve so se udeležili številni gostje, med katerimi so bili podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) in predsednik Postojnsko-Bistriške zveze mag. **Aleš Klemenc**, predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Sežana **Andrej Sila**, predsednik in predstavnica Območnega združenja upravljavcev lovišč Primorskega lovsko-upravljaljskega območja **Franco Germanis** in **Magda Sluga**, predstavniki sosednjih lovskih družin, lovski gostje iz Italije in predstavnik lovskega kinološkega društva. Med povabljenimi gosti so bili tudi tisti, ki so s svojim delom pomagali lovski družini, in ne nazadnje družinski člani in bližnji sorodniki naših članov. Prireditve je potekala v prijetnem in sproščenem vzdušju, za kar so poskrbeli **Lovski oktet Javorniki** iz Postojnsko-Bistriške zveze lovskih družin, **Kulturno društvo Alojzij Mihelič iz Harij** in povezovalka **Iris Dovgan Prime**.

V arhivu ohranjeni akti dokazujejo, da so bile meje lovišča LD Prem določene in označene na karti 13. julija 1954. Nastalo lovišče so poimenovali LD Prem, njegove meje pa se niso bistveno spreminjale in imajo trajno veljavo še dandanes. Čeprav zametki delovanja lovske družine segajo v leto 1954, stanje in dogajanje v LD Prem med letoma 1954 in 1958 ni pojasnjeno. Znano je, da takrat ustanovljena lovska družina ni zaživela in je bila razpuščena, ostal je le žig, ki so ga začeli znova uporabljati v novo ustanovljeni LD Prem. Na pobudo **Franca Derenčina** je bil ustanovni občni zbor LD Prem 4. septembra 1958 v Ilirski Bistrici, prisotnih pa je bilo še sedem ustanovnih članov. Od ustanovitve je bilo delovanje lovske družine usmerjeno v vsestranski razvoj, ker je želela postati enakovredna drugim lovskim družinam, ki so organizirano delovale že desetletje ali več.

Lovišče LD Prem leži na območju Brkinov. Skupna površina lovišča je 5.126 hektarov, od tega je z gozdom zaraščenih

bila v najem del stavbe nekdanje osnovne šole, ki je bila v lasti **Občine Ilirska Bistrica**. Objekt je bil v slabem stanju, potrebne so

cevi z lokalnim prebivalstvom. Za normalno delovanje lovske družine moramo opraviti tudi vrsto del zaradi preprečevanja nastajanja

V LD Prem so slavnostno obeležili 60-letnico ustanovitve in organiziranega delovanja.

72 odstotkov in je največja v Lovskoupravljaljskem območju Primorske. Na gospodarjenje lovske družine je vplivala vse večja zaraščenost kmetijskih zemljišč v obdobju po drugi svetovni vojni. Možnosti za obstoj male divjadi so postale vse slabše, zato se je v začetku sedemdesetih let začela večati številčnost velike divjadi, predvsem srnjadi, divjih prašičev in jelenjadi, občasno pa se je v lovišču pojavljala rjavi medved. Številčna zastopanost male divjadi je majhna, saj sta že pred nekaj desetletji izginila jerebica in fazan. Z večanjem številčnosti velike divjadi se je začel razvijati lovni turizem, posledica katerega je bil ustvarjeni dohodek iz lovišča, ki je omogočal hitrejši razvoj lovske družine na več področjih. Zaradi nastalih razmer je med člani začela tleti velika želja po lastnih prostorih. Nedaleč od vasi Čelje je lovska družina leta 1974 do-

bile zunanja in notranja obnova ter ureditev okolice, da bi ustrezal potrebam in namenu lovske družine. V naslednjem letu, 29. novembra 1975, sta sledila slavnostno odprtje lovskega doma in nato slovesno razvitje prapora. Ob tem dogodku je imela lovska družina 24 članov, zdaj jih šteje 44 in tri pripravnike. V obdobju zadnjih nekaj let je bila velika pridobitev na novo zgrajeni jurček pri lovskem domu, namenjen lastnim potrebam in potrebam drugih gostov.

Pri upravljanju z divjadjo v lovišču se zavedamo, da mora lovska družina slediti razvoju družbe ter se prilagajati spremembam na področju zakonodaje, okolja in habitatov prostoživečih živali, katerih del je tudi divjad. Ohranjanje narave in okolja nas spremlja od ustanovitve naprej, od samega začetka pa je bilo zelo pomembno tudi sodelovanje lov-

ške na kmetijskih površinah ter sonaravnega in trajnostnega upravljanja z divjadjo v lovišču.

Člani so za večletno uspešno in prizadevno delo v lovstvu prejeli naslednja priznanja: LD Prem je trem članom podelila priznanje, Postojnsko-Bistriška zveza lovskih družin je za uspešno delo podelila dve znački in dve zlati znački, LZS pa je osim članom podelila znak za lovske zasluge in trem članom zlati znak za lovske zasluge.

Več kot stoletno tradicijo lovstva lahko ohranimo in nadaljujemo le z doseženimi uspehi, ki so plod prijateljskih odnosov med člani lovske družine, povezanimi v kolektiv. Zato z optimizmom gledamo v prihodnost in na delovanje na vseh področjih, pomembnih za razvoj lovstva.

Feliks Peternelj,
predsednik LD Prem

Nikolaj Mohorčič - Niko se je rodil 16. septembra 1933, po domače Pri Stršincovih, v vasi Bogo pri Štjaku na obronkih slikovite doline reke Raše v

napredni in svobodoljubni slovenski družini. Zdaj kraj spada v Občino Sežana.

Tedaj je bila Primorska sestavni del Kraljevine Italije, fašizem je bil na svojem zmagovitem pohodu in primorski ljudje so v vsakodnevni boju za golo preživetje preživljali težke čase. Otroška in mladostna leta, tik pred začetkom druge svetovne vojne, je Niko preživel v rojstnem kraju, kjer so se ljudje preživljali s tistim, kar so iztisnili iz borne zemlje. Zaradi svojih prirojenih značajskih sposobnosti, odprtosti do ljudi, komunikativnosti in smisla za organizacijo ni bilo zgolj naključje, da si je po končanem šolanju našel zaposlitev in življenjsko priložnost prav v zavarovalniški dejavnosti, ki je bila v tistih časih v povojih in je bila zanj življenjski izziv. Temu delu je ostal zvest vse do upokojitve. Ženo Silvo Zlupanovo iz Raše si je ustvaril družino in nov dom v Bertokih pri Koprju, kjer preživlja mime upokojenske dni.

Z lovstvom se je srečal v okrilju svoje družine, saj je bil lovec že njegov oče Ivan. Niko je v lovski družini kmalu prevzel pomembne zadolžitve – opravljal je delo tajnika (1974–1983), predsednika nadzornega odbora (1983–1990), starešine (1990–1993), člana upravnega odbora (1993–1996) in predsednika disciplinskega razsodišča (1996–1998). En mandat je bil tudi član izvršnega odbora Obalno-Kraške zveze lovskih druženj.

Niko je človek, ki lovstvo dojemal kot visoko etično poslanstvo v najzlahtnejšem pomenu besede. Pri njem nikoli ni bilo bahaštva in nastopaštva, le spoštljiv in etičen odnos do narave, divjadi, tako žive kot pravično uplenjene na posamičnem ali skupnem lovu. Do leta 2016 je bil najstarejši še aktiven član LD Vrhe. Redno se je udeleževal predvsem skupnih lovov, ki so mu bili kot družabnemu človeku najbolj pri srcu. Bil je odličen poznavalec lovišča, zato je bil na skupnih lovih vedno lovovodja ali njegov pomočnik. Po letu 2016 je zaradi zdravstvenih težav opustil dejavno lovsko udejstvovanje, še vedno pa se je udeleževal sej občnega zbora in različnih posvetov v lovski družini, kjer je s svojimi izkušnjami in znanjem pripomogel k rešitvi marsikaterih težav v lovski družini. Poleg lovstva je Niko dejaven tudi na drugih področjih družbenega življenja: je namreč ljubiteljski čebelar ter velik ljubitelj slovenske narodne pesmi in lovskega zborovskega petja. Tako je bil do pred nedavnim član znanega Lovskega pevskega zbora Dekani.

Za predano delo v slovenski lovski organizaciji in predvsem v LD Vrhe mu je Lovska zveza Slovenije podelila znak za lovske zasluge in jubilejni znak za 50-letno članstvo v slovenski lovski organizaciji. Prejel je več družinskih priznanj, nazadnje priznanje ob 50-letnici LD Vrhe leta 2016.

Lovski tovariši iz LD Vrhe in vsi lovski prijatelji s Krasa in Obale mu ob jubileju želimo veliko zdravja in dobrega počutja in njegove družine ter mu izrekamo iskreno zahvalo za vse, kar je dobrega storil za napredek

svoje matične LD Vrhe in v dobro slovenskega lovstva in lovske kulture.
LD Vrhe – B. V.

Naš dolgoletni član **Marij Tavčar** se je rodil v kmečki družini 17. maja 1938 v vasi Brišički. Letos je praznoval visok življenjski jubilej, 80-letnico. Ot-

roška leta je preživel v vasi Kreplje, osnovno šolo je obiskoval v Dutovljah in gimnazijo v Tomaju. Prvo zaposlitev je dobil pri Obrtnem podjetju Dutovlje, ob delu se je izpopolnjeval in pridobival znanje na raznih tečajih in postal vodja gradbene enote pri Komunalnem podjetju Sežana. Njegove odlike – sposobnost, delavnost in volja – so ga vodile k novim izzivom, tako da je kmalu sprejel delo vodje strojnega parka pri SGP Kraški zidar Sežana in ga opravljal od leta 1976 do upokojitve.

Marij je kot mlad fantič rad zahajal v gozd in tam opazoval divjad in lepote narave, saj so mu kraški gozdovi, travniki in polja nudili najlepše dogodivščine in sprostitve. Vse to ga je čustveno povezovalo z dogajanjem v naravi, kar je bilo vzrok, da je že daljnega leta 1966 vstopil v vrste zelene bratovščine in postal član LD Kras Dutovlje. Zaradi njegove umirjenosti, razsodnosti, tovarštva in pravega odnosa do lovstva in divjadi si je med člani lovske družine pridobil zaupanje, kar je bil tudi vzrok, da je v lovski družini kmalu začel opravljati zahtevne in odgovorne funkcije.

Zahtevno in odgovorno delo starešine je opravljal 12 let (1969–1973, 1974–1977, 1980–1984, 1997–1998). Z veliko mero odgovornosti je opravljal tudi funkcijo predsednika nadzornega odbora lovske družine (1998–2000) in člana upravnega odbora (1967–1969 in 1973–1974). V lovski družini je nekatere funkcije uspešno opravljal sočasno. Bil je dober poznavalec lovstva, zato je bil lovovodja od leta 1983 do 2006. Pridobil je vsa potrebna soglasja in dovoljenja za začetek gradnje lovskega doma in posebno vestno vodil gradbeno dela (1976–1981). Marij je bil na splošno zelo aktiven in izkušen član lovske družine. Leta 1980 je pripravil lovskogospodarske evidence LD Kras Dutovlje, ki zajemajo vse pomembnejše podatke o gospodarjenju z divjadjo in loviščem od leta 1947 do 1980.

Za svoje uspešno, nesebično in poštveno delo v lovstvu je prejel znak LZS za lovske zasluge ter reda III. in II. stopnje; predvsem za uspešno uresničevanje nalog varstva divjadi in naravovarstvene dejavnosti lovske organizacije. Dandanes je Marij spoštovan starejši lovec, katerega nasvete lovci LD Kras Dutovlje radi poslušamo in sprejemamo. Vemo, da mu lovstvo še vedno veliko pomeni; pozorno spremlja in vedno modro komentira aktualna dogajanja v slovenskem lovstvu. Najbolj uživa pri lovu na smjaka in na družabnih jesenskih brakadah. Člani lovske družine smo ponosni, da imamo v svojih vrstah lovskega tovariša, kakršen je Marij. Zato se mu ob njegovem 80-letnem jubileju iskreno zahvaljujemo za njegovo dosedanje delo.

Dragi Marij, želimo ti še veliko zdravja in lovskega udejstvovanja, kraški gozdovi pa naj ti še mnogo let nudijo radosti, ki jih ceniš kot pravi lovec!

LD Kras Dutovlje – Z. D.

Narisi: Milon Somar

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Jožef Kašca, LD Soča
Marjan Krevh, LD Golavabuka
Karl Žigart, LD Radlje

90 let

Anton Jereb, LD Jezersko
Miha Klajnšek, LD Šmarje pri Jelšah
Kristijan Andrej Robič,
LD Kranjska Gora

85 let

Janez Balanč, LD Jošt, Kranj
Franc Carl, LD Idrija
Franc Carli, LD Volče
Rafael Černic, LD Gorica
Ivan Čoklec, LD Kočevje
Andrej Gregar, LD Stahovica
Alojz Petelinc, LD Dobova
Slavko Rupnik st., LD Rovte
Ugo Terčič, LD Dekani
Stanislav Tertinek, LD Kapla

80 let

Ernest Bivic, LD Šenčur
Stanko Bukovec, LD Mirna
Ivan Čegovnik,
LD Strojna, Ravne na Koroškem
Franc Jelenc, LD Selca
Peter Kemperle, LD Podbrdo
Franc Kenda, LD Volče
Andrej Koščak, LD Krka
Janez Lahovič, LD Kapele
Janez Lesjak, LD Koprivna - Topla
Milan Modic, LD Cajnarje
Andrej Perdih, LD Tolmin
Adam Simetinger, LD Pogorevc
Franc Sušelj, LD Prestranek
Henrik Šrok, LD Pesnica - Jarenina
Mihael Vrhunc, LD Selca
Franc Zelenko, LD Grosuplje

75 let

Jože Anderluh,
LD Log, Šentvid pri Grobelnem
Vlado Bažika, LD Dobrovniki
Žarko Bratina, LD Hubelj
Jožef Butala st., LD Črnomelj
Vincenc Cafuta,
LD Leskovec v Halozah
Andrej Ciber, LD Ig
Peter Deleja, LD Rečica ob Savinji
Jožef Andrej Guzeli, LD Bled
Franc Habe, LD Domžale

Karel Hafner, LD Bistra
Drago Irt, LD Toplice
Jože Jurečič, LD Tomišelj
Andrej Komac, LD Čezsoča
Andrej Korenč, LD Hotedrščica
Ernest Mlakar, LD Žiri
Jožef Pate, LD Mirna Peč
Franc Prapotnik, LD Ivanjokovci
Srečko Prem, LD Trnovski gozd
Ivan Strle, LD Tomišelj
Franc Strnad, LD Krško
Franc Šegovc,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Aldo Ugrin, LD Istra Gračišče
Anton Zalar, LD Cajnarje
Jože Zgonc, LD Dobrepolje

70 let

Stanko Bajuk, LD Metlika
Dušan Ban, LD Gaberk - Divača
Zdravko Batos, LD Kropa
Andrej Bizjak, LD Brje - Erzelj
Ivan Bogša, LD Ormož
Bogdan Cetin, LD Prem
Franc Černigoj,
LD Javornik in LD Vrhe
Ivanka Černjak, LD Sinji Vrh
Srečko Fortek,
LD Strojna, Ravne na Koroškem
Franc Jakljevič, LD Metlika
Janez Jerina, LD Rakitna
Janez Klauž, LD Fram
Martin Kogelnik, LD Libeliče
Marjan Krašnovic, LD Zalec
Andrej Kravos, LD Hubelj
Andrej Mavri, LD Rečica pri Laškem
Alojz Monetti, LD Puščava
Ludvik Peterlin, LD Bučka
Srečko Pongrac, LD Muta
Ivan Poštrak, LD Prosenjakovci
Janez Rajgelj, LD Sorško polje
Roman Rupnik, LD Hrastnik
Branko Rutnik, LD Mislinja
Stojan Semenič, LD Vojkovo
Alojz Starič, LD Mirna
Jožef Tome, LD Horjul
Franc Trdič, LD Dragatuš
Franc Turk,
LD Strojna, Ravne na Koroškem
Zdravko Vukčević, LD Adlešiči
Mirko Zore, LD Trebnje
Milan Zupanc, LD Plešivica -
Žužemberk in LD Toško Čelo
Igor Zupančič, LD Slavnik - Materija
Dimitrij Žust, LD Kerkovše

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LIS – Lisjaka

Motniški Polžki

Motnik je edino strnjeno naselje na območju naše LD Motnik Špitalič, ki je izvzeto iz lovne površine. Motniški trg je pridobil tržne pravice že 26. marca 1423, podelil pa mu jih je avstrijski nadvojvoda Ernest Železni. Prebivalci trga – tržani so imeli

sestali z gasilci in otroki, smo otrokom razdelili knjižice **Lovske zveze Slovenije (LZS)** z naslovom *Stopinje in sledovi divjadi*, nakar smo krenili na lov za sledmi v naravi. Raziskovali smo živalski svet v našem lovišču, bili pozorni na sestavo gozda, obiskali pa smo tudi nekatere lovske objekte.

Hodili smo po gozdni poti, ki

Foto: Janez Petrič

Motniški Polžki so poleti preživeli zanimiv dan z lovci.

tudi lovske pravice. Tako so 17. marca 1779. leta organizirali velik lov na medveda na Jasovniku. Lovske pravice so namreč odkupili po požaru gradu Gornji Motnik od takratne graščakinje. Vodja lova je bil tedanji trški sodnik.

Kot tržani so imeli v svojem grbu rokodelca usnarja. Poleg tega grba so imeli na pročeljih hiš priklenjenega polža na verigo, ki ga lahko še danes vidimo na nekaterih hišah. Čeprav je bil polž priklenjen z verigo, jim je pobegnil. Na podlagi te zgodbe so stoletja kasneje otroci iz novodobnega vrtca in podružnične šole v Motniku dobili ime Motniški Polžki. Zdaj šolo v Motniku obiskuje 21 učencev od 1. do 4. razreda.

Motniški Polžki so imeli 12. junija 2018 naravoslovni dan in k sodelovanju so povabili tudi člane naše lovske družine. Pri pripravi na srečanje s Polžki so nam na pomoč priskočili člani **Prostovoljnega gasilskega društva Motnik**, ki so s svojim vozilom pripeljali otroke na dogovorjeni kraj. Pri tem velja omeniti, da naša lovska družina zgledno sodeluje z vsemi društvi na območju našega lovišča. Ob nakupu gasilskega vozila je bila naša lovska družina tudi botra. Na izhodiščni točki, kjer smo se

razmejuje naše lovišče s sosednjo **LD Vransko**. Ob poti smo si ogledali nekatere lovske objekte, visoke preže, krmišče za divje prašiče in solnice. Spoznavali smo raznobarvnost gozdnega drevja, liste in plodove ter pomen vseh plodov za prehrano divjadi. Našli smo tudi več odtisov divjadi, ki so jih otroci primerjali s tistimi iz knjižice in tako ugotavljali, kateri vrsti pripada najdena sled. Po treh urah in pol smo zaokrožili okoli Vrhov in prišli na izhodiščno točko, kjer je Motniške Polžke že čakalo gasilsko vozilo. Otrokom smo poklonili tudi plakate LZS s fotografijami divjadi, ki jim bodo služili kot učno gradivo.

V Motniku je vsako leto **Križnikov pravljinski festival**, ki je letos potekal 8. in 9. junija. Tudi na tem festivalu lovci sodelujemo že več let. Osrednja tema letošnjega festivala so bile gozdne pravljice. Ob pravljici gozdni poti so otroci srečali gozdarja, zeliščarja in tudi lovce. Seznanili so se s pomenom gozdarjev, zeliščarjev in lovcev v skrbi za naravni prostor, na vsaki točki pa so slišali tudi eno gozdno pravljico. Na točki, kjer smo se predstavili lovci, smo otrokom predvajali zvočne posnetke posameznih vrst divjadi. Njihova naloga je bila uganjanje glasov, kateri vrsti

V zahvalo so nam Motniški Polžki sestavili pesmico:

*K Motniškim Polžkom lovec je prišel,
nas v gozd odpeljal ves vesel.*

*Tam pokazal nam živali in rastline,
da za življenje si zapomnimo te vsebine.*

*Gozd je poln zanimivih gozdnih živali,
stopinje in iztrebke po knjigi smo spoznali.*

*Na drevesih nam je pokazal smolo,
da z njo drevesa pokrijejo rano svojo.*

*Hvaležni lovcu Motniški Polžki smo,
ker nas navdušil je, da v gozdu je lepo.*

*Srečni in veseli motniški Polžki smo,
ker lovec Janez nam pokazal je vse to.*

Hana, Kristjan, Grega in Jakob, 4. razred

divjadi pripadajo. Našo točko so obiskale štiri skupine po 20 otrok v spremstvu s starši. Zvečer smo lovci v Kulturnem domu v Motniku predstavili še nekaj lovske anek-

dot. **Kulturno društvo Motnik** vsako leto izda izvod Motniških novic, v katerem je objavljen tudi kakšen prispevek lovcev.

Janez Petrič

POLJSKI ZAJEC (*Lepus europaeus*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Kakšne barve je praviloma kožuh poljskega zajca?

- a) Sivo-rjave, na spodnji strani telesa pa bele barve.
- b) Popolnoma bele barve.
- c) Oranžne barve.

Kakšne barve so konice uhljev poljskega zajca?

- a) Srebrne.
- b) Rumene.
- c) Črne.

Kaj najraje je poljski zajec?

- a) Zelo rad ima trave, kmetijske pridelke, plodove, gobe, jagodičje ...
- b) Najraje je hrano živalskega izvora.

- c) Je zelo požrešen, zato ne izbira prav veliko in poje vse, kar mu pride na pot.

Kako hiter je lahko poljski zajec?

- a) Teče lahko s hitrostjo do 20 km/h.
- b) Teče lahko s hitrostjo do 80 km/h.
- c) Teče lahko s hitrostjo do 120 km/h.

Kdaj najraje počiva poljski zajec?

- a) Podnevi počiva, dejaven je v mraku in predvsem ponoči.
- b) Ponoči počiva, dejaven je predvsem ob zori in podnevi.
- c) Zelo rad spi podnevi in ponoči, le redko zapusti svoje bivališče.

Pravilni odgovori:
a, c, a, b, a

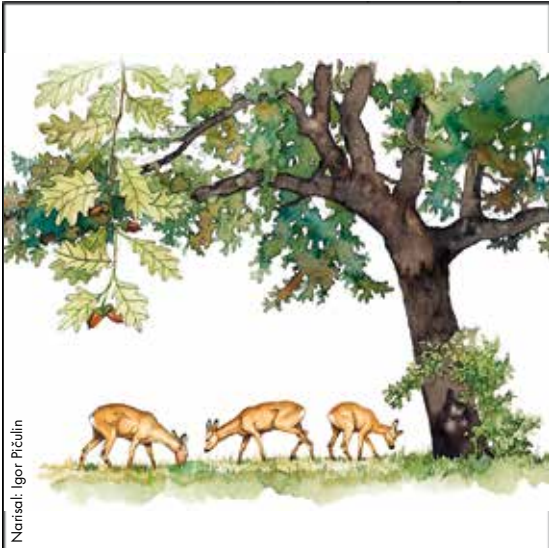

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

20

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

				SESTAVIL JOŽE PETELIN	ŽELEZNI GLAGOLSKI NAKLON	SLOVENSKI KITARIST IN KOMPONIST (IME IN PRIIMEK)	ANGLEŠKI PISATELJ (LAURENCE); IZ ČRK: ERNEST)	VINO- RODNA RASTLINA	VELIKA SKUPINA ČEBEL	MESTO NA PRIMORSKEM (2 BESEDI)	DOLO- ČANJE VREDNOSTI	VISOK ISLAMSKI VERSKI NASLOV (npr. HOMEINI)
				VISOKA GORA V KAMNI- SKIH PLANINAH								
				DESTILA- CIJSKI PRODUKT IZ NAFTE, GORIVO								
				1/3								
				GLAVNO MESTO GANE					POGOVORNI IZRAZ ZA ZADNJO PLAT			
				GLAS				JO BOSTE REŠILI DO KONCA?	100			
HUDOMUŠEN IZRAZ ZA ZADNJEGA OTROKA V ŠTEVILNI DRUŽINI, KI JE ROJEN PO DALJŠEM PRESLEDKU				NAUK O PRAVILNI IZGOVORJAVI BESED, PRA- VOREČJE	JED IZ ZELJA, MESA IN RIŽA	FIGURA PRI PLESU ČETVORKI	VZDEVEK ZA POTOMCA					
ZEMLJIŠČE Z OBJEKTI KOT GOS- PODARSKA ENOTA								STAR NAZIV ZA PAKET	NAŠA REKA			
									VOZ S PLOHOM			
JAVNI GOVORNIK, PRIDIGAR							PTIČ S PAHLJA- ČASTO PERJA- NICO				HUDA LAKOTA, STRADANJE	KEKČEVA SESTRA IZ VANDO- TOVIH POVESTI
SVETLOBNI POJAV PRI NEVIHTI							DRAG KAMEN VIJOLIČASTE ALI RDEČE BARVE					
JERRYJEV PARTNER V RISANKAH				NIKO URBAS			POZITIVNE POSLEDICE					
				NESTRO- KOVNIAKI			NEKDANJA PAPEŽEVA KRONA					
STVAREN, PRAKTIČEN ČLOVEK							TANTAL			RASTLINSKA BODICA		
							SIMON GREGORČIČ			AVTOR "SMRTI V BENETKAH"		
UPANJE, PRIČA- KOVANJE				INDUSKI JELEN (IZ ČRK: SISAK)				SLIKA GOLEGA TELESA	POLTEMA			
				UREJENOST								
KRAJ V POLJANSKI DOLINI					OKRAJŠA- VA ZA "TEGA LETA"	NEKDANJI TURŠKI VELIKAŠ			SLAVNA VERDIEVA OPERA			
						VSE V REDU			1. IN 16. ČRKA			
IZMETAČ NABOJEV PRI PUŠKI							BOLEZEN RAK (LITERARNO)					
ŽENSKA S CIGARETO							LADUSKA PROSTORNI- NA (V RE- GISTRSKIH TONAH)					

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična ugananka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s številami od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

9 8 7 6 5 4 3 2 1
1 2 3 4 5 6 7 8 9
4 5 6 7 8 9 1 2 3
7 8 9 1 2 3 4 5 6
2 3 4 5 6 7 8 9 1
5 6 7 8 9 1 2 3 4
8 9 1 2 3 4 5 6 7
1 2 3 4 5 6 7 8 9
3 4 5 6 7 8 9 1 2
6 7 8 9 1 2 3 4 5

	5		6			1		
8			5		4		7	3
		3		9				8
9	6					3		5
		4		3				9
	7		9		6			
7			1				8	
	4					5		7
	1	9	4	7				

Rešitev križanke:

V Z V N O L V K T I D V X
R E C N A K R O L K E J E
A D I V A G V I R I Z
K A R W S I S K V A P
N R L V L S I T V E R
I L S I R O K U N W O L
T S I L E M V A T E R S
B E D O A R O L V A O
V A V S O A L S E S O P
T E K O E N I S
O L S N O I
L I R A R K V
V N I J L E R L
J E T O R L E P
A C I R L S J O

Hubert in boginja Diana v osrčju Lendavskih goric

Deževje v nedeljo, 26. avgusta 2018, ni preprečilo pomembnega dogodka **LD Petišovci** v lovskem domu v Dolini pri Lendavi v slikovitem osrčju lendavskih goric. Z mašo v čast svetemu Hubertu in odkritjem čudovitega kipa mitološke Diane je bilo ob številnih kulturnih točkah dalj časa slovesno. Med številnimi uglednimi gosti so bili tokrat mag. **Aleš Klemenc**, podpredsednik Lovske zveze Slovenije, mag. **Anton Balazek**, župan Občine Lendava, **Judita Vida Törnár**, predsednica Madžarske samoupravne narodne skupnosti Občine Lendava, in **Ludvik Rituper**, pred-

sednik Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje. Dogodka se je udeležilo tudi veliko lovcev in domačinov.

Pred več kot sedmimi desetletji je bila ustanovljena **LD Petišovci**. Člani te lovske družine so želeli, da bi prostor ob lovskem domu v idiličnem naravnem okolju, streljaj od vasi Dolina pri Lendavi, krasil kip boginje Diane. In želja je postala resničnost.

Boginja Diana je za lovce nekaj »svetega«. V rimski mitologiji je boginja svetlobe, zlasti mesečine, svobodne narave, divjadi in lova. Rimljani so jo častili tudi kot zaščitnico poroda in devišstva, 13. avgust pa je njen praznik.

Bojan Žerdin

Rogisti **Kulturnega društva (KUD) ZLD Prekmurje** so z uvodno koračnico naznanili začetek svete maše v čast lovcu in škofu Hubertu. Lendavski župnik **Martin Konrad Dolamič** je v pridigi slikovito opisal pot tega krščanskega svetnika in velikega lovca, ki se je po družinski tragediji sprva zatekel v naravo in se nato vrnil v civilizacijo ter

program – predstavili so se rogisti pod strokovnim vodstvom **Stanke Peterka** in pevci pod vodstvom zborovodkinje **Suzane Škafar**, oboji iz KUD ZLD. Zaigrali so tudi citraši **Pünkösdi Rózsa** iz Doline pri Lendavi, predstavili so se **Prekmurska folklorna skupina iz Lendave** in prisrčni **malčki iz lendavskega vrtca**.

Nato je sledil drugi del prire-

Hubertovo mašo je daroval župnik Župnije Lendava Martin Konrad Dolamič.

Rogisti Kulturnega društva ZLD Prekmurje so z uvodno koračnico naznanili začetek svete maše v čast lovcu in škofu Hubertu.

postal škof. Po končani maši, ki je bila prva v LD Petišovci, so se zvrstili slavnostni govorniki, ki jih je prisrčno pozdravil in predstavil starešina LD Petišovci **Dejan Sobočan**.

Po nagovorih je sledil kulturni

ditve – odkritje čudovitega lesenega kipa boginje Diane, ki ga je izklesal madžarski mojster **István Vanyúr** iz Szigetvára. Idejo o postavitvi Dianinega kipa pred lovskim domom sta skovala starešina Sobočan in **Franc Gerič**,

ki je z izkušnjami in poznanstvi, bil je namreč dolgoletni direktor **Galerije-Muzeja Lendava**, pri skrbel tudi uglednega kiparja, ki je iz mogočnega hrasta, podarili so ga lovski kolegi z Madžarske, izklesal veličasten kip boginje. Pri projektu so pomagali **Občina Lendava, Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, Madžarska samoupravna narodna skupnost Občine Lendava** in Galerija-Muzej Lendava.

Foto: Franc Rotar

Kip Diane, delo madžarskega mojstra Istvána Vanyúra iz Szigetvára, ki stoji pred lovskim domom LD Petišovci.

Popoldan je kip Diane zasijal v vsej lepoti v osrčju lendavskih goric pred lovskim domom LD Petišovci, ki naj stoletja varuje petišovske lovce. Tudi deževati je prenehalo. Končal se je uradni del še enega dogodka v lendavski občini in začelo se je veselo ranje do poznih popoldanskih ur ob dobrem bograču in še boljše kapljici iz domačih goric.

Peter Novak

Izdelava mogočnega lesenega kipa boginje Diane, ki stoji pred petišovskim lovskim domom v Dolini in bo v prihodnje gotovo privabljala tudi druge lovce od blizu in daleč, je terjala veliko poguma, priprav in delovne vneme. Zahtevno nalogo koordinatorja so zaupali lendavskemu akademskemu kiparju **Francu Geriču**, članu LD Petišovci, ki je ves čas sodeloval z madžarskim akademskim kiparjem **Istvánom Vanyúrom**.

Kako, da so prav vam zaupali nalogo koordinatorja tega projekta?

Več kot 40 let sem že petišovski lovec, vendar nisem dejaven, sem bolj ljubitelj narave in umetnosti. Sem poznavalec likovne umetnosti – bil sem direktor Galerije-Muzeja Lendava, še vedno pa vodim mednarodno likovno akademijo v Lendavi in 17 let tudi na Madžarskem v Monoštru, kjer živijo naši zamejski Slovenci. Ker dobro poznam umetnost in umetnike, sem predlagal sodelovanje z madžarskim akademskim kiparjem Vanyúrom, ki odlično obvlada to tehniko klesanja. Poznan je tudi pri nas, saj je že sodeloval v naši mednarodni likovni galeriji v Lendavi.

Znano je, da je boginja Diana iz madžarskega hrasta. Zakaj, saj vendar v murski šumi raste veliko mogočnih hrastov?

V likovni umetnosti iščemo materiale, ki bodo vrsto let služili temu namenu. Hrastov hlood mora biti posekan v zimskem času in se počasi sušiti kar nekaj let. Klesati v surovem lesu je že vnaprej obsojeno na neuspeh. Najprej smo primeren hrast iskali v slovenskem prostoru, nato še na Hrvaškem. Nikjer ga nismo našli! Za našo težavo so čisto slučajno izvedeli naši sosednji madžarski lovski prijatelji. Povedali so nam, da pri njih že več kot deset let leži posekan hrastov hlood, ki so ga pripravljene podariti LD Petišovci. Za tak hlood bi pri nas morali odšteti okrog 1.500 evrov, tega denarja pa naša lovska družina nima. Izredno smo hvaležni madžarskim lovcom, s katerimi nasploh dobro sodelujemo. Njihova gesta bo zagotovo še utrdila čezmejno sodelovanje med madžarskimi in prekmurskimi lovci.

Kakšen je bil hrastov hlood in kako visok je Dianin kip? Klesanje takega kipa gotovo ni poceni?

Hlood je bil dolg dobre štiri metre, premera 90 centimetrov. Kiparju smo omogočili vse potrebne delovne pogoje, da se je pri nas počutil kot doma. Kip, ki je visok okrog 220 cm, je izklesal v treh tednih. Pomembno je, da je kip v celoti iz enega kosa lesa, le lok je dodan. Res smo imeli srečo z madžarskim kiparjem in hrastom. Les je ustrezal vsem dimenzijam za tak kip. A kipar nikoli ne ve, kaj se z lesom dogaja v notranjosti, saj je ta vedno živ in se v njem vselej nekaj dogaja. Da bo naš kip dolgo kljuboval soncu, dežju, snegu in zmrzali, smo ga tudi strokovno zaščitili. V zimskem času ga bo treba zaščititi s streho, saj mu bomo tako podaljšali življenjsko dobo. V slovenskem prostoru in širše takega kipa Diane gotovo še ni. Kiparju želimo, da dobi še kakšno podobno naročilo, a smo ga prosili, da nikoli ne sme izklesati podobnega kipa. Ni veliko kiparjev, ki začne le na osnovi skice na papirju (kip je zasnoval Gerič, op. pisca) neposredno klesati v les. Ko je les enkrat odrezan, ga ne moreš vrniti nazaj. Delo kiparja je zato odgovorno, težko in tudi stresno. Na slovenskem in mednarodnem likovnem področju bi težko našli kiparja, ki bi se lotil klesanja podobnega kipa za 10.000 evrov. Ker gre v našem primeru za dolgoletne čezmejne prijateljske in likovnoumetniške vezi, računamo, da nas kiparjevo delo skupaj z davkom ne bi smelo stati več kot 1.000 evrov.

Franc Rotar

Foto: Franc Rotar

Kip boginje lova Diane v LD Petišovci so odkrili (od leve) Franc Gerič, Dejan Sobočan, Ludvik Rituper, mag. Anton Balažek in mag. Aleš Klemenc.

Tradicionalni pohod Korak za korakom do zdravega življenja

V sklopu Evropskega tedna mobilnosti, ki je potekal od 16. do 22. septembra 2018, smo se v pohod **Korak za korakom do zdravega življenja** kot po navadi vključili tudi člani **LD Rižana** in občani. Letošnji slogan **Združuj in učinkovito potuj** je poudarjal uporabo javnega prevoza, ki je najbolj prijazen do okolja in ljudi.

Glavno vodilo lovstva in nas lovcev je trajnostna raba narave za

Foto: Anita Fanič Čendak

Z veseljem se bomo spominjali našega »paketa«, v katerem smo združili učinkovito raziskovanje lovišča s športno aktivnostjo, zgodovino, umetnostjo, biologijo, ekologijo in kulinariko.

ohranitev vseh možnosti razvoja za naslednje generacije, zato smo se v naši lovski družini odločili, da spodbudimo ljudi k zdravemu načinu rekreacije in hoje tudi zunaj naseljenih mest, pohodu pa smo dodali tudi poučne vsebine.

Ob 9. uri zjutraj smo se zbrali pri lovski koči LD Rižana. Sprehodili smo se do izvira reke Rižana, ki mu pravimo Zvroček in je v kamniti zgradbi, obdani z visokim zidom. Videli smo tudi vodovod, ki so ga gradili Italijani s pomočjo domačinov v letih 1934–1935, in cerkev sv. Marije iz 16. stoletja. V

okolici reke smo opazovali živali in rastline. Videli smo potočno postrv, šarenko, rake, žuželke, ptiče, dvoživke in obrežna drevesa.

Hodili smo tudi ob potoku Rakovec, ki je glavni pritok reke Rižana poleg Hrastoveljskega potoka, in prišli do njegovega izvira. Vmes smo čistili steze in poti, da so lažje prehodne za kmete, pohod-

nike, lovce in divjad. Gospodar je hkrati označeval stojišča za lovce v času skupnih lovov. Predhodna organizacija in priprava na lov sta izredno pomembni, saj le tako lov poteka varno.

Pot smo nadaljevali vzporedno s hribom Lačna (451 m n. v.) do Hrastovelj, kjer nas je v daljavi pozdravila Šavrinka. Ob poti je

bilo opaziti cvetoča zelišča (kraški šetraj, divjo kamilico, rman, sivko, praprot ...). S prijatelji iz Italije, ki so bili navdušeni nad pomenom pohoda, našo naravo in kulturno in prijateljskim vzdušjem, smo si v Hrastovljah ogledali muzej starega orožja ljubitelja starin **Grozdana Pohlana**.

Po pohodu smo nekaj pojedli in popili, naredili manjšo anali-

zo pohoda ter zadovoljni krenili proti domu. Z veseljem se bomo spominjali našega »paketa«, v katerem smo združili učinkovito raziskovanje lovišča s športno aktivnostjo, zgodovino, umetnostjo, biologijo, ekologijo in kulinariko.

Anita Fanrič Čendak,

vodja pohoda

Korak za korakom

Lovci so lovili ribe

Komisija za stike z javnostjo in prireditve pri Lovski zvezi (LZ) Maribor, je v soboto, 1. septembra 2018, organizirala že tradicionalno tekmovanje članov lovskih druženj LZ Maribor v ribo-

Pred začetkom tekmovanja je **Karel Žižek**, ki skrbi za oba ribnika, pojasnil pravila tekmovanja, nato pa sta vsem udeležencem tekmovanja dobrodošlico in dober prijem zaželela še predsednik LZ Maribor **Marjan Gselman** in predsednik Komisije za stike

Foto: Slobodan Tatalovič

Ribiški car za leto 2018, z najtežjo ulovljeno ribo, je postal član LD Sladki vrh - Paloma Srečko Černič. Njegov amur je tehtal kar 11,55 kg.

Foto: Slobodan Tatalovič

Tekmovanje, ki je trajalo tri ure, je potekalo v zelo lepo urejenem okolju in tudi kasnejše slabo vreme ni omajalo dobre volje vseh sodelujočih.

lovu. Tekmovanja se je udeležilo kar 16 ekip, vsaka od njih pa je štela po tri člane. Glede na izredno slabo vremensko napoved je bilo veliko udeležencev presenečenje. Vse se je dogajalo pri ribniku **Ribiške družine Maribor - Transom v Razvanju**, ki je zelo lepo uredila oba tamkajšnja ribnika in njuno okolico.

z javnostjo in prireditve **Drago Vešner**.

Po žrebu ribolovnih mest so se lovci, tokrat v vlogi ribičev, odpravili na svoja mesta in tekmovanje se je začelo. Tudi grozeče slabo vreme ni omajalo dobre volje vseh sodelujočih. Proti koncu tekmovanja se je nebo zjokalo in na udeležence se je vlila prava

ploha. A lovci nismo kar tako in tekmovanje se je kljub nalivu nadaljevalo in končalo brez dežja. Sledilo je tehtanje ulovljenih rib.

Med ekipami je prvo mesto osvojila **LD Paloma Sladki vrh** z 21,55 kg ulova. Druga je bila **LD Rače** z 18,30 kg ulova, tretja pa **LD Boč na Kozjaku** z 10,30 kg ulova. Ribiški car za leto 2018, z najtežjo ulovljeno ribo, je postal član **LD Paloma Sladki vrh Srečko Černič**, katerega amur je tehtal kar 11,55 kg.

Po tehtanju rib se je znova ulilo kot iz škafe, zato se je družabni del prireditve nadaljeval v **Gostilni Lobnik v Orehovi vasi**.

Gostilničar **Jože Lobnik**, sicer tudi znan lovec LD Rače, nas je pogostil z izvrstnim bogračem. Nato je sledila razglasitev rezultatov. Prve tri ekipe so prejele pokale, vsi udeleženci pa priložnostna darila kot spomini na udeležbo na tem dogodku.

Čeprav je bilo vreme na trenutke neprijazno, je tekmovanje odlično uspelo. Poleg druženja, ki je glavni namen takšnih prireditev, je bilo med udeleženci tudi veliko dobre volje. Vsekakor je vse naštetu vzpodbuda, da bomo prihodnje leto nadaljevali s podobno prireditvijo.

Slobodan Tatalovič

Lenartčanom pokal LD Dobrava

Pri lovskem domu v Dobravi je bilo v nedeljo, 24. junija 2018, pred dnevom državnosti tradicionalno lovsko strelsko tekmovanje v počastitev dneva državnosti za pokal **LD Dobrava**. Tekmovanje, ki ga z manjšimi presledki organizirajo že od leta 1994, je bilo v prejšnjih letih eno od zanimivejših v severovzhodni Sloveniji. A je sčasoma zanimanje za lovsko strelstvo tudi v tem delu domovine nekoliko splahnelo. Kljub temu lovski strelci še vedno radi prihajajo v idilično okolje Dobrave,

Foto: Marjan Toš

Zmagovita ekipa LD Lenart

kjer so člani tamkajšnje zelene bratovščine pred leti lepo obnovili strelišče z okolico, lani pa so kupili še nov stroj za izmetavanje golobov.

Dan pred tekmovanjem so pripravili trening, ki je nekakšen preizkus strelišča ter priložnost za izmenjavo mnenj med strelci. Tudi letos so pripravili tekmovanje v ekipni in posamični konkurenci v lovskem in športnem stavu. Kot je že ustaljena praksa, so se posebej merili tudi veterani in kljub letom prikazali dobro kondicijo, mirne roke in oster pogled. Prišlo je manj ekip kot minula leta, a smo vseeno spremljali zanimive in šport-

ne obračune za prestižni pokal Dobrave. V ekipni konkurenci je prepričljivo slavila **LD Lenart** pred **LD Videm ob Ščavnici** in **LD Trnovska vas**. Pokale sta izročila predsednik Komisije za strelstvo pri LD Dobrava **Srečko Hojnik** in starešina lovske družine **Franc Slekovec**.

Med veterani je bil najboljši **Boris Ostrš** iz LD Pesnica - Jarenina pred domačinoma iz Dobrave **Vinkom Kocuvanom** in **Ivanom Turčinom**. Prestižni pokal dneva državnosti 2018 je osvojil **Slavko Gorenc** iz LD Videm ob Ščavnici pred **Davorinom Tošem** iz LD

Trnovska vas in domačinom **Vladom Steinfelserjem** iz LD Dobrava. Slednji je slavil v športnem stavu pred družinskima kolegoma **Ivanom Bezjakom** in **Vinkom Kocuvanom**. To so tudi sicer trije prekaljeni strelci iz ekipe gostiteljev, ki jo že dopolnjujejo z nekaterimi mlajšimi

lovci. V LD Dobrava bi namreč kljub spremenjenim razmeram in manjšemu zanimanju radi ohranili bogato tradicijo lovskega strelstva, saj so se z njim ukvarjali že njihovi ustanovitelji pred 64-imi leti.

Marjan Toš

15. srečanje in urjenje praporščakov in zastavonoš v Dravogradu

Na Koroškem je tudi letos v okviru letnega delovnega usposabljanja in družabnega programa dela **Zveze slovenskih častnikov, Pokrajinskega odbora veteranov vojne za Slovenijo**

no vključili v zahtevno delovno usposabljanje, ki je potekalo v skladu s *Priročnikom veteran-skih in domoljubnih organizacij v Republiki Sloveniji za slovesnosti, praznovanja, počastitve in žalovanja*.

Zajemalo je postroj, pravila v postroju, premik ešalona ali skupine, pravila držanja, nošenja in korakanje z bojno zastavo in praporom ter nudenje prve pomoči

Foto: Franc Rotar

Pred dravograjskim dvorcem Bukovje se je pred naš objektiv strumno po vojaško in lovsko postavilo kar 65 praporščakov in častnih gostov.

in **Območnega združenja Dravograd** potekalo tradicionalno delovno usposabljanje in srečanje praporščakov in zastavonoš. Pred petnajstimi leti so se praporščaki in zastavonoše prvič srečali na pobočju Uršlje gore, kjer imajo koroški vojni veterani lep dom. Leta 2002 so ga udarniško postavili na temeljih nekdanje zavedne koroške kmetije Srebreg, ki jo je leta 1944 požgal okupator, saj so tam imeli svojo postojanko koroški partizani, ki so ji rekli *Pri mokrem jopiču*.

Zaradi bližine in lažjega dostopa se praporščaki zadnji dve leti družijo pred dravograjskim dvorcem Bukovje, nekdanjo vojašnico, ki je desetletja veljala za osrednje središče obmejnih enot nekdanje jugoslovanske vojske za Koroško in del Savinjske doline. Letošnjega že 15. srečanja in usposabljanja se je v slavnostnih in bojnih uniformah ter lovskih krogih v soboto, 2. junija, udeležilo okrog 65 praporščakov (zastavonoš). Vsi so se odgovor-

praporščaku, če v postroju pade v nezavest. Kako se nudi prva pomoč s pomočjo defibrilatorja, je predstavil reševalec **Tomaž Kotnik** iz Zdravstvenega reševalnega centra Koroške.

Pohvalno je, da so se srečanja udeležili praporščaki iz skoraj vseh slovenskih regij. Škoda le, da se je srečanja udeležilo samo sedem od 19 koroških lovskih praporščakov. Strokovni tajnik Koroške lovske zveze **Franc Praznik**, ki je tudi sam praporščak, je bil kritičen do starešin lovskih družin, ki na tako pomembna usposabljanja ne napotijo svojih praporščakov.

Ker je prva junijska sobota začuda minila brez dežja, je organizatorju uspelo spraviti pod streho tudi vsa predvidena športna tekmovanja. Srečanje bo vsem udeležencem zagotovo ostalo v lepem spominu, saj vsako ponovno snidenje z nekdanjimi bojnimi tovariši v vojni za Slovenijo in lovci vedno polni srca in dušo.

Franc Rotar

Ponosni, da so praporščaki

Druženja z več kot 60 praporščaki iz skoraj vseh delov Slovenije se tradicionalno rad udeleži tudi 75-letni **Marjan Schnabl**, član LD Kamnik, ki je tudi predsednik in praporščak Območnega združenja veteranov slovenskih častnikov Kamnik - Komenda. Lovec je že več kot 20 let in nikoli ni bil lovski praporščak. »Več kot 15 let pa odgovorno varujem in s ponosom nosim prapor našega združenja. Tradicionalna srečanja in urjenja na Koroškem mi veliko pomenijo. Spoznal sem mnoge nove veterane in praporščake. Svoja vsakoletna srečanja in urjenja imamo tudi veterani in praporščaki našega kar številčnega območnega združenja. Sem tudi član društva generala Maistra in član častnega razsodišča pri Smučarski zvezi Slovenije. Tako je moje upokojsko življenje kar pestro,« je poudaril nasmejani gorenjski veteran in lovec.

Usposabljanja se je udeležil tudi 72-letni **Alojz Peršak**, ki je že 40 let lovec in 15 let praporščak LD Peca - Mežica. »Dokler bom praporščak, bodo naša srečanja še trajala, saj so priljubljena tudi pri naših ženah. Naj omenim, da smo praporščaki med sabo dobro povezani in obveščeni. Sami se obveščamo tudi o smrti lovcev. Odkar sodelujemo na usposabljanjih, smo na proslavah in pogrebih mnogo bolj enotni. Tudi ostali koroški lovski praporščaki bi se morali udeležiti teh usposabljanj,« je poudaril prisrčen praporščak Alojz.

Foto: Franc Rotar

Ponosni praporščaki (z leve): Damjan Preglav, Marjan Schnabl in Alojz Peršak

Letos se je usposabljanja prvič udeležil tudi najmlajši koroški lovski praporščak – 41-letni **Damjan Preglav** iz LD Pogorevc - Žerjav. »Član zelene bratovščine sem že skoraj 18 let. Ponosen sem, da so mi to odgovorno poslanstvo praporščaka zaupali lovski prijatelji. Veliko mi pomeni, da sem se lahko letos prvič udeležil usposabljanja in bil v družbi z več kot 60 praporščaki. Na usposabljanju so nas poučili, kako se pravilno nosi prapor, kako se z njim koraka, zlasti pa, kako mora biti urejen in kako se mora obnašati slovenski praporščak,« pa je povzel izobraževalne vsebine žerjavski lovski praporščak Damjan.

Franc Rotar

Lovske slovesnosti se je udeležila 109-letnica

LD Murska Sobota je v nedeljo, 17. junija 2018, pri lovskem domu v Krogu ob sodelovanju **Stolne župnije sv. Nikolaja Murska Sobota** in **Kapelskega odbora iz Kroga** pripravila že 20., jubilejno lovsko mašo za pokojne in žive lovce. Pri lovskem domu v naravnem okolju, kjer pojejo ptice in žubori voda, se je pri sveti maši zbralo veliko lovcev in vernikov.

Med lovce je prišla tudi 109-letna **Matilda Serec** iz Kroga, sicer vdova pokojnega lovca, kar je dalo lovski slovesnosti še posebno težo in pomen. Sveto mašo je daroval stolni župnik **Goran Kuhar**. Mašno daritev sta obogatila **cerkveni kapelski zbor**

Foto: Bojan Žerdin

Lovske slovesnosti se je udeležila tudi 109-letna Matilda Serec iz Satahovcev.

iz Kroga in Kulturno društvo Prekmurški rogisti.

Ob tej priložnosti se je vsem lovcem in vernikom, ki so se udeležili lovске maše, zahvalil starešina **Marjan Štiblar**, ki je ob 20-letnem praznovanju lovskih maš pri lovskem domu v Krogu podelil lovcu - hišniku **Jožetu Ozvatiču** priznanje za urejenost lovskega doma in njegove okolice. **Jože Rajnar**, član LD Murska Sobota, doma iz Kroga, pa je prejel jubilejni znak **Lovske zveze Slovenije** za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Prijetno lovsko druženje se je nadaljevalo ob dobri lovski hrani in obujanju spominov na 20 let lovskih maš in drugih lovskih dogodkov, ki se čez leto zvrstijo pri lovskem domu oziroma v celotnem lovišču.

Bojan Žerdin

Kura divjega petelina v Posavju

Kot revirni gozdar v Posavju in član **LD Pišce** sem se kot že neštetokrat prej tudi v torek, 17. julija 2018, peljal z avtomobilom na ogled revirja. Ko sem pripeljal v ovinek, ki ločuje državni gozd

od zasebnega, sem na sredini ceste zagledal žival, ki me je na hitro spominjala na fazanko.

Ko pa sem se pripeljal malo bližje, sem takoj opazil, da je žival precej večja, kot je fazanka. Sploh mi ni bilo jasno, kaj gledam. V hipu sem se spomnil, da imam na zadnjem sedežu avtomobila

fotoaparat. Hitro sem ga zagrabil in kar skozi vetrobransko steklo naredil nekaj fotografij. Kura se je lepo počasi sprehajala po cesti, nakar je šla v gosto travo pod cesto. Ugasnil sem avto, vzel fotoaparat in šel počasi proti njej, da bi naredil še kakšen posnetek, a me je opazila in zletela v dolino.

Ko sem doma gledal knjigo o gozdnih kurah, sem ugotovil, da sem fotografiral kuro divjega petelina. Pri nas v Posavju fotografirati kuro divjega petelina je pa skoraj neverjetno!

Damjan Rožman

Vse foto: Damjan Rožman

Srečati kuro divjega petelina v Posavju je prava redkost.

Prva Hubertova lovška maša v Rankovcih

LD Rankovci je v sodelovanju z Župnijo Tišina v nedeljo, 17. junija 2018, ob lovskem domu, v idiličnem naravnem okolju, pripravila prvo Hubertovo mašo za žive in pokojne lovce. Za organizacijo in izvedbo prve Hubertove maše so se člani zelene bratovščine Rankovci odločili predvsem z namenom, da bi se po duhovni strani poklonili vsem lovcem, ki so velik del svojega prostega časa namenili delovanju in razvoju lovске družine.

Lovska družina deluje že 72 let, šteje pa 18 članov in enega pripravnika. Starešina je **Slavko Gomboc**, ki je povedal, da družina upravlja z divjadjo na približno 2.100 ha lovne površine. Pri njih

Foto: Bojan Žerdin

Starešina LD Rankovci Slavko Gomboc

je veliko srnjadi, fazanov, poljskih jerebic in poljskih zajcev. V lovski družini so v zadnjem času

Foto: Bojan Žerdin

Hubertovo mašo za žive in pokojne lovce je daroval župnik Boštjan Čeh.

usmerjeni v lovni turizem, kajti na lov prihajajo lovci iz sosednje Avstrije.

Pri prvi Hubertovi maši so se poleg domačih lovcev zbrali tudi lovci iz sosednjih lovskih družin in gostje iz Avstrije. Med gosti sta se lovske slovesnosti udeležila predsednik Zveze lov-

skih družin Prekmurje **Ludvik Rituper** in župan Občine Tišina **Franc Horvat**. Pred sveto mašo je vse zbrane lovce in druge goste pozdravil starešina Gomboc. Oltar so z zelenjem in lovskimi trofejami uredili člani, kar je bilo zanje nekaj nepozabnega. Hubertovo sveto mašo je daroval

župnik Župnije Tišina **Boštjan Čeh**, ki je pohvalil lovce, da so se odločili in pripravili prvo takšno mašo.

Mašo sta obogatila **cerkveni pevski zbor Župnije Tišina**, nekaj lovskih skladb pa so zaigrali člani **Kulturno-umetniškega društva (KUD) Križevski rogisti**.

Po maši so kulturni program pripravili člani **KUD Vinski bratje iz Gederovcev**. Vsi, ki so se udeležili prve Hubertove lovske maše v LD Rankovci, so lahko poskusili kulinariko, ki so jo pripravili vrli in marljivi lovci.

Bojan Žerdin

Srečanje kmetovalcev in lovcev

Lovci LD Sv. Jurij Jurovski **Dol** smo v soboto, 8. septembra 2018, pri lovskem domu organizirali že tradicionalno srečanje med kmetovalci in lovci. V lepem vremenu in ob domači glasbi smo poskrbeli za prijetno razpoloženje. V zahvalo za sodelovanje pri upravljanju z divjadjo v lovišču in ohranjanju naravnega bogastva smo občane - kmetovalce **Občine Sv. Jurij** pogostili s srnjakovim golažem in pijačo. Srečanja sta se udeležila tudi župan **Peter Škrlec** in farni župnik **Janez Görgner**.

Po naših izkušnjah je takšen način sodelovanja priložnost, da se pogovorimo o nadaljnjem dobrem sodelovanju in prisluhnemo težavam, s katerimi se srečujemo pri svojem delu. Lovci smo predstavili naša prizadevanja za zmanjšanje izgub srnjadi zaradi klateških psov in povozov na cesti. Kmetovalci so z zanimanjem prisluhnili tudi informacijam o afriški prašičji kugi in

Kmetovalci so tisti dan odložili jesenska dela.

novostim s področja spremljanja (monitoringa) šakala, lovci pa smo se z veseljem seznanili z izkušnjami kmetovalcev pri preprečevanju škode, ki jo divjad povzroča na poljih, v sadovnjakih

in vinogradih. Pogovarjali smo se tudi o izgubah mladičev srnjadi, poljskih zajcev in fazanov pri spomladanski košnji trave.

Ob takšnih zanimivih temah in tudi pogovorih z lažjo tematiko

se je dan hitro prevesil v večer in tudi že v noč, ko smo končali prijetno druženje.

Franc Krivec

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK: Optium, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termalno optiko Pulsar Helion

Po trikratni nadgradnji termalnih optičnih naprav Quantum so se pri Pulsarju letos odločili za uvedbo nove serije – Helion. Glede izdelave in koncepta je Helion velik korak naprej od Quantuma, zato upravičeno nosi novo ime. V sklopu serije je Pulsar predstavil šest modelov: XQ28F, XQ38F, XQ50F, XP28, XP38 in XP50. O razlikah med modeli XQ in XP bomo pisali kasneje.

Velik korak naprej je gotovo nivo vodoodpornosti, ki ga Pulsar zagotavlja pri napravah Helion. Gre za zaščito IPX7, kar pomeni, da napravo lahko potopimo

do globine enega metra za 30 minut. Za ohišje so uporabljeni visokokakovostni materiali, kar je mogoče takoj opaziti in občutiti ob uporabi. Novost je tudi zelo inovativen napajalni sistem, ki omogoča hitro menjavo baterije. Le-ta je del ohišja, zato ne zmanjša vodoodpornosti. Zanimiva je lokacija baterije – ob uporabi naprave se roka tesno prilega bateriji, kar ustvarja toploto, ki greje baterijo, to pa je odlično predvsem pozimi. Priložena baterija, imenovana B-pack, je inovacija na področju termalnih optičnih naprav. Zaradi preprostosti uporabe baterije je uporabniška izkušnja še boljša – menjava traja le nekaj sekund. Življenjska doba polnilne baterije je šest ur neprekinjene uporabe. Baterijo je mogoče kupiti tudi dodatno po precej ugodni ceni. Poleg standardne (IPS5), ki stane okoli 85 evrov, lahko kupimo tudi močnejšo, večjo baterijo (IPS10)

po ceni okoli 110 evrov, ki omogoča neke deset ur neprekinjene uporabe.

Snemalne enote, vgrajene v naprave Helion, so prelomnica v svetu multimedije. Naprave Quantum XQ, predhodnice Heliona, so že omogočale snemanje videov, vendar je bila uporaba zaradi zunanje snemalne enote precej nerodna. Zdaj je zajem videov in fotografij vgrajen serijsko. Naprave Helion omogočajo upravljanje funkcij naprave, kot so spreminjanje povečave, kontrasta, svetlosti, barv na zaslonu ipd. prek mobilnega telefona, kar je prav tako ogromen korak naprej. Na mobilni telefon z operacijskim sistemom Android ali iOS je treba prenesti in namestiti aplikacijo Stream Vision. Naprave Helion so narejene tako, da same ustvarjajo omrežje Wi-fi. Ko je omrežje Wi-fi vključeno, se uporabnik z mobilnim telefonom poveže z napravo. Pulsar zatr-

juje, da bo s to aplikacijo, ki je zaenkrat najbolj dovršena tovrstna aplikacija na tržišču, mogoče upravljati tudi njihove preostale nove termalne in nočne naprave. Ker naprava dovoljuje upravljanje prek mobilnega telefona, jo lahko namestimo kamorkoli, na primer na avtomobil, kar precej razširja možnost uporabe. Uporabnik lahko izbira med sedmimi barvnimi načini. Zaradi širokega razpona barv, ki jih prikazuje zaslon naprav Helion, so ravni toplote prikazane zelo natančno. Za razliko od prejšnjih modelov na ohišju ne bomo našli vrtljivega gumba, vendar ga je Pulsar nadomestil s posebnim daljinskim upravljalnikom, ki ga je pri napravah Helion treba kupiti dodatno.

Kar zadeva optične zmogljivosti, so naprave Helion XQ na podobnem nivoju kot predhodnik Quantum XQ. Helion se od Quantuma XQ razlikuje predvsem

v tem, da ima vizualno in tehnično bolj dovršeno ohišje, izboljšano baterijo, zaslon z boljšimi meniji in notranjo snemalno enoto z multimedijskimi zmogljivostmi. Kakšna pa je sploh razlika med posameznimi modeli? Najprej se bomo posvetili razlikami med modeli Helion XQ (XQ28F, XQ38F in XQ50F). Prva razlika je premer objektiv (leče), ki je označen s številom v imenu modela. Pri modelu XQ38F gre torej za objektiv s premerom 38 mm. Večja kot je leča, večja je razdalja zaznavanja in večjo maksimalno povečavo naprava ponuja. XQ28F ima razdaljo zaznavanja do 800 m in povečavo 2,5 x–10 x, XQ38F s povečavo 3,1 x–12,4 x zaznava do 1.350 m, medtem ko XQ50F s povečavo 4,1 x–16,4 x omogoča zaznavanje vse do 1.800 m. Omenjeni modeli se razlikujejo tudi v vidnem polju. Model z najmanjšim premerom

z razdaljo zaznavanja do 1.800 m in povečavo 2,5 x–20 x. Število zopet označuje premer objektiv (leče). Pri XP-modelih gre za nadgradnjo XQ-modelov. Opremljeni so z boljšim senzorjem z resolucijo 640 x 480 – velikost posameznega piksla je 17 mikrometrov. Piksli so torej enake velikosti kot pri Helionu XQ, vendar jih je precej več, zato je na sliki mogoče zaznati še več podrobnosti. Pri XP-napravah je mogoče menjati objektiv – na napravo Helion XP je torej mogoče namestiti objektiv premera 28, 38 ali 50 mm. Ponujajo tudi precej večje vidno polje od XQ-modelov pri enakih velikostih leč. Zaradi omenjenih lastnosti so nekoliko dražji.

Ker je napravo Helion mogoče upravljati prek mobilnega telefona, je velik korak naprej v svetu termovizije. Pulsar Helion trenutno ponuja eno najboljših

Foto: Optium, d. o. o.

www.optics-trade.eu

Helion XQ28F

objektiva ponuja precej večje vidno polje od modela z največjim premerom objektiv. Za opazovanje na krajše razdalje, kjer ne potrebujemo velike povečave, pač pa široko vidno polje, sta zato primernejša XQ28F in XQ38F.

Kakšna pa je razlika med modeli XQ in XP? Pulsar proizvaja tri različice XP-modelov: XP28 z razdaljo zaznavanja do 1.000 m in povečavo 1,4 x–11,2 x, XP38 z razdaljo zaznavanja do 1.350 m in povečavo 1,9 x–15,2 x ter XP50

razmerij med kakovostjo in ceno na tržišču termovizijskih naprav, zato vam v primeru, da se boste odločili za nakup, ne bo žal. Cena je odvisna od modela – večji kot je premer leče, višja je cena. Cene modelov XQF se gibljejo od 2.100 do 2.900 evrov, medtem ko boste za model XP odšteli od 3.450 do 4.100 evrov.

Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics-trade).

Foto: Optium, d. o. o.

www.optics-trade.eu

Helion XP38

Lovce, Cl. letnik, št. 11/2018

OKUSI NARAVE

**Nadevan fazan,
obložen s slanino
in rdečim zeljem**

Za štiri osebe potrebujemo:

Za nadev:

- ☒ 80 g suhega belega kruha, namočenega v ½ dl mleka
- ☒ manjšo čebulo
- ☒ 3 sesekljane rezine slanine, ki jih dodamo praženi čebuli
- ☒ 2 žlički masti z ocvirki
- ☒ 2 jajci
- ☒ šopek sesekljane peteršilja
- ☒ 2 nožev konici muškarnega oreščka, malo popra, ščepec soli
- ☒ ½ žličke majarona
- ☒ nasekljana jetrca
- ☒ 3 nasekljane rezine slanine, ki jih dodamo praženi čebuli
- ☒ 2 velika stroka pretlačenega in nasekljanega česna

Na masti prepražimo čebulo, dodamo nasekljana jetrca in malo popečeno. V večji skledi skupaj zmešamo namočen kruh in preostale sestavine. Pustimo počivati 30 minut, da nastane gosta zmes.

Za pečenje fazana in oblogo:

- ☒ fazana
- ☒ manjšo glavo listov rdečega zelja brez trdih korenov
- ☒ 150 g slanine
- ☒ 1 dl olja

Pečico ogrejemo na 250 °C. Fazana posolimo, napolnimo z nadevom, polijemo z vročim oljem in ga v pečici pečemo 15 minut. Nato ga vzamemo iz pečice in nanj položimo slanino. Še 15 minut nadaljujemo s pečenjem pri temperaturi 200 °C. Ponovno ga vzamemo iz pečice in ga tokrat obložimo z listi rdečega zelja, ki smo jih predhodno za tri minute položili v vrelo vodo. Dodamo borovnice in pečemo še 45–60 minut.

Za prilogo:

- ☒ 1,5 dl olja
- ☒ 1,5 dl rdečega vina
- ☒ žličko timijana, kumine in sladkorja
- ☒ ½ žličke soli

Fazanu odstranimo obloge in ga postavimo na toplo. V posodi segrejemo ½ dl olja, dodamo zrezano zelje, sesekljano slanino in borovnice, ki smo jih pekli skupaj s fazanom. Dodamo 1,5 dl rdečega vina, ki smo mu dodali žličko sladkorja, kumine, timijana in pol žličke soli ter s tem prelijemo zelje. Kuhamo še 10 minut.

Fazana najprej razrežemo na polovico, da lahko odstranimo nadev, ki ga zrežemo na debelejšje rezine ter ga ponudimo skupaj s kosi perutnine in prilogo iz rdečega zelja.

O zelju: je bogat vir vitaminov, pospešuje presnovo, skrbi za zdravo srce in ožilje, krepi imunski sistem.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

LD Borovnica je 19. maja 2018 izgubila svojega najstarejšega člana tako po letih kot po lovskem stažu. Od njega so se v ožjem družinskem krogu poslovili na

ljubljskih Žalah. **Stanko Kolbezen** se je rodil 29. avgusta 1919 v kmečki družini v Črnomlju. Svoje starše je razveseljeval z uspešnim študijem, poštenim življenjem in narodno zavestjo.

V burnih letih druge svetovne vojne je bil interniran v Gonars. Po kapitulaciji Italije in vrnitvi domov se je priključil narodnoosvobodilnemu gibanju. Po končani vojni je bil zaradi svoje izobrazbe, poštenosti in predanosti svojemu domovini na vodilnih mestih tako na ministrstvu kot v delovnih organizacijah.

V zeleno bratovščino je vstopil že leta 1947, in to v rodni Beli krajini. Po selitvi v Ljubljano se je leta 1954 včlanil v LD Borovnica in ji ostal zvest vse do svoje smrti. Vsa leta je bil napreden in pošten lovec. Več mu je pomenilo upravljanje v divjadi v lovišču, lovsko pravičen lov in pristno lovsko tovarštvo kot pa trofeje. Kot ljubitelj gora se je rad odzval povabilom na lov na gamsa v naša gorska lovišča, čeprav bolj kot opazovalec divjadi kot pa uplenitelj.

Zaradi poštenja, pravičnosti in nepristranskosti je imela njegova beseda vedno svojo težo in veljavo, zato je v naši lovski družini opravljal številne zadolžitve. Predsednik nadzornega odbora je bil od leta 1969 do 1975 in od leta 1993 do 1995, predsednik disciplinske komisije je bil od leta 1975 do 1980 in od 1996 do 1999. Eno štiriletno mandatno dobo pa je bil član Nadzornega odbora pri Zvezi lovskih druženj Ljubljana.

Njegovo delo ni bilo neopaženo. Na predlog LD Borovnica je bil leta 1982 odlikovan z znakom za lovske zasluge, leta 1996 pa z redom za lovske zasluge III. stopnje. Za častnega člana naše lovske družine je bil razglašen leta 1995, leta 2014 pa je prejel tudi jubilejni znak za 60 let članstva v zeleni bratovščini.

Vedno se ga bomo spominjali kot Človeka, pisano z veliko začetnico, poštenjaka, zavednega Slovenca, predvsem pa kot poštenega lovca.

Stanko, hvala ti za vse, kar si dobrega storil za divjad, naravo, lovsko družino in za vse lovstvo.

LD Borovnica – B. P.

V nedeljo, 8. julija 2018, je za vedno zaspal **Franc Šega**, dolgoletni član LD Banja Loka - Kostel. Franc se je rodil 4. julija 1935 v Retjah in je že kot šest-

letni otrok izkusil vse strahote druge svetovne vojne. Kot otrok je najprej odrasčal v Loškem Potoku, kasneje, v času vojne, pa se je njegova družina zaradi požiga domače vasi preselila v Grčarice, kjer je preživel mladost in se zaljubil v kočevske gozdove in naravo.

Leta 1957 je po opravljenem lovskem izpitu pred izpitno komisijo Zveze lovskih druženj (ZLD) v Krškem, kamor ga je pripeljala poklicna pot miličnika, postal član kar štirih lovskih

druženj: LD Pišce, LD Globoko, LD Dobova in LD Brežice. A njegova pot se tu ni ustavila. Ljubezen do narave, lova in kočevskih gozdov ga je nenehno vlekla v domače kraje, zato se je leta 1966 z družino naselil v Štalcerjih in že naslednje leto je kot pripravnik vstopil v LD Banja Loka - Kostel.

Franc je bil odkritosrčen človek, ki ni »šparal« jezika in je vsakomur odkrito povedal, kaj misli. Hkrati je bil vedno pripravljen pomagati vsakemu ne glede na vse in ne glede, ali je bil sorodnik, znanec ali popoln tujec. In ravno njegova odkritosrčnost in dobrodušnost sta ga naredili posebnega in edinstvenega. Svoje izkušnje in svojo miselnost je vedno odkrito delil s svojimi lovskimi tovariši. Bil je ponosen, da je lovec in nenehno je ponavljal misel, da smo lovci še vedno lovski tovariši in moramo tovariši tudi ostati, saj smo več kot samo prijatelji in več kot današnji gospodje.

Kot vesten in marljiv član je v lovski družini opravljal številne funkcije. Med letoma 1975 in 1978 ter 1987 in 1990 je bil član disciplinske komisije, od tega v letih 1977 in 1978 njen predsednik, od leta 1981 do leta 1984 je bil strelski referent in s tem tudi član upravnega odbora, v letih 1989 in 1990 pa je bil vzdrževalec mrhovišča in vodja cenilske službe. Poleg naštetega je vestno in marljivo opravljal številna druga dela in vsako delo mu je bilo v čast.

Za svoj prispevek lovski organizaciji je prejel znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje in znak za kinološke zasluge, prejel je tudi bronasto plaketo območne lovske zveze in jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji, na kar je bil izredno ponosen. Poleg tega je prejel številna priznanja Zveze veterinov vojne za Slovenijo in Zveze borcev, pri kateri je vse do svoje smrti s ponosom in vestno opravljal naloge praporščaka.

Član LD Banja Loka - Kostel je bil

Narislal: Milen Samar

do leta 2015, ko je izstopil iz osebnih razlogov. A kot bi vedel, da ga življenje počasi zapušča in da se mora od nas še zadnjič posloviti, se je marca letos vrnil med nas z besedami, da lovec za vedno ostane lovec. Samo štiri mesece za tem je za vedno zaspal.

Franc, od katerega smo se poslovili 11. julija 2018 na pokopališču v Kočevski Reki, bo v naših srcih vedno živel kot odkritosrčen, dobrodušen in spoštovan človek, dober prijatelj in pravi lovski tovariš.

LD Banja Loka - Kostel – M. K.

V prvih dneh lovne sezone na srnjaka nas je 11. maja 2018 nenadoma in prerano zapustil dolgoletni član LD Pesnica - Jarenina **Alojz Polanec**. Slavek, po domače, se je rodil v osrčju Slovenskih goric 23. aprila 1950 v Gačniku ob Pesniški dolini na kmetiji z lovsko tradicijo. Ker kmetija leži v osrednjem delu lovišča, njegov oče pa je bil lovec in kmetovalec, mu je

bila ljubezen do narave in živali tako rekoč položena v zibelko.

Kot mladenič je z očetom zahajal na skupinske love kot gonjač ali pa je s konjsko vprego prevažal uplenjeno malo divjad, ki je bilo takrat še v izobilju. V lovske vrste se je včlanil 1. marca 1973 in takoj začel z aktivnim delom v lovski družini. Kar desetletje (med 1980 in 1990) je bil gospodar, od leta 1990 do 2008 starešina lovske družine, od leta 2008 do prerane smrti pa član nadzornega odbora. Kot uspešen kmetovalec in sadjar je svoje znanje in izkušnje v kmetijstvu uspešno vključil v delo komisije za ocenjevanje škode po divjadi, zaradi njegove umirjene naravi pa je bila škoda med lovsko družino in kmetovalci vedno sporazumno rešena. Deloval je tudi v komisiji za odlikovanje in komisiji za preverjanje znanja pripravnikov.

Na domači kmetiji so mu poleg domačih živali vedno delali družbo tudi lovski psi: najprej nemški lovski terier, kasneje pa kratkodlaki ptičarji, ki so ga vedno spremljali na njegovih sprehodih po domačiji ali v lovišču. Lovci smo lahko njegovo posest in ribnik uporabljali tudi za solanje naših lovskih psov.

Rad se je udeleževal strelskih prireditvev v lovski družini, Slovensko-goriškem lovskogojitvenem bazenu ali s pobrateno LD Most na Soči. Pri primorskih lovskih tovariših je uplenil tudi muflona, gamsa, junico in divjega prašiča, doživetja pa je ob kapljici rujnega rad podoživljal z mlajšimi člani lovske družine.

Za njegovo delo v lovski organizaciji ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge, redom za lovske zasluge III. stopnje, redom za lovske zasluge II. stopnje in jubilejnim znakom za 40 let članstva. Kinološka zveza Slovenije pa s srebrnim znakom za kinološke zasluge. Največje priznanje za delo v lovstvu pa je dobil z veličastnim sprevodom, ko ga je množica lovčev in lovcev ter praporščakov pospremila na njegovi zadnji poti na pokopališču v Jarenini.

Svoje delo je opravljal tako zavzeto in s polno mero odgovornosti, kot je sam zapisal v svojem prispevku v biltnu ob 70-letnici naše lovske družine: »Na sedanjih organih naše lovske družine sloni odgovornost nadaljevanja uspešnega dela v preteklosti in prispevek k razvoju lovstva, da to opravi tako, kot so to uresničile dosedanje generacije lovcev LD Pesnica - Jarenina.«

Dragi Slavek, počivaj v miru in hvala ti za vse, kar si dobrega storil za lovske tovariše in lovsko družino, nam pa, dokler se zopet ne srečamo v večnih loviščih, ostajajo lepi spomini na tvoje nesebično prijateljstvo, zvestobo in vztrajnost.

Lovci LD Pesnica - Jarenina

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Franc Prijanovič, LD Dragatuš, * 14. 5. 1956, † 7. 9. 2018.

Jernej Lamprecht, LD Gorenja vas, * 10. 9. 1927, † 20. 8. 2018.

Janez Golob, LD Padež, * 1. 11. 1935, † 10. 9. 2018.

Mirko Zorič, LD Krško, * 6. 2. 1941, † 24. 8. 2018.

Hari Fajt, LD Fajti hrib, Renče, * 1. 3. 1979, † 6. 9. 2018.

Fedja Vraničar, LD Škofja Loka, * 12. 1. 1949, † 20. 8. 2018.

Mirko Pantar, LD Kočevje, * 26. 7. 1932, † 12. 8. 2018.

Janez Hajnc, LD Muta, * 8. 2. 1950, † 12. 5. 2018.

Peter Čufer, LD Železniki, * 20. 2. 1944, † 14. 6. 2018.

Ivan Molan, LD Videm ob Savi, * 11. 11. 1930, † 5. 4. 2018.

Roman Zupan, LD Istra, Gračiče, * 20. 10. 1933, † 26. 5. 2018.

Friderik Potočnik, LD Strojna, * 21. 10. 1943, † 20. 9. 2018.

Josip Germek, LD Škofljica, * 30. 6. 1948, † 10. 8. 2018.

Ivan Filipič, LD Luče, * 4. 3. 1938, † 28. 6. 2018.

Franc Vavdi, LD Luče, * 30. 8. 1943, † 11. 7. 2018.

Rajko Prepadnik ml., LD Luče, * 25. 4. 1955, † 31. 7. 2018.

Anton Ribič, LD Dramlje, * 7. 1. 1953, † 9. 8. 2018.

Milko Ocepek, LD Tabor, * 24. 3. 1931, † 11. 8. 2018.

Slavko Valentičič, LD Bohor, Planina, * 24. 6. 1929, † 19. 8. 2018.

Anton Jamnik, LD Loče, * 27. 2. 1937, † 28. 7. 2018.

Drago Gradišnik, LD Solčava, * 23. 9. 1961, † 3. 8. 2018.

Radislav Rebernik, LD Dobrna, * 8. 6. 1927, † 10. 8. 2018.

Janko Laznik, LD Šoštanj, * 24. 8. 1957, † 17. 8. 2018.

Janez Blažič, LD Škale, * 15. 12. 1972, † 26. 8. 2018.

Anica Udovič, LD Rakek, * 12. 7. 1922, † 28. 8. 2018.

Ivan Šivec, LD Rakek, * 7. 11. 1937, † 12. 9. 2018.

Ludvik Filipič, LD Mala Nedelja, * 17. 8. 1928, † 20. 9. 2018.

Marjan Muravec, LD Šmartno pri Litiji, * 21. 7. 1938, † 2. 9. 2018.

Viktor Račič, LD Veliki Podlog, * 29. 11. 1929, † 17. 9. 2018.

Francišek Lukančič, LD Sorško polje, * 9. 1. 1935, † 29. 6. 2018.

Umrlim časten spomin!

Uporabnostna preizkušnja po umetni krvni sledi v LD Bojansko - Štore

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Celje je 30. junija 2018 v lovišču LD Bojansko - Štore organiziralo že tradicionalno uporabnostno preizkušnjo v delu po umetni krvni sledi za vse lovske pasme. Sodelujoči so se zbrali pred lovskim domom na Svetini. Na preizkušnjo je šest vodnikov prijavilo svoje pse; bavarske barvarje kot izrazite specialiste za delo po krvni sledi je prijavilo pet vodnikov, en vodnik pa je prijavil nemškega lovskega terierja. Štirje udeleženi pari so bili člani LKD Celje, en par je prišel z območja LKD Cerknica in en iz LKD Ljubljana.

Ob 8. uri, v sončnem jutru, je bilo pred lovskim domom LD Bojansko - Štore na Svetini najprej odprtje prireditve, pozdrav organizatorjev, predstavitev pravilnika za uporabnostno preizkušnjo v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov in predstavitev kinoloških sodnikov. Kinološka sodnika **Janez Krivec**, sicer tudi vodja sodniškega zbora, in **Janez Šumak**, ki je tudi predsednik LKD Celje, sta že prejšnji dan natančno po določilih pravilnika v lovišču položila vsak po tri sledi, dol-

Foto: Janez Šumak

Prikaz šolske krvne sledi: Tim Felle z Lordom Kumskim

ge okrog 1.000 m. Vodja prireditve **Zlatko Cmok** je tekmujočim in gledalcem predstavil delovanje članov in lovišče LD Bojansko - Štore. **Milan Škoberne** je nato poskrbel za žrebanje številc krvnih sledi.

Prvo disciplino – odložitev s preskusom strelomirnosti psov – smo opravili na travniku pod lovskim domom, kjer so se zbrali tudi številni lovski pripravniki, da so lahko opazovali preskus, kajti na sledenje v lovišče kot opazovalci po pravilniku niso smeli. Predsednik LKD Celje **Šumak** jim je zato napovedal, da si bodo to delo lahko, ob strokovnem komentarju, ogledali na predstavitvi »šolske krvne sledi« ob zaključ-

ku prireditve. Kar nekaj časa je minilo, da so se tekmovalni pari vrnili pred lovski dom. Po zelenih vejicah za klobuki in za slednimi ovraticami psov smo lahko ugotovili, da so štirje psi preizkušnjo uspešno opravili, dva pa žal ne.

Ob izpolnjevanju ocenjevalnih dokumentov in zbiranju rezultatov je **Šumak** izkoristil priložnost in lovskim pripravnikom najprej v lovskem domu ustno predstavil krvosledništvo. Nato je na bližnjem travniku na okrog 400 m dolgi pokazni krvni sledi z dvema kljukama komentiral še izdelavo krvne sledi psa krvosledca. To sled je izdeloval bavarec **Lord Kumski** z mladim lovskim pripravnikom **Timom Felletom**

Rezultati:

Uroš Strašek, LKD Celje (LD Ponikva), in bavarski barvar **Bobi** (130 točk, I. nagradni razred);

Tim Felle, LKD Celje (LD Smrekovec), in bavarski barvar **Lord Kumski** (104 točke, II. nagradni razred);

Ivan Nadvežnik, LKD Celje (LD Dreta – Nazarje) in bavarska barvarka **Ada** (73 točk, III. nagradni razred);

Franc Tekavec, LKD Cerknica (LD Cajnarje) in bavarski barvar **Bukvy Lipche Lupus** (70 točk, III. nagradni razred).

(LD Smrekovec). Ob opazovanju njunega dela je bilo 35 lovskih pripravnikov zelo navdušenih in so njuno delo na koncu, ko se je pes ustavil pred položeno smnjadjo, nagradili z bučnim aplavzom.

Ob zaključku prireditve so prvi trije najboljši tekmovalni pari prejeli pokale LKD Celje, ki jih je ob čestitkah vodnikom izročil **Damjan Zapošek**, predsednik LD Bojansko - Štore. Tudi zadnji pogon z zakusko z jedmi z žara ni izostal. Ob obloženih mizah smo se še kar nekaj časa zadržali v pogovorih o lovski kinologiji. Zahvaljujemo se LD Bojansko - Štore za vso izkazano gostoljubnost.

Janez Šumak

Vzrejni pregled za bavarske in hanovrske barvarje

Na strelišču LD Slovenska Bistrica je v soboto, 15. septembra 2018, **Vzrejna komisija za barvarje pri Kinološki zvezi Slovenije** (KZS) organizirala vzrejni pregled za bavarske in hanovrske barvarje. Prireditve se je začela v malce meglenem jutru, ki se je kasneje spremenilo v lep sončen dan, na za to primernem in urejenem prostoru pred lovskim domom omenjene lovske družine na Zgornji Bistrici.

Vodnike in druge zbrane je pozdravil predsednik LD Slovenska Bistrica **Alojz Gostenčnik**, ki je na kratko predstavil lovsko družino in njeno lovišče, nato pa vsem zbranim zaželel dobro počutje ter pozval k dobremu in poštenemu ocenjevanju sodnikov. Predsednik Vzrejne komisije za bavarske in hanovrske barvarje **Bojan Deberšek** se je zahvalil za številčno udeležbo, vodnike psov seznanil s pravili ocenjevanja in jim predstavil sodnike. Na

vzrejnem pregledu so pse ocenjevali sodniki: **Radoš Burnik**, **Jože Verčko** in **Zdravko Brezovšek**. Prisotni so bili tudi drugi sodniki za ocenjevanje omenjenih pasem: **Vojteh Kikl**, **Marjan Kodrun** in **Jani Krivec**.

Vzrejnega pregleda barvarjev se je udeležilo 17 vodnikov bavarskih in hanovrskih barvarjev iz vse Slovenije. Vsak vodnik je pred sodnike privedel svojega psa in se z njim sprehodil pred sodniki, ki so psu pregledali zobovje, ga izmerili in vodniku izrekli oceno za njegovega psa/psico, za vsakega psa pa povedali opažene zunanje odlike in pomanjkljivosti. Nekateri vodnike so tudi opozorili, na kaj naj bodo pozorni pri nadaljnji vzreji; predvsem glede dednih lastnosti zobovja.

Ko so vsi opravili pregled na omenjenem prostoru, so odšli na poseben prostor v gozd, kjer je sodnik Brezovšek ocenjeval značaj psov. Pripravljeno je imel sled divjega prašiča, ki se je končala pred gostim podrastjem, v katerem je bila na maketi napeta sveža koža divjega prašiča, ki

Foto: Branko Ačko

Zbor 17 vodnikov barvarjev na vzrejnem pregledu 15. septembra 2018 pred lovskim domom LD Slovenska Bistrica

se je na vrvi gibala pred psom. Po pregledu vseh psov so sodniki izbrali še najlepšega psa. Za najlepšega psa pasme bavarski barvar so izbrali psičko **Abi**, vodnika **Tadeja Drobniča** iz LD Ribnica, za najlepšega hanovrskega barvarja pa psa **Lakija**, vodnika **Uroša Zupančiča** iz LD

Jelovica - Ribno. Oba vodnika sta prejela pokala.

Udeleženci so prireditve zapustili zadovoljni, sodnike in druge, ki so pomagali pri pregledu, pa je predsednik LD Slovenska Bistrica povabil v lovsko sobo na malico, ki so jo zanje pripravili člani družine.

Branko Ačko

Predvidena legla lovskih psov

Dalmatincec (SLRDA):

O: 5/III, M: 4/I, 15. 9. 2018,
Hana Lozej,
Budanje 123/a, 5271 Vipava.
Tel.: 040/612-0 00.

Nemški kratkodlaki ptičar (SLRNkp):

O: 5/JZP, M: 5/JZP, 8. 11. 2018,
Matej in Branka Lah,

Malo Hudo 27,
1295 Ivančna Gorica.

Irski seter (SLRIS):

O: 5/PPA, M: 5/PPA, 15. 9. 2018,
Novak & Cerar,
Lovska ulica 10, 1000 Ljubljana.
Tel.: 031/576-777.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovsko optika

Prodajam zelo malo uporabljano in lepo ohranjeno **repetirno risanico** Sava - Kranj, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 4 x 32 (zasušna montaža) – sem prvi lastnik. Cena: 550 €. Tel.: 031/620-095.

Prodajam repetirno risanico CZ, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom Burris 3-9 x 42. Puška je bila malo uporabljana. Tel.: 031/731-345.

Prodajam kombinirko ČZ, mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; **repetirno šibrenico** Remington, mod. 870, kal. .12; **repetirno risanico**, kal. .222 Rem., in češko **polavtomatsko MK-puško**, kal. .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159, popoln, po 17. uri.

Prodajam več popolnoma novih in nekaj rabljenih **pušk** (vse so brezhibne): **ekspres risanico** Merkel, kal. 9,3 x 74 R; **repetirno risanico** CZ, kal. 8 x 57; **špansko bokarico** Carrero (mod. Atlas), kal. 20/22 WMR, in borovelsko bokarico, 16 x 7,65, boroveljka itn. Vse z vrhunsko optiko. Po 15. uri. Tel.: 041/687-404.

Prodajam avtomatsko šibrenico Baikal, kal. 12/76, cev 71 cm. Puška je nova, kopito orehovo. Tel.: 041/514-499 ali (02) 541-12-04 (Martin).

Prodajam kombinirko Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža) in **šibrenico** Super Brno, kal. 12/12. Tel.: 031/226-336.

Prodajam repetirno risanico CZ, kal. .30-06, s str. daljnogledom Meopta 7 x 56 RD (Suhlova montaža). Tel.: 031/731-345.

Prodajam češko bokarico 2 CPL (novejši tip, z risano cevjo spodaj), kal. 16/5,6 x 52 R, in menjalnimi cevmi, 16/16, ter **repetirno risanico** Brno ZKK600, kal. 7 x 64. Tel.: 040/770-433 (ob delavnikih dopoldne).

Prodajam dobro ohranjeno Suhlovo **tricevko**, kal. 16-16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Nickel 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena je 1.350 €. Tel.: 040/983-919.

Prodajam odlično ohranjeno **bok šibrenico** Franchi, kal. 12/12 x 70, in **repetirno risanico**, kal. .30-06. Tel.: 041/512-676 (Nova Gorica).

Lovski psi

Prodajam samca in tri samice pasme nemški žimavec, stare devet mesecev, odličnih staršev. Tel.: 041/717-464.

Prodajam mladiča pasme **epagneul breton**, poleženega 19. 5. 2018. Tel.: 041/440-565 (Aleš).

Prodajam kratkodlake istrske goniče, stare 11 tednov, zelo delavnih staršev. Tel.: 041/852-868.

Prodajam mladiča brak-jazbecarja jelenje rdeče barve. Mogoča je tudi menjava za odstrel divjadi. Tel.: 041/574-703.

Drugo

Prodajam navadnega jelena – dvaindvajseteraka in košute ter starejšega muflona. Cena po dogovoru. Tel.: 051/666-916.

Prodajam navadnega jelena – štirinajsteraka in drugo jelenjad iz obore. Tel.: 041/751-139.

Broške, gumbi, prstani in uha ni iz rogovja – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Izdelam vam krmilnice in valilnice za ptice duplarice (več vrst), **pasti za lov polhov** (več vrst), **netopirnice**. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam Lovsko-ribiški slovar dr. Janka Lokarja, faksimile iz leta 1937. Cena: 14 € s poštnino. Tel.: 041/683-891.

Prodajam popolnoma nov lovski krog za približno 190 cm visoko osebo. Poleg tega **podarim veliko lovskih oblačil**. Tel.: 041/630-919.

Prodajam jelene – damjake eno-, dve- in triletno. Mogoče je vzeti tudi samo rogovje (trofejo). Tel.: 041/357-974.

Prodajam odrasle lovne fazane in mlakarice. Tel.: 041/717-464.

Prodajam jelene – damjake. Tel.: 041/678-522.

Prodajam nov usnjen lovski jopič, velikost XXXL (št. 58), nenošen, za tretjino cene novega. Po 15. uri. Tel.: 041/687-404.

NOVEMBER									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)						
			vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec	
1. Če	—	14:01	6:42	16:48	5:36	17:55			
2. Pe	0:10	14:37	6:44	16:47	5:37	17:53			
3. So	1:24	15:08	6:45	16:45	5:39	17:52			
4. Ne	2:37	15:37	6:46	16:44	5:40	17:51			
5. Po	3:50	16:04	6:48	16:42	5:41	17:50			
6. To	5:01	16:31	6:49	16:41	5:42	17:49			
7. Sr	6:12	17:01	6:51	16:40	5:44	17:47			●
8. Če	7:21	17:33	6:52	16:38	5:45	17:46			
9. Pe	8:27	18:08	6:54	16:37	5:46	17:45			
10. So	9:31	18:48	6:55	16:36	5:47	17:44			
11. Ne	10:27	19:34	6:57	16:35	5:49	17:43			
12. Po	11:19	20:24	6:58	16:33	5:50	17:42			
13. To	12:03	21:19	6:59	16:32	5:51	17:41			
14. Sr	12:41	22:17	7:01	16:31	5:52	17:40			
15. Če	13:14	23:17	7:02	16:30	5:54	17:39			●
16. Pe	13:43	—	7:04	16:29	5:55	17:38			
17. So	14:09	0:18	7:05	16:28	5:56	17:38			
18. Ne	14:33	1:21	7:06	16:27	5:57	17:37			
19. Po	14:58	2:25	7:08	16:26	5:58	17:36			
20. To	15:24	3:31	7:09	16:25	6:00	17:35			
21. Sr	15:51	4:39	7:11	16:24	6:01	17:35			
22. Če	16:22	5:50	7:12	16:24	6:02	17:34			
23. Pe	16:59	7:02	7:13	16:23	6:03	17:33			○
24. So	17:44	8:14	7:15	16:22	6:04	17:33			
25. Ne	18:36	9:23	7:16	16:21	6:05	17:32			
26. Po	19:39	10:25	7:17	16:21	6:06	17:32			
27. To	20:48	11:19	7:19	16:20	6:08	17:31			
28. Sr	22:01	12:04	7:20	16:19	6:09	17:31			
29. Če	23:14	12:41	7:21	16:19	6:10	17:30			
30. Pe	—	13:13	7:22	16:18	6:11	17:30			●

Prodajam poljske (divje) zajce iz vzreje. Zajci so odrasli ter prilagojeni za v naravo, oboro ali nadaljnjo vzrejo. Tel.: 040/503-781.

Lovska zveza Slovenije

objavlja prosto delovno mesto
svetovalca za projektno delo s polnim delovnim časom

Pogoji:

- univerzitetna izobrazba naravoslovne smeri ali končan magistrski študijski program naravoslovne smeri po bolonjski stopnji,
- zaželeno delovne izkušnje,
- aktivno znanje angleškega jezika in pasivno znanje enega jezika Evropske unije,
- poznavanje uporabniških programov v okolju Windows,
- vozniški izpit kategorije B,
- poskusna doba: 6 mesecev.

Kandidate, ki izpolnjujejo razpisne pogoje, pozivamo, da oddajo svojo pisno ponudbo (skupaj z življenjepisom, kontaktnim telefonom in elektronskim naslovom) **do 15. novembra 2018** na e-naslov: lzs@lovska-zveza.si.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas oziroma za eno leto z možnostjo podaljšanja.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV v sodelovanju z ZLD Nova Gorica in LD TABOR DORNBERG BRANIK organizira

UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PSOV PTIČARJEV PRI LOVU NA DIVJE PRAŠICE

Preizkušnja bo **24. novembra 2018** v lovišču lovske družine LD TABOR DORNBERG BRANIK. Potok pri Dornbergu 30,5294 Dornberg, zbor ob 8. uri. Vodja preizkušnje Aleš Ličen, 051 304 577, in Blaž Silajdžić, 041 594 663. Prispevek za preizkušnjo znaša 30,00 EUR za člane DLB za nečlane pa 50,00 EUR na psa in se vplača na račun DLB 02010-0253852458 s pripisom **PRAŠIČAR**. Vodnik mora imeti s seboj originalni rodovnik in potrdilo o cepljenju psa proti steklini, v primeru posedovanja orožja pa tudi vse ostale potrebne dokumente. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj, mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com, mobi: 031 616 283. Pri njej dobite tudi prijavnico, obr. P, št. 1. Zadnji rok prijave: 18. 11. 2018.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA organizirata

VZREJNI PREGLED PTIČARJEV

v soboto, 1. 12. 2018, v LD Polzela, Založe 35a, Polzela. Začetek vzrejnega pregleda bo ob 9. uri. Prijavnico s fotokopijami obeh strani rodovnika (uvoženi psi morajo biti vpisani v SLR), vseh ocenjevalnih listov s preizkušenji, telesnega ocenjevanja, potrdila o slikanju kolkov in drugih zdravstvenih testih, ki se za pasmo zahtevajo, potrdilo o DNA-profilu, knjižico o cepljenju in potrdilo o plačilu prijavnine pošljite na naslov: Nataša Gederer, Gašperšičeva 21, 1120 Ljubljana, 041/285-939; natasa_gederer@t-2.net, kjer dobite tudi prijavnico (vzrejni list) in vse dodatne informacije. Originalne dokumentov prinesite s seboj na vzrejni pregled. Obvezna je predhodna prijava najkasneje do 20. 11. 2018. Za vodnike ptičarjev, ki svojih psov še nimajo telesno ocenjenih, bo organizirano tudi telesno ocenjevanje. Cena vzrejnega pregleda je 16,72 eur, telesne ocene pa 14,67 eur in se vplačata na račun DLB 02010-0253852458 (NLB), s pripisom »za vzrejni pregled 2018«. Udeležba psov, ki ne bodo predhodno prijavljeni, ne bo mogoča!

DOG
TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija
-20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

KROJASTVO

ROŽMAN

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike, plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brišičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnioptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**
Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**
Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Hrvaška: koledar skupnih lovov na d. prašiče; samo za naše skupine

Pleternica: vikend lov, po 2 pogona/dan; 3. in 4. 11. ter 15. in 16. 12.

Krčenik (D. Miholjac): 3 pogoni/dan; 23.-25.11. ter 7. in 8. december.

Cena lova: 200-300 €, odvisno od števila uplenjenih divjih prašičev.

Skupni lovi v **lovskih društvih** bodo vsak vikend do 31. 1. Lovimo skupaj z domačimi lovci. Cena je 80 €/dan/lovca ne glede na uspeh lova.

Češka: 1.990 € za 3 dni lova in odstrel **sika jelena** v medalji.

Hrvaška: 4.990 € za 5-dnevni lov in odstrel medveda v zlati medalji.

Lov na malo divjad v Romuniji (Arad): odstrel zajca 40 €, fazana 17 €.

Hrvaška: 1.490 € v pavšalu za lov in odstrel damjaka v medalji.

Ris: lov in odstrel risa: v Estoniji za 5.990 €, v Rusiji 4.990 €.

Kanada: 35.000 USD za 10-dnevni lov in odstrel belega medveda.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

HELIX SPEEDSTER

Čista ergonomija - Helix na hitrosti
Merkel Helix Speedster kopito omogoča spominske osebne nastavitve ličnice in najboljši oprijem pri hitrem repetiranju.
Več na www.merkel-die-jagd.de

MERKEL

Puškarstvo Špendal
Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664
email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:
<http://guns-spendal.com/shop/>

Prodaja vrhunskih izdelkov

- Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC
- Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

POHODNI ČEVLJI ROČNO IZDELANI S STRASTJO

ROJENI NA BAVARSKEM - NOŠENI PO CELEM SVETU

ROČNO IZDELANI V EVROPI
LEPLJENA SESTAVA ČEVLJA //
MOŽNA ZAMENJAVA PODPLATA //
RESNIČNO TRPEŽNI

Hanwag Alaska GTX®

Resnična pohodniška klasika, ki že 20 let navdušuje več generacij pohodnikov in lovcev. GORE-TEX® podloga zanesljivo ohranja suhe noge.

Trgovina Annapurna
Krakovski nasip 4
1000 Ljubljana
www.annapurna.si

Trgovina Prosti čas
Šutna 37
1241 Kamnik
www.prosticass.si

OUTDOOR FOOTWEAR
SINCE 1921

WWW.HANWAG.COM

Že drugo leto ima izučeni puškar David Mischkulnig v imenitnih prostorih Parkhotela zelo dobro in raznoliko urejeno trgovino s puškami.

Družba lovskih in športnih pušk Alpen-Adria Jagd- und Sportwaffen GmbH v tej hiši nudi res vse, kar je trenutno aktualno na področju lovskih pušk. Poleg tega je na prodaj tudi velika paleta oblačil in opreme za prijatelje lova in lovstva.

V trgovini ne bodo našli svoje puške le ljubitelji lova, temveč tudi vsi, ki se zanimajo za športne puške z vso opremo. Po tej poti bi se David Mischkulnig predstavil tudi slovenskim lovcem in se veselil vašega obiska.

AAJ - Alpen Adria
Jagd- und Sportwaffen GmbH
Moritschstraße 2, 9500 Villach
Telefon: 04242 23792

249,00 €

LOVSKA
JAKNA

149,00 €

LOVSKE
HLAČE

100% zaščita pred vetrom in vodo

Pinewood Edmonton komplet | loden/poliester

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 726 40 70 | info@avantura.info

Do -30°C
Narejeno v EU

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47.
Cena: 63,50€

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel: 01/25 10 880 ali 041/726 011

Meopta MeoSight III - 3 MOA

CENA: 262,30 €

CENA staro za novo: 209,84 €

Meopta MeoStar B1 7x50

CENA: 854,00 €

CENA staro za novo: 683,20 €

Meopta MeoStar R1r 3-12x56 RD

CENA: 994,30 €

CENA staro za novo: 795,44 €

meopta

staro za novo

OB MENJAVI DOBITE

NOVO OPTIKO

20%

UGODNEJE!

* Akcija velja ob menjavi stare optike za novo, za izdelke Meopta iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 19.11.2018 do 30.11.2018 oz. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3

8000 Novo mesto

tel: ++386 (0)7 / 33 21 081

faks: ++386 (0)7 / 33 23 879

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - MAK

- Česka zbrojovka - Noblex - Meopta

- Niggeloh - Sellier & Bellot

- Swarovski Optik - Kite Optics

- Alfa Proj - Norica - Huğlu

SLOVARMs

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00

E-naslov: info@slovarms.si

RÖWA
Röbber | AUSTRIA

PROFESSIONAL · RELIABLE · ACCURATE

TITAN^α TITAN⁶ TITAN¹⁶

DDoptics
Präzisions Optik

REX zero 1

SAUER

Blaser

Vixen

HAWKE

STASSEN

Verney-Carron

NAŠE IZDELKE LAHKO NAJDETE NA
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM IN PRI EKSKLUZIVNIH
IN SPECIALIZIRANIH TRGOVINAH

Z8i 2-16x50 P *DOMA* KJERKOLI

Z8i 2-16 x 50 P SWAROVSKI OPTIK je resnično vsestranski in popoln tako za lov na pogon kakor za strele na velike daljave. Predstavlja nove optične, oblikovne in ergonomske standarde. Odličen optični strelni daljnogled z velikim vidnim poljem za kar največji pregled in z 8-kratnim zumom za glavne podrobnosti. Idealen je za uporabo v mraku in v slabih svetlobnih razmerah. Ko odločajo sekunde – SWAROVSKI OPTIK.

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI
OPTIK